

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
MIASTA I GMINY
KOŹMIN WIELKOPOLSKI
NA LATA 2004–2007**

**PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XVII/158/04
RADY MIEJSKIEJ W KOŹMINIE WIELKOPOLSKIM
Z DNIA 29 LISTOPADA 2004R.**

**URZĄD MIASTA I GMINY KOŹMIN WLKP.
UL. STARY RYNEK 11
63–720 KOŹMIN WLKP.**

e-mail: sekretariat@kozminwlpk.pl

<http://www.kozminwlpk.pl>

**PROGRAM POWSTAŁ W RAMACH PRAC DORADCZYCH
WIELKOPOLSKIEGO OŚRODKA KSZTAŁCENIA I STUDIÓW SAMORZĄDOWYCH**

WRZESIEŃ 2004

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	7
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM W DRAŻANIEM PLANU	8
2.1. Położenie, powierzchnia, ludność	8
2.2. Środowisko przyrodnicze	10
2.3. Zagospodarowanie przestrzenne	12
2.3.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	12
2.3.2. Infrastruktura techniczna.....	13
2.3.3. Własność nieruchomości.....	17
2.3.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.....	19
2.3.5. Identyfikacja problemów.....	22
2.4. Gospodarka	23
2.4.1. Główni pracodawcy.....	23
2.4.2. Struktura podstawowych branż na terenie gminy	26
2.4.3. Rynek pracy.....	27
2.4.4. Identyfikacja problemów.....	28
2.5. Sfera społeczna.....	29
2.5.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu	29
2.5.2. Warunki i jakość życia mieszkańców	34
2.5.3. Grupy społeczne wymagające wsparcia.....	45
2.5.4. Identyfikacja problemów.....	47
3. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE	48
3.1. Lista zadań, poprawiających sytuację społeczno-gospodarczą miasta i gminy Koźmin Wlkp.	48
3.1.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	48
3.1.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu	48
3.1.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury	48
3.1.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego	48
3.1.5. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	48
3.1.6. Rozwój zasobów ludzkich.....	49
3.2. Lista zadań do realizacji według hierarchii ważności	49
4. REALIZACJA ZADAŃ i PROJEKTÓW.....	53
4.1. Planowane projekty i/lub zadania inwestycyjne w okresie 2004-2007	53
5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI, REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA.....	71
5.1. Powiązanie Planu Rozwoju Lokalnego z innymi dokumentami	71
5.1.1. Cele strategiczne rozwoju gminy Koźmin Wlkp.	71
5.1.2. Cele strategiczne rozwoju województwa wielkopolskiego.....	71

5.2. Zgodność planowanych do realizacji w latach 2004–2007 zadań z priorytetami Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego	72
6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	75
7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004–2006 (OBLIGATORYJNIE) I NA NASTĘPNE PLANOWANE LATA (FAKULTATYWNIE)	79
7.1. Metodyka opracowania	79
7.2. Założenia do prognozy dochodów i wydatków bieżących gminy Koźmin Wlkp.	81
7.3. Wyniki prognozy dochodów i wydatków bieżących gminy na lata 2004-2013	83
7.4. Prognoza wolnych środków w budżecie gminy Koźmin Wlkp. w latach 2004-2013	85
7.5. Zestawienie wydatków inwestycyjnych i źródeł ich finansowania	87
8. SYSTEM WDRAŻANIA	97
8.1. Instytucja Zarządzająca Planem Rozwoju Lokalnego	97
8.2. Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego	98
9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	99
9.1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego	99
9.2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego	99
9.3. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego	99
SPIS TABEL.....	101
SPIS WYKRESÓW.....	103

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego jest jednym z dokumentów, wymaganych w przypadku ubiegania się o środki strukturalne Unii Europejskiej. Obowiązek posiadania tego dokumentu nakłada Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004–2006. Zarówno w Uzupelnieniu Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego, jak i „Ogólnym Podręczniku Wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006” jest mowa o tym, że w przypadku starania się o fundusze w ramach ZPORR: Działania 3.1. – „Obszary wiejskie” oraz Działania 3.2. – „Obszary podlegające restrukturyzacji”, wymagane są Plany Rozwoju Lokalnego. W ramach Działania 3.1., niewątpliwie najpopularniejszego wśród mniejszych i średnich samorządów, dotację otrzymają lokalne projekty z zakresu budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej oraz bazy kulturalnej i turystycznej o wartości do 1 mln euro (ograniczenie to nie dotyczy projektów z zakresu infrastruktury drogowej).

W Załączniku nr 8 Uzupelnienia Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego jest wskazana przykładowa struktura PRL. Struktura niniejszego dokumentu dokładnie odpowiada wskazaniom podręcznika. Obejmuje ona następujące elementy:

1. Określenie obszaru i czasu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

2. Opracowanie „Raportu o aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze objętym wdrażaniem planu”

Celem przygotowania Raportu jest uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną samorządu w chwili opracowywania raportu. W niniejszym dokumencie zgromadzone zostały szczegółowe dane o wszystkich aspektach funkcjonowania gminy według stanu na dzień opracowywania Raportu.

Raport pokazuje także pewne trendy rozwojowe i jest podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju. Jest on opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie realizacji planu rozwoju, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.

Raport w niniejszym dokumencie zawiera analizę następujących obszarów funkcjonowania gminy (która odpowiada analizie aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej i jest poszerzoną wersją danych wymaganych w UZPORR):

- położenie i powierzchnia
- demografia
- środowisko naturalne
- turystyka, sport, kultura
- zagospodarowanie przestrzenne
- sfera gospodarcza
- sfera społeczna.

3. Opracowanie listy „Zadań polegających na poprawie sytuacji na danym obszarze” wraz z określeniem hierarchii ich ważności

Lista zadań obejmuje:

- zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
- zmiany w sposobie użytkowania terenu
- rozwój systemu komunikacji i infrastruktury
- poprawę stanu środowiska naturalnego
- poprawę stanu środowiska kulturowego
- poprawę warunków i jakości życia mieszkańców, w tym zmiany w strukturze zamieszkania.

4 Rozpisanie projektów i zadań inwestycyjnych proponowanych do ZPORR w zakresie szczegółów realizacji z podziałem na projekty i/lub zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006 oraz w następnych latach (projekty długoterminowe)

Projekty/zadania zostaną wymienione z nazwy, określony zostanie harmonogram rzeczowy i finansowy ich realizacji (zakres, terminy, nakłady z podziałem na źródła finansowania), kryteria ustalenia kolejności wykonania, a także oczekiwane rezultaty oraz instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.

5. Zestawienie powiązań projektu/ów z innymi działaniami, realizowanymi na terenie gminy/powiatu/województwa

6. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

7. Plan finansowy na lata 2004–2013 dla zadań planowanych w PRL z rozbiem na źródła finansowania

Zgodnie z wymaganiami UZPORR, konieczne jest opracowanie planu finansowego uwzględniającego zadania inwestycyjne, ujęte w PRL. Prace będą polegać na przygotowaniu Wieloletniego Planu Finansowego, czyli prognozy dochodów i wydatków gminy w celu oszacowania możliwości inwestycyjnych - prognozy wolnych środków na inwestycje i oceny zdolności kredytowej gminy, przy wykorzystaniu komputerowego programu MAFI (Model Analizy Finansowo-Inwestycyjnej). Posłuży on do analizy budżetu gminy, na podstawie której, przy przyjęciu określonych założeń, dokonuje się prognozy budżetu gminy na następnych 10 lat (2004-2013). Najważniejszym jej elementem, z punktu widzenia kolejnych etapów prac, jest **prognoza wolnych środków**. Dzięki niej uzyskujemy odpowiedź na pytanie, jakie są **możliwości inwestycyjne i kredytowe** w odniesieniu do zaplanowanych inwestycji.

Do programu wprowadzane są również dane o planowanych inwestycjach, co daje możliwość przeprowadzenia symulacji ich wpływu na przepływy pieniężne. Innymi słowy program ten pozwala na dostosowanie zakresu rzeczowego przewidywanych inwestycji do zdolności finansowych gminy (z uwzględnieniem ewentualnych obciążeń kredytowych). Dzięki temu będziemy wiedzieli, czy budżet stać na wszystkie przewidywane w poszczególnych latach planu inwestycje, czy też zachodzi konieczność przesunięcia niektórych z nich na następne okresy, czy wręcz całkowitej z nich rezygnacji.

8. Zaproponowanie i opisanie systemu wdrażania PRL wraz ze stosownymi uchwałami Rady

9. Opisanie sposobów monitorowania, oceny i komunikacji społecznej, w tym:

- b) System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego
- c) Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

- d) Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi
- e) Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego.

Cezura czasowa Planu obejmuje lata 2004–2007. Podstawą w pracach nad dokumentem było rozpoznanie sytuacji na terenie Gminy oraz spotkania z Burmistrzem Miasta i Gminy, Zastępcą Burmistrza, Pełnomocnikiem ds. rozwoju lokalnego oraz innymi pracownikami Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje cele i opisuje strategie, zmierzające do osiągnięcia rozwoju społecznego. Plan szacuje również spodziewane efekty planowanych przedsięwzięć i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, a także wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych Gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp. będzie służył jako punkt odniesienia do działań rozwojowych, podejmowanych z zasobów środków własnych, jak również pozwoli określić wysokość pomocy finansowej z funduszy unijnych.

Informacje zebrane i przeanalizowane w niniejszym dokumencie pochodzą z wielu źródeł i są wynikiem prac szerokiego grona osób, reprezentujących m.in.:

- Urząd Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisariat Policji w Koźminie,
- Przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazjum,
- Gminny Zespół Instytucji Kultury i Kultury Fizycznej,
- Urząd Statystyczny w Poznaniu.

Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp. został opracowany przez zespół konsultantów Stowarzyszenia Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu w składzie:

- **Bartłomiej Kustoń**
- **Waldemar Pruss.**

Koordynatorami prac ze strony Gminy byli:

- **Jarosław Ratajczak – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.**
- **Mariusz Marciniak.**

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego opracowany został dla gminy miejsko-wiejskiej Koźmin Wielkopolski, położonej w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie ziemskim krotoszyńskim.

Plan przygotowano w związku z ubieganiem się przez Miasto i Gminę o środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na lata 2004-2006 oraz na kolejny okres programowania Unii Europejskiej - 2007-2013. Opracowany dokument jest wymagany przy składaniu wniosków w ramach Priorytetu 3 w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.

Konieczność przygotowania dokumentu wynika z Uzupełnienia ZPORR – dokumentu przyjętego przez Komitet Monitorujący ZPORR w dniu 16 kwietnia 2004 roku oraz Zespół Przygotowawczy Komitetu Integracji Europejskiej w dniu 20 kwietnia 2004 roku.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

2.1. Położenie, powierzchnia, ludność

Położenie

Koźmin Wlkp. położony jest na 51°49'20" szerokości geograficznej N i 17°26'17" długości geograficznej E, na trasie Gdańsk – Gniezno - Wrocław. Miasto i gmina Koźmin Wlkp. od 1 stycznia 1999 roku po zmianie granic administracyjnych znajduje się na terenie województwa wielkopolskiego w powiecie krotoszyńskim (w północno-zachodniej części byłego województwa kaliskiego). Koźmin Wielkopolski sąsiaduje z następującymi gminami: Jarocin, Dobrzyca, Rozdrażew, Krotoszyn, Pogorzela, Borek Wlkp. oraz Jaraczewo. Gmina i miasto położone są na ważnym szlaku komunikacyjnym – drodze krajowej nr 15 Jarocin – Koźmin Wlkp. - Krotoszyn – Trzebnica oraz na szlaku kolejowym Oleśnica – Krotoszyn – Koźmin – Jarocin – Września – Gniezno.

Wg podziału na regiony fizjograficzne J. Kondrackiego (1988) gmina Koźmin leży w obrębie prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, w podprowincji Niziny Środkowopolskiej, makroregionie Niziny Południowowielkopolskiej, mezoregionie Wysoczyzny Kaliskiej. Natomiast wg podziału T. Bartkowskiego (1970) ograniczony wyżej obszar leży w podprowincji zwanej Nizinami Środkowopolskimi, makroregionie Wzniesienia Śląsko-Wielkopolskiego, mezoregionie Wysoczyzna Koźmińska.

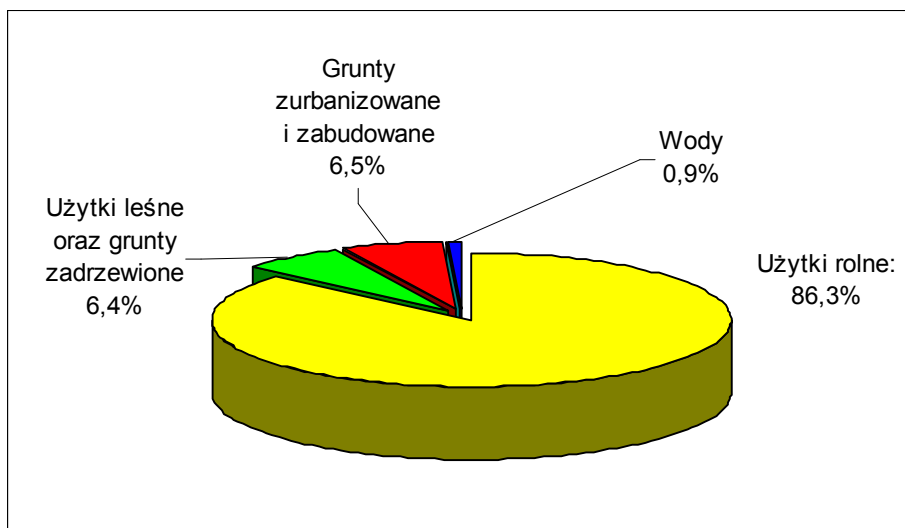
W skład gminy wchodzi 37 miejscowości, zorganizowanych w ramach 28 sołectw.

Powierzchnia

Powierzchnia gminy wynosi 153 km², w tym miasta 6 km². Tereny zurbanizowane i zabudowane zajmują około 6,5%, a pozostały obszar to tereny otwarte, użytkowane w różny sposób: wody powierzchniowe, kompleksy leśne oraz użytki rolne.

Szczegółowe dane na temat struktury gruntów przedstawiono na Wykresie 2.1.

Wykres 2.1. Struktura powierzchni w gminie Koźmin Wlkp.

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

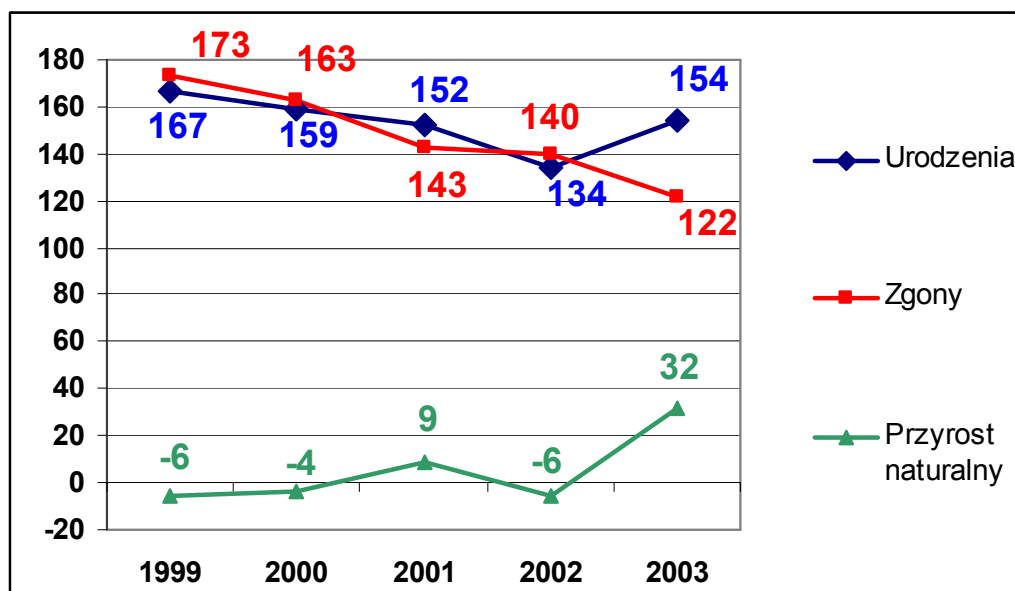
Z danych wynika, że gmina Koźmin Wlkp. ma typowo rolniczy charakter. Użytki rolne zajmują, bowiem ponad 86% jej powierzchni, a lasy zaledwie 6,4%. Dotychczasowa dominacja rolnictwa wynika z jednej strony z bardzo dobrych warunków glebowych, z drugiej – z głęboko zakorzenionej tradycji gospodarowania, która charakteryzuje miejscowych rolników.

Ludność

Według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku, w gminie mieszkało 14.140 mieszkańców, z czego około połowy zamieszkiwało miasto Koźmin Wlkp.

W latach 1999–2003 współczynnik przyrostu naturalnego wykazywał znaczne wahania, z wyraźnym wzrostem w roku 2003. Szczegółowe informacje na ten temat przedstawiono na Wykresie 2.2.

Wykres 2.2. Przyrost naturalny w gminie Koźmin Wlkp.

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Ludność w gminie jest zróżnicowana wiekowo. Informacje na ten temat zamieszczono w Tabeli 2.1. Społeczeństwo gminy jest stosunkowo młode, ponieważ około 21% ludności stanowi ludność w wieku 25–39 lat. Gmina ma szansę na dalszy rozwój, bowiem ludność w wieku do 24 roku życia stanowi 37% mieszkańców. Prawie 15% mieszkańców to dzieci i młodzież, uczęszczające do szkół podstawowych i gimnazjum. Z kolei udział dzieci w wieku przedszkolnym w liczbie ludności ogółem kształtuje się na poziomie około 6%. Gminę charakteryzuje niezbyt wysoki odsetek ludności w wieku powyżej 65 roku życia – 12,4% ogółu społeczności.

Zmiana proporcji między różnymi grupami wiekowymi znacząco wpływa na rynek pracy, bowiem decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wejście na rynek pracy kolejnych roczników „wyżu demograficznego” (osoby urodzone na początku lat 80-tych XX w.), przy tendencjach wzrostowych w gospodarce - zwiększa potencjał siły roboczej, a z drugiej strony, przy spadku aktywności gospodarczej może spowodować wzrost bezrobocia.

Tabela 2.1. Struktura ludności według grup wiekowych i płci w 2003 roku

Grupy wiekowe	OGÓLEM		Kobiety		Mężczyźni	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1. MIESZKAŃCY RAZEM	14 140	100,0%	7 230	100,0%	6 910	100,0%
2. DZIECI 0 - 2 LAT	438	3,1%	223	3,1%	215	3,1%
3. DZIECI 3 - 6 LAT	676	4,8%	322	4,5%	354	5,1%
4. DZIECI 7 - 16 LAT	2 086	14,8%	1 020	14,1%	1 066	15,4%
5. LUDNOŚĆ 17 – 19	790	5,6%	375	5,2%	415	6,0%
6. LUDNOŚĆ 20 - 24	1 248	8,8%	634	8,8%	614	8,9%
7. LUDNOŚĆ 25 - 39	2 971	21,0%	1 455	20,1%	1 516	21,9%
8. LUDNOŚĆ 40 - 59	3 652	25,8%	1 822	25,2%	1 830	26,5%
9. LUDNOŚĆ 60 - 64	529	3,7%	288	4,0%	241	3,5%
10. LUDNOŚĆ 65 - 69	571	4,0%	343	4,7%	228	3,3%
11. LUDNOŚĆ 70 - 79	830	5,9%	499	6,9%	331	4,8%
12. LUDNOŚĆ 80+	349	2,5%	249	3,4%	100	1,4%

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

2.2. Środowisko przyrodnicze¹

Rzeźba terenu

Rzeźba powierzchni gminy ukształtowana została w czasie zlodowacenia środkowopolskiego (stadiał trzebnicki). Około 75 % powierzchni gminy to płaska i stosunkowo jednorodna pod względem rzeźby wysoczyzna moreny dennej (Równina Koźmińska) o przeciętnej wysokości 130-140 m n.p.m. i niewielkiej deniwelacji (ok. 10 m).

Równina Koźmińska to typowa denudacyjna równina moreny dennej należąca do pasa nizin południowo wielkopolskich o rzeźbie staroglacjalnej. Różnice wysokości względnych: między najniższym położonym obszarem gminy, który znajduje się w dolinie rzeki Orla na terenie wsi Suśnia, a najwyższym wzniesieniem, we wsi Sapieżyn, wynosi 30 m.

Na ukształtowanie się rzeźby Równiny Koźmińskiej duży wpływ wywarły procesy peryglacjalne, które w czasie zlodowacenia bałtyckiego objęły południową część Niziny Wielkopolskiej. W wyniku tych procesów rynny i niecki wytopiskowe stadiału Warty uległy całkowitemu zniszczeniu, a na ich miejscu powstały niewielkie, słabo zarysowane doliny. Do takich łagodnych obniżen terenu należy dolina rzeki Orli, będąca drugą formą geomorfologiczną gminy. Dolina ta biegnie równoleżnikowo od wschodu wzdłuż miejscowości Cegielnia, Orla, Koźmin Wlkp., Staniew, a następnie załamuje się i przebiega południkowo wzdłuż wsi Skałów i Gościejew. W swym początkowym biegu jest łagodna, o niewielkim obniżeniu terenu w stosunku do obszarów przylegających. W środkowym biegu stopniowo wcina się w teren najniższej położony na

¹ Przy realizacji tego punktu posłużono się przede wszystkim informacjami zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski

wysokości 120,6-122,0 m n.p.m., tworząc po obu stronach zbocza dolinne o stosunkowo łagodnym nachyleniu.

Klimat

Klimat Dzielnicy Krotoszyńskiej niewiele różni się od klimatu Dzielnicy Wielkopolsko-Kujawskiej. Cechuje go jednak większa ilość opadów. Średnia roczna wielkość opadów wynosi 542 mm. W przebiegu rocznym najwyższe wartości średnich temperatur miesięcznych przypadają w lipcu (ok. 18,0 C). Najniższa średnia temperatura występuje w lutym (-3,70 C). W przebiegu rocznym zaznacza się minimum zimowe najczęściej w styczniu i maksimum letnie w lipcu. Ostatnie przymrozki wiosenne pojawiają się około połowy kwietnia (przełom kwietnia i maja), natomiast pierwsze przymrozki jesienne występują najczęściej w drugiej dekadzie października. Okres zalegania pokrywy śnieżnej wynosi około 50 dni, a opady śnieżne występują głównie w grudniu, styczniu i lutym. Liczba dni z temperatura powyżej 0° C wynosi ok. 285 dni. Okres wegetacyjny trwa 215-220 dni.

Budowa geologiczna

Równina Koźmińska to płaska wysoczyzna moreny dennej. Doliny rzeczne są łagodne, mało wcięte, o płaskich dnach. Powierzchnia wysoczyzny oraz zbocza dolinne, zbudowane są z utworów lodowcowych, głównie gliny zwałowej zlodowacenia środkowopolskiego (stadiał trzebnicki), która często spoczywa na łażach plioceńskich. Głina ta charakteryzuje się zwięzłością, ciężkością i znaczą zawartością węglanów (parametry głównie gliny średniej). Utwory piaskowe występują jedynie w formie małych soczewek, żył lub innego kształtu wkładek, zalegając niekiedy bardzo płytko (do 1,5 m) lub występując na powierzchni w postaci piasków naglinowych; występują tu także żwiry i kamienie. Miejscami łaż plioceńskie wychodzą na powierzchnię.

Zasoby wodne

Wody powierzchniowe

Większość obszaru gminy pokrywa się z terenem zlewni rzeki Orli, powiązanej ze zlewnią rzeki Barycz. Tereny te stanowią rezerwę wód powierzchniowych i podziemnych do wykorzystania na cele rolnicze. Przez obszar gminy przechodzi dział wodny pomiędzy Obrą a Baryczą. Gmina odwadniana jest głównie przez rzekę Orłę (zlewnia III rzędu, pow. 1604 km²), płynącą ze wschodu w kierunku zachodnim i skręcającą na terenie wsi Staniew na południowo-zachód. Źródła Orli znajdują się w lasach koło Maciejowa na południowy wschód od Koźmina Wlkp., na wysokości 106 m n.p.m. Orła uchodzi do Baryczy (zlewnia II rzędu) w miejscowości Wąsosz. Niewielka północna część gminy odwadniana jest przez Obrę i Lubieszkę, płynące w kierunku północnym i wpadające do kanału Obry (zlewnia II rzędu) oraz przez kanały Obry. Za źródła Obry uważane są dwa strumienie łąkowe wypływające 10 km na południowy zachód od Jarocina. Północno-wschodnia część gminy odwadniana jest przez niewielki ciek Lubieszka. Na terenie gminy jeziora nie występują. Natomiast spotykane są „oczka” o antropogenicznym pochodzeniu, często wypełnione wodą, niekiedy tylko okresowo.

Wody podziemne

Głębokość zalegania wód podziemnych uzależniona jest głównie od budowy geologicznej terenu. Poziom wód gruntowych występuje na różnych głębokościach, najczęściej waha się w granicach 3-8 m p.p.t. W dolinach zwierciadło wody gruntowej, uzależnione od stanu wody w rzece, jest

znacznie wyższe i wynosi 1 m. Na Wysoczyźnie Kaliskiej, w tym także na terenie gminy Koźmin, występuje bardzo gęsta sieć jeszcze nie w pełni rozpoznanych geologicznie dolin kopalnych o modułach zasobowych w granicach $3,6-13,8\text{m}^3/\text{h}/\text{km}^2$, które wzrastają do $22,4\text{m}^3/\text{h}/\text{km}^2$ w dolinach, przy zasilaniu z niewielkich cieków.

Zasoby przyrody ożywionej

Lasy

Lesistość gminy nie jest duża ze względu na przewagę żyznych gleb wykorzystywanych rolniczo. Typ drzewostanów odpowiada charakterystykom drzewostanowym całej Dzielnicy Krotoszyńskiej. Obszar ten leży poza naturalnym zasięgiem takich gatunków lasotwórczych jak: świerk, jodła, modrzew polski. Przez teren Dzielnicy, nieco na południe od Gostynia, przebiega granica ich gromadnego zasięgu. Gatunkiem charakterystycznym jest dąb.

Podstawowy zasób zespołów leśnych gminy Koźmin stanowi kompleks leśny Leśnictwa Potarzyca (Nadleśnictwo Jarocin), leżący w północnej części gminy, odwadniany przez Obrę. Dominują w nim siedliska lasowe (lasów mieszanych świeżych, lasów mieszanych wilgotnych, lasów świeżych, lasów wilgotnych) z niewielkim udziałem borów mieszanych świeżych, borów mieszanych wilgotnych i olsów jesionowych. Podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest dąb, reprezentowany przez wszystkie klasy wieku, w tym drzewostany ponad 100-letnie. Domieszkę stanowią: sosna, świerk, brzoza, grab, w miejscach bardziej uwilgoconych (olsy) - olsza i jesion oraz topola.

Na gruntach rolnych spotykane są pojedyncze drzewa, grupy drzew i pasy zadrzewieniowe, w tym zadrzewienia towarzyszące rowom melioracyjnym, złożone z olszy, topoli i wierzb.

2.3. Zagospodarowanie przestrzenne

2.3.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Formy ochrony przyrody

W gminie Koźmin tylko park dworski w Dębogórze został objęty ochroną obszarową w ramach większej jednostki przestrzennej. Wchodzi on w skład obszaru chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie-Baszków-Rochy”. Dziesięć obiektów objęto ochroną indywidualną, jako pomniki przyrody, wpisane do wojewódzkiej ewidencji pomników przyrody.

Ochrona gleb

Gleby gminy Koźmin Wielkopolski, ze względu na wysoką klasę bonitacji, podlegają szczególnej ochronie, wynikającej z przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78 ze zm.). Ochrona gruntów winna polegać na:

- a) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- b) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej,
- c) rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- d) zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.

Na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczać grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku – inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej. Zasada musi być taka, żeby w przypadku braku nieużytków na cele nierolnicze i nieleśne przeznaczać grunty klasy VI i dopiero w razie ich braku grunty klas wyższych.

Dla ochrony zasobów przyrodniczych gminy Koźmin niezbędne jest stworzenie spójnego systemu przestrzeni przyrodniczych, włączonego poprzez gminy sąsiednie w ogólnowojevodzki, a następnie ogólnokrajowy system ochrony cennych zasobów przyrody. Projektując korytarze i łączniki ekologiczne oraz wyznaczając obszary węzłów ekologicznych kierowano się warunkami naturalnymi, głównie rzeźbą terenu, przebiegiem dolin rzeczne, obecnością terenów torfowiskowych i bagiennych, zadrzewień śródpolnych, obszarów leśnych i innych terenów o małej przydatności gospodarczej.

Na obszarze gminy Koźmin wyznaczono trzy korytarze ekologiczne. Podstawą utworzenia głównych korytarzy ekologicznych gminy (korytarze tranzytowe) są doliny rzeczne: o przebiegu równoleżnikowym kanały Obry na północy i Orla na południu oraz dolina Lubieszki, o przebiegu południkowym (zachodni kraniec gminy). Drugą grupę, opartą głównie o doliny niewielkich cieków, rowów oraz o obniżenia terenowe, ciągi miejsc zabagnionych, czy zadrzewień zaliczono do tzw. łączników ekologicznych (korytarze wewnętrznych). Stanowią one odnogi głównych korytarzy i zapewniają łączność podstawowych elementów biotycznych:

- łącznik ekologiczny Obra-kanał Obry, utworzony w oparciu o lasy Leśnictwa Góreczki,
- łącznik ekologiczny kanał Obry-Orla, wyznaczony na bazie starych rowów melioracyjnych - wieś Gałązki,
- łącznik ekologiczny Lubieszka-Orla (wyznaczony analogicznie),
- łącznik transgraniczny doliny Rdęcy Borzęcickiej.

Największe znaczenie wszystkich korytarzy wynika ze stwarzania możliwości migracji organizmów, co zapewnia bogactwo i jednorodność gatunkową, a poprzez to utrzymanie stabilności zbiorowisk roślinnych i zgrupowań zwierząt. Korytarze umożliwiają wielokierunkowe migracje organizmów, a także ułatwiają i ukierunkowują ruch mas powietrza (znaczenie przewietrzające). W obrębie systemu przyrodniczego gminy wyznaczono także dwa węzły ekologiczne:

- węzeł Szymanów, jedyny duży zwarty kompleks leśny gminy, zawarty pomiędzy kanałami Obry (obszar zlewniowy Obry) i poprzez łącznik ekologiczny komunikujący się z korytarzem ekologicznym doliny Orli,
- węzeł Orla, obejmujący ujście Czarnej Wody do Orli oraz fragment łącznika ekologicznego Orla-Lubieszka.

Korytarze ekologiczne gminy Koźmin wykazują istotne powiązania z terenami gmin sąsiednich. Szczególne znaczenie ma obszar węzłowy Orla, wyznaczony we wschodniej części gminy, na granicy z gminą Rozdrażew.

2.3.2. Infrastruktura techniczna

Sieć drogowa

Według obowiązującej klasyfikacji, przez miasto i gminę przebiega:

- droga krajowa nr 15 Jarocin - Koźmin - Krotoszyn - Trzebnica,
- droga wojewódzka nr 438 Koźmin - Borek Wlkp.

Droga krajowa przebiega z kierunku północnego na południowy następującymi ulicami: Klasztorną, Krotoszyńską i Stary Rynek, a droga wojewódzka ul. Borecką. Droga krajowa nr 15 zapewnia połączenie z miastem powiatowym oraz poprzez drogę krajową nr 11 z Poznaniem, miastem wojewódzkim.

Dynamiczny rozwój motoryzacji sprawia, że historycznie ukształtowany układ komunikacyjny przestaje spełniać swoje funkcje, a mieszkańcy miasta narażeni są na uciążliwość ruchu samochodowego.

Przez obszar gminy przebiega 21 dróg powiatowych:

- droga nr 13 104 Koźmin - Dobrzyca
- droga nr 13 106 Koźmin - Mokronos - Kobylin
- droga nr 13 107 Pogorzela - Borzęcieczki
- droga nr 13 108 Borzęcieczki - Jarocin
- droga nr 13 143 Koźmin - Obra Stara - Golina
- droga nr 13 144 Obra Stara - Potarzyca
- droga nr 13 145 Obra Stara - Borzęcice - Dobrzyca
- droga nr 13 170 Borzęcice - Sapieżyn - do drogi powiatowej nr 13 171
- droga nr 13 171 Chelkowno - Olędry
- droga nr 13 177 Cegielnia - Wyki - Pleszew
- droga nr 13 178 od drogi krajowej nr 440 - Kaniew - Psie Pole
- droga nr 13 179 Mokronos - Skałów - Koźmin
- droga nr 13 180 Gościejew - Skałów
- droga nr 13 181 Mokronos - Małgów
- droga nr 13 182 Borzęcieczki - Ludwinów
- droga nr 13 184 Borzęcieczki - Pogorzela
- droga nr 13 188 Koźmin - Grębów
- droga nr 13 305 Krotoszyn - Wielowieś - Gościejew - Mokronos
- droga nr 13 348 Rozdrażew - Koźmin
- droga nr 13 349 Rozdrażew - Grębów - Cegielnia
- droga nr 13 354 Kaniew - Wronów - Benice

Tabela 2.2. Długość różnych kategorii dróg w gminie Koźmin Wlkp.

Wyszczególnienie	Długość dróg w km	
	utwardzone	nieutwardzone
Drogi krajowe	13,1	
Drogi wojewódzkie	9,75	
Drogi powiatowe	86,25	
Drogi gminne	78,2	46,6
Łączna długość dróg	187,3	46,6

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Sieć wodociągowa

Miasto Koźmin Wielkopolski jest miastem zwodociągowanym prawie w 100%, również wsie w gminie prawie wszystkie zaopatrywane są w wodę pitną z wodociągów.

Miasto Koźmin Wielkopolski zaopatrywane jest w wodę z ujęcia położonego przy ul. Wierzbowej. Woda pobierana jest tutaj z trzech studni i poddawana procesowi uzdatniania w nowoczesnej Stacji Uzdatniania Wody, powstałej w 1994 r. Sieć wodociągowa w Koźminie ułożona jest w istniejących ulicach i posiada średnice Ø100 i Ø200 i podłączona jest do stacji wodociągowej zlokalizowanej na północny wschód od miasta przy drodze do wsi Orla. Na terenie stacji wodociągowej znajdują się następujące urządzenia służące do ujmowania,

uzdatniania i transportu wody pitnej do miasta i okolic: pompy, filtry, klarowniki, zbiornik pośredni o pojemności $V = 300 \text{ m}^3$, 3 odżelaziacze, chlorownia, zbiornik wyrównawczy o pojemności $V = 1000 \text{ m}^3$. Wodociąg ten działa w oparciu o ujęcie wody składające się z trzech studni o głębokości około 300 m p.p.t. i następującej wydajności:

- Studnia nr 1 – zatwierdzone zasoby wody w kategorii B wynoszą $Q_e = 38,0 \text{ m}^3 / \text{h}$,
- Studnia nr 2 – zatwierdzone zasoby wody w kategorii B wynoszą $Q_e = 48,0 \text{ m}^3 / \text{h}$,
- Studnia nr 3 – zatwierdzone zasoby wody w kategorii B wynoszą $Q_e = 20,0 \text{ m}^3 / \text{h}$.

Miejscowości gminy Koźmin Wlkp. zaopatrywane są w wodę pochodzącą z 6 ujęć: trzech położonych na terenie gminy (ujęcia w Koźminie Wlkp., Wałkowie i Borzęcizkach) oraz z trzech położonych na terenie ościennych gmin (ujęcia w Raciborowie, Potarzycy i Siedmiorogowie).

Obecnie obowiązuje następująca taryfa opłat za wodę:

- a) 1,75 (plus VAT) za 1 m^3 – na cele zaopatrzenia ludności, służby zdrowia, szkół, przedszkoli, jednostek kulturalno oświatowych i kultury fizycznej oraz na cele produkcji rolnej i hodowlanej,
- b) 1,93 (plus VAT) za 1 m^3 – dla odbiorców pozostałych kategorii.

Kanalizacja

Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp. położyła duży nacisk na ochronę środowiska, a więc przede wszystkim wód powierzchniowych i podziemnych. W tym celu zbudowano oczyszczalnię ścieków oraz stale rozbudowuje się kanalizację.

W Koźminie Wlkp. ścieki odprowadzane są do kanalizacji ogólnospławnej, która swą siecią obejmuje całe miasto. Następnie wzdłuż rzeki Orli kolektorem zbiorczym ścieki płyną do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oczyszczalnię zlokalizowano w południowo-zachodniej części miasta na prawym brzegu rzeki Orli tuż poniżej wiaduktu kolejowego. Prace budowlane rozpoczęto w kwietniu 2001 r., a ich całkowite zakończenie nastąpiło w grudniu 2002 r.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków dla miasta Koźmin Wielkopolski zrealizowana została jako nowoczesny obiekt gwarantujący zachowanie standardów oczyszczania ścieków obowiązujących w Unii Europejskiej. Średnia dobowa przepustowość wynosi obecnie 2.070 m^3 , natomiast posiada rezerwy do zwiększenia o dalsze 700 m^3 , co pozwoli w sumie obsłużyć ok. 10.000 mieszkańców miasta i gminy. Kolektor zbiorczy ma długość 1.600 m, średnicę od 600mm do 1.000mm, łączy wszystkie wyloty kanalizacji i zbiera ścieki z większości miasta.

W najbliższych latach do oczyszczalni ścieków doprowadzone zostaną ścieki z innych miejscowości gminy Koźmin Wlkp. Obecnie w tych miejscowościach ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych.

Opłaty za zrzut ścieków do zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych określa uchwała Rady Miejskiej w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków. Taryfy te wynoszą:

- a) 2,60 (plus VAT) za 1 m^3 – dla ludności, służby zdrowia, szkół, przedszkoli, jednostek kulturalno oświatowych i kultury fizycznej,
- b) 3,58 (plus VAT) za 1 m^3 - dla użytkowników pozostałych kategorii.

Gospodarka odpadami

Koźmin Wielkopolski jako jedno z pierwszych miast w Polsce wprowadził system segregacji odpadów „u źródła”. Dzięki zrozumieniu mieszkańców system udało się wprowadzić już w 1994 r. Za zagospodarowanie odpadów na terenach wiejskich Koźmin Wlkp. otrzymał w 1996 r. wyróżnienie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Kompleksowa gospodarka odpadami w gminie Koźmin Wlkp. oparta jest na selektywnej zbiórce odpadów „u źródła” przy zastosowaniu pojemników ustawionych w najbardziej ruchliwych punktach miasta i wsiach oraz worków rozprawdzanych przez spółkę Koźmińskie Usługi Komunalne. Pojemniki i worki na poszczególne odpady są różnicowane kolorystycznie i specjalnie oznaczone. Wywozem pojemników i worków zajmuje się spółka Koźmińskie Usługi Komunalne. Pojemniki opróżniane są w miarę potrzeby. Odbiór odpadów zgromadzonych w workach następuje zgodnie z ustalonym harmonogramem. Odpady organiczne, mineralne i popiół odbierane są raz w tygodniu, natomiast makulatura, tekstylia, drobny złom i odpady wielkogabarytowe odbierane są raz w miesiącu.

Niezależnie od wywozu odpadów sprzed posesji mieszkańcy mogą indywidualnie dostarczać odpady na wysypisko odpadów komunalnych w Orli.

Wysypisko odpadów komunalnych wybudowane zostało w 1994 r. zgodnie z wymogami ochrony środowiska i przeznaczone jest do składowania odpadów stałych komunalnych i przemysłowych o charakterze komunalnym, pochodzących z lokalnych zakładów produkcyjnych i usługowych z terenu miasta i gminy Koźmin Wlkp. Niedopuszczalne jest składowanie na nim odpadów grożących skażeniem lub zakażeniem, odpadów przemysłowych innych niż komunalnopochoodne oraz odpadów płynnych.

Zaopatrzenie w gaz

Przez gminę przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia średnicy 100 mm Zduny - Krotoszyn – Koźmin Wlkp. W Koźminie znajduje się stacja redukcyjno - pomiarowa pierwszego stopnia. Sieć gazowa rozdzielcza prowadzona jest w ulicach miejskich.

Z gazu przewodowego korzysta około 90% mieszkańców miasta. Na terenach wiejskich gminy brak jest sieci gazowej i w najbliższych latach nie planuje się jej budowy. W 1993 roku opracowana była koncepcja gazyfikacji m. Koźmin. Zgodnie z tą koncepcją w ostatnich latach pobudowano stację redukcyjną gazu drugiego stopnia, przy ulicy Czypickiego. Stan techniczny sieci i stacji gazowych jest zadowalający – sieć jest sukcesywnie rozbudowywana i modernizowana.

Sieć elektroenergetyczna

Przez gminę przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 KV relacji Konin - Jarocin - Koźmin Wlkp. – Krotoszyn oraz nowo powstała linia wysokiego napięcia 400 KV relacji Plewiska – Ostrów Wielkopolski. W rejonie północnej granicy miasta znajduje się stacja elektroenergetyczna 110/15 KV, która jest źródłem zasilania dla linii średniego napięcia 15 KV.

Sieć średniego napięcia zasilają stacje transformatorowe 15/0,4 KV rozmieszczone we wsiach i w mieście Koźminie Wlkp. Przy pomocy tych stacji napięcie 15 KV transformatorowane jest na niskie napięcie 380 V i 220 V, a więc takie, na jakim pracują urządzenia odbiorcze większości konsumentów energii elektrycznej.

Telefonia

Dostawcą usług telekomunikacyjnych naziemnych jest wyłącznie Telekomunikacja Polska S.A. Ilość abonentów kształtuje się w granicach 4 tys. (miasto + gmina). Dostawcą usług GSM są wszyscy 3 krajowi operatorzy, a zasięg w/w operatorów jest bezproblemowy i ogólnodostępny.

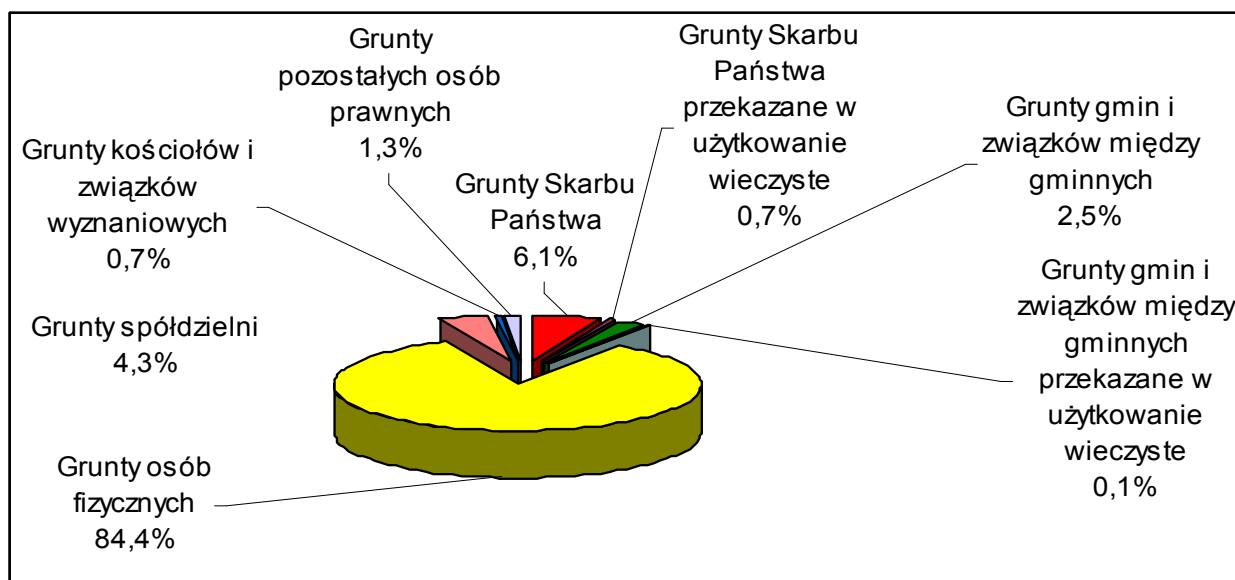
2.3.3. Własność nieruchomości

Grunty, leżące na terenie gminy, znajdują się we władaniu różnych podmiotów. Na Wykresie 2.3 zaprezentowano strukturę własności gruntów.

Z danych wynika, że 84,4% powierzchni gruntów znajduje się w posiadaniu osób fizycznych. Zdecydowana większość z nich wchodzi w skład gospodarstw rolnych. Nieco ponad 6% powierzchni gruntów należy do Skarbu Państwa, a są to przede wszystkim tereny Gospodarstwa Leśnego. Grunty gminy stanowią około 2,5% powierzchni gruntów. Większość z nich wchodzi w skład zasobu gruntów komunalnych gminy. Posiadanie przez gminę własnych gruntów jest jej atutem, ponieważ mogą być one wykorzystane pod działalność gospodarczą oraz inwestycje komunalne. W gminie znajdują się także grunty należące do spółdzielni, kościołów, a także innych osób prawnych.

Podstawowe informacje na temat mienia komunalnego miasta i gminy Koźmin Wlkp. zostały przedstawione w Tabeli 2.3.

Wykres 2.3. Struktura własności gruntów w gminie Koźmin Wlkp.

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

W strukturze gruntów komunalnych dominują drogi, które zajmują 214 ha. Gmina jest także właścicielem gruntów ornych, które w przyszłości mogą być przekwalifikowane na tereny pod działalność gospodarczą. Ponadto do gminy należą działki budowlane o powierzchni 1 ha oraz działki przeznaczone na działalność przemysłowo-handlową o powierzchni 1 ha. Wymienione formy majątku komunalnego powinny przynosić gminie dochody - albo jednorazowe (w przypadku sprzedaży), albo mniejsze, ale systematyczne (w przypadku dzierżawy).

Tabela 2.3. Składniki mienia komunalnego gminy

Opis mienia wg grup rodzajowych	Dane za rok 2003
I. Grunty komunalne ogółem w ha	365
1. Grunty orne	48
2. Drogi	214
3. Lasy	0
4. Place i tereny zielone	8
5. Ogrody działkowe	-
6. Tereny rekreacyjne	2
7. Działki budowlane	1
8. Działki przemysłowo-handlowe	1
9. Cmentarze komunalne	0
10. Inne	91
II. Obiekty komunalne ogółem: liczba	107
1. Budynki mieszkalne	31
2. Budynki niemieszkalne, budowle	51
3. Obiekty szkolne	7
4. Obiekty przedszkolne	3
5. Biblioteki	1
6. Obiekty kultury i świetlice	10
7. Obiekty sportu i rekreacji	1
8. Obiekty służby zdrowia	3
9. Placówki usługowo-handlowe	0
10. Inne	4

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

W skład mienia komunalnego wchodzi również 107 obiektów, w tym 31 budynków mieszkalnych. Część składników mienia komunalnego wykorzystywanych jest do realizacji zadań własnych gminy z zakresu infrastruktury społecznej. Są to budynki szkół, biblioteka, obiekty sportowo-rekreacyjne oraz obiekty ochrony zdrowia. Wymienione obiekty zazwyczaj nie przynoszą dochodów budżetowych, wręcz przeciwnie - wiążą się z nimi znaczące wydatki. Szczegółowe informacje na temat gospodarowania mieniem komunalnym zamieszczono w Tabeli 2.4.

Tabela 2.4. Wybrane informacje na temat gospodarowania mieniem komunalnym gminy

Majątek komunalny	Dane za rok 2003
Lokale użytkowe	
Lokale użytkowe liczba (szt.)	18
Lokale użytkowe powierzchnia (m ²)	1 432
Czynsz za lokale użytkowe za 1 m ² netto (zł)	8,16
Środki uzyskane z wynajmu lokali użytkowych (zł)	93 430
Środki uzyskane ze sprzedaży lokali użytkowych	0
Mieszkania komunalne	
Czynsz za mieszkania komunalne za 1 m ² netto (zł)	1,74
Koszt utrzymania mieszkań komunalnych ogółem (zł)	75 033
Środki uzyskane z wynajmu mieszkań komunalnych (zł)	134 007
Dopłaty z budżetu do utrzymania mieszkań komunalnych	0
Remonty mieszkania komunalne (zł)	47 714

Inwestycje mieszkania komunalne (zł)	0
Sprzedaż mieszkań komunalnych (szt.)	0
Środki uzyskane ze sprzedaży mieszkań komunalnych	0
Grunty komunalne	
Sprzedaż gruntów komunalnych (szt.)	6
Sprzedaż gruntów komunalnych (ha)	2,42
Środki uzyskane ze sprzedaży gruntów komunalnych i nieruchomości (zł)	126 120

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Z przedstawionych informacji wynika, że gmina w różnorodny sposób gospodaruje swoim majątkiem. W rozpatrywanym roku nastąpiła sprzedaż 6 działek gruntów komunalnych o łącznej powierzchni prawie 2,5 ha. Nie sprzedawano mieszkań komunalnych. Dochody ze sprzedaży składników majątkowych wyniosły 126 tys. zł.

Gmina pozyskuje dochody także z wynajmu mieszkań i komunalnych lokali użytkowych. W rozpatrywanym roku dochody z tytułu najmu lokali użytkowych wyniosły 93 tys. zł. Warto także podkreślić, że dochody z wynajmu mieszkań przekroczyły wysokość wydatków, związanych z bieżącym utrzymaniem tych mieszkań.

2.3.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Układ przestrzenny miasta

Współczesny Koźmin Wlkp. ma bardzo ciekawy układ przestrzenny. Widoczne są w nim zarówno pozostałości trzech organizmów miejskich funkcjonujących odrębnie do 1811 r., jak i tereny intensywnej rozbudowy w okresie działalności powiatu koźmińskiego (II poł. XIX w. – lata trzydzieste XX w.) oraz osiedli mieszkaniowych powstałych po II wojnie światowej.

Staromiejska część Koźmina Wlkp. zachowała swe średniowieczne ukształtowanie i objęta jest ścisłą ochroną konserwatorską. Większość kamieniczek otaczających Stary Rynek zbudowanych zostało w przeciągu XIX w. Bardzo ciekawy architektonicznie jest narożnikowy dom nr 23 z elewacją z cegieł klinkierowych oraz wieżyczką. We wschodniej pierzei wkomponowany jest ratusz miejski z 1828 r. z neobarokową fasadą, trójkątną wystawką z tarczą zegarową i sygnaturką oraz narożnymi wieżyczkami. Także przy przyległych ulicach zachowało się wiele starych domów murowanych i szachulcowych. Najstarszym jest pochodzący z XVIII w. dom szachulcowy przy ul. Krotoszyńskiej 8. Wyróżnia się również secesyjna kamienica przy ul. Staszica 7 z początku XX w.

Zmiany w układzie przestrzennym miasta po roku 1945 objęły przede wszystkim budowę bloków mieszkalnych i domów jednorodzinnych w północno zachodniej i północno-wschodniej części miasta oraz na przedmieściu lipowieckim. Na północno-zachodnim obrzeżu miasta powstała dzielnica przemysłowa, w której ulokowała się większość koźmińskich zakładów przemysłowych.

Zabytki

Miasto i Gmina Koźmin Wielkopolski są obszarem zasobnym w cenne zabytki. Do najważniejszych należą wymienione poniżej obiekty.

Zamek koźmiński – najbardziej charakterystyczny element w panoramie miasta pochodzi z XIV w., gruntownie przebudowany został w 2 połowie XVI w. oraz na początku XVIII w. Do połowy XIX wieku zamek był siedzibą rycerską i możnowładczą. Obecnie stanowi siedzibę Zespołu Szkół Rolniczych, a w baszcie mieści się Muzeum Ziemi Koźmińskiej. W 1999 r. otwarto tam odrestaurowaną izbę renesansową pochodzącą z 2 poł. XVI w. ze wspianiałym kominkiem i wystrojem kutym w piaskowcu. W północno-zachodnim narożniku znajduje się ceglana czterokondygnacyjna wieża dołem podkowiasta, a wyżej ośmioboczna, zwieńczona hełmem kopulastym krytym blachą. Wyraźne obniżenie otaczające zamek od strony północno-zachodniej, północnej i wschodniej stanowi pozostałości po fosie. W pobliżu zamku znajdują się dwa budynki z 2 połowy XIX w. Pierwszy, przy ul. Strzeleckiej, będący obecnie internatem dla młodzieży, pełnił wcześniej kolejno funkcje: oficyny zamkowej, koszar i szkoły ogrodniczej. Drugi - przy ul. Zamkowej - dom p.w. św. Józefa (z figurą patrona na elewacji) zajmują Siostry Elżbietanki.

Kościół farny p.w. św. Wawrzyńca w Koźminie – należy do najstarszych budowli sakralnych w Wielkopolsce. Według tradycji został wzniesiony na miejscu dawnej świątyni pogańskiej już w X w. Trudno jednak dziś doszukać się w nim fragmentów z tak odległych czasów. Obecna świątynia zawdzięcza swe powstanie Hińczy z Rogowa, który w połowie XV w. był właścicielem Koźmina. W 2 połowie XVII w. ówczesni właściciele dóbr koźmińskich Andrzej Przyjemski i jego syn Aleksander przebudowali i rozbudowali kościół, nadając mu charakter trójnawowej bazyliki, wzniesli wieżę i zakrystię oraz wyposażyli go w nowe, barokowe sprzęty (rzeźbiona ambona z figurami Chrystusa i Ewangelistów na balustradzie oraz figurą Archanioła na zwieńczeniu baldachimu, czarna marmurowa chrzcielnica, drewniane stalle z wizerunkami świętych biegnące wzdłuż bocznych ścian prezbiterium).

Kościół poklasztorny p.w. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Koźminie zbudowany został dla bernardynów sprowadzonych w 1628 r. z inicjatywy księdza Pawła Gajewskiego. Pierwotnie, w latach 1629-1648 stał w tym miejscu drewniany kościółek. Budowę obecnego rozpoczęto w 1648 i trwała ona z przerwami do 1670 r. Przy kościele od strony północnej wybudowano klasztor dwupiętrowy, składający się z trzech skrzydeł okalających wirydarz. Skrzydło wschodnie przylega do prezbiterium, zachodnie zaś do nawy kościoła. Oba skrzydła połączone są parterowym korytarzem. Natomiast od strony południowej do kościoła przylega dziedziniec krążgankowy z wieżą bramną z pierwszej połowy XVIII w. W krążgankach urządzone zostały w 1774 r. stacje Drogi Krzyżowej. W 1896 r. zniszczone obrazy zastąpiono stacjami Drogi Krzyżowej w postaci płaskorzeźb.

Drewniany kościółek św. Trójcy w Koźminie – usytuowany w północnej części miasta na cmentarzu grzebalnym przy ul. Poznańskiej. Jeden z najpiękniejszych późnogotyckich zabytków wielkopolskiej architektury drewnianej. Zachowanie swego pierwotnego charakteru zawdzięcza niezbyt wielu remontom przeprowadzonym w przeszłości. Świadczy o tym więźba dachowa, szeroki okap, system zaczepów mieczowatych wokół prezbiterium i specyficzne łączenie obramień okiennych. Kościółek zbudowany został w 1570 r. poza murami miasta. W okresie nasilenia reformacji w Polsce, w latach 1590-1611 był w posiadaniu innowierców, a od 1830 r. pełnił funkcję kaplicy cmentarnej.

Pałacyk na Lipowcu - zbudowany w obecnym kształcie w latach 80-tych XIX w. na terenie ówczesnego folwarku lipowieckiego przez ostatniego właściciela Artura Hilzheimera. Eklektyczny pałacyk posiada z boku wieżę krytą dachem piramidalnym. W XX wieku obiekt wielokrotnie zmieniał swe przeznaczenie – był siedzibą szkoły rolniczej, punktem zbornym dla Polaków przesiedlanych w grudniu 1939 r. do Generalnej Guberni, niemieckim domem dziecka. Po wojnie przez 3 lata władał nim Urząd Bezpieczeństwa, następnie stanowił siedzibę internatu

oraz ośrodka kultury. Obecnie, po gruntownej renowacji i adaptacji, stanowi placówkę Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej.

Cmentarz żydowski z około 600 mogiłami i dobrze zachowanymi macewami, z których najstarsza pochodzi z 1806 r. Położony jest na północnym obrzeżu miasta, w pobliżu Lasku Orlińskiego. Opiekę nad cmentarzem sprawują uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Borzęcizkach

Wiatrak-koźlak – wzniesiony w 1868 r., trójkondygnacyjny, o konstrukcji słupowo-ryglowej na fundamencie kamiennym. Jest ostatnim z ośmiu wiatraków, jakie istniały na obrzeżach Koźmina w 1909 r.

Borzęcizki - pałac Stolbergów - powstał w 1892 r. dzięki rozbudowaniu starego pałacu krytego blachą. Nadano mu modny w 2 poł. XIX w. styl eklektyczny. W 1898 r. dobudowano narożną wieżę. W pałacu zachowały się trzy żeliwne płyty kominkowe: dwie z datą 1674 (jedna przedstawia scenę uczy, druga dekorację roślinną, jelenia i napis Friedrich Wilhelm Graf zu Stolberg) oraz trzecia z 2 poł. XIX w. z tarczą herbową Stolbergów. Obecnie pałac stanowi siedzibę Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego.

Borzęcizki - późnobarokowy kościół p.w. św. Marcina - zbudowany został w latach 1740-1745 z fundacji braci Andrzeja i Rafała Gajewskich oraz proboszcza Stefana Leciejewskiego na miejscu poprzedniego kościoła wzniesionego przez Krzysztofa Mycielskiego dla Braci Czeskich w końcu XVI w., po którym zachowała się późnorenesansowa zakrystia i część muru prezbiterium. W roku 1869 dobudowano nową sygnaturkę, a w latach 1903-1904 kruchtę od strony zachodniej.

Czarny Sad – zespół dawnych zabudowań folwarcznych (bez dworu – rozebranego w latach siedemdziesiątych XX w.) oraz park krajobrazowy o pow. 4 ha z okazami kasztana jadalnego oraz topoli białej. Na jego skraju znajduje się figura Matki Boskiej wystawiona w 1896 r. Na wschód od drogi do Krotoszyńna znajduje się dobrze zachowane pierścieniowe grodzisko o średnicy 80 m. i wałach wysokości 3-4 m., otoczone szerokim rowem.

Mokronos - gniazdo rodu Mokronowskich herbu Bogoria i ich własność do XVI w., kiedy to przenieśli się na Mazowsze. W lesie, ok. 2 km na południowy zachód od wsi znajduje się dobrze zachowane koliste grodzisko wklęsłe o średnicy ponad 90 m. i wysokości wału ok. 4 m. Archeolodzy datują to grodzisko na przełom X i XI w. Natomiast pierwsza pisana wzmianka historyczna o Mokronosie pochodzi z 1318 r.

Serafinów - drewniany kościółek p.w. św. Rozalii - zbudowany ze składek wiernych z Mokronosa w latach 1707-1708 podczas szalejącego morowego powietrza. Posiadający zrębową konstrukcję oraz zewnętrzne oszalowanie kościółek położony jest na wzniesieniu wśród starych drzew. Jest obiektem jednonawowym z węższym i niższym prezbiterium. Posiada trzy ołtarze z 1 połowy XVIII w. - główny w stylu barokowym z obrazami św. Rozalii i św. Katarzyny oraz ołtarze boczne: manierystyczny p.w. św. Franciszka z Asyżu i barokowy p.w. Matki Boskiej.

Staniew – okazały pałac w stylu eklektycznym, którego część południowa pochodzi z 1 poł. XIX w., a część północną dobudowano w 1901 r. Obie posiadają szczytowe zwieńczenia. Pałac posiada również oranżerię. W sąsiedztwie znajduje się dawny folwark z zabudowaniami, głównie z końca XIX w.

Promocja gminy

Urząd Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski prowadzi promocję dwukierunkową. Pierwszy kierunek to promocja turystyczna Koźmina Wlkp. i okolic. Służy temu wydawanie folderów, widokówek, publikacji w czasopiśmie typu: „Panorama Miast Polskich”, ukazujące historię, zabytki regionu, atrakcje przyrodnicze, bogaty kalendarz imprez kulturalnych. Drugi kierunek to promocja nastawiona na pozyskiwanie inwestorów, pokazująca atuty gospodarcze gminy i jej ofertę inwestycyjną. Jej narzędzie to przede wszystkim publikacje w specjalnych magazynach lub w dodatkach do prasy regionalnej a także przygotowane oferty inwestycyjne.

Oba kierunki promocji zawiera witryna internetowa Koźmina Wielkopolskiego, uhonorowana w 2002 r. nagrodą Złotej Małpy, dla najlepszego serwisu miejsko-gminnego.

Odrębną formą promocji jest promocja wewnętrzna, ukierunkowana na mieszkańców gminy. Polega na możliwie najszybszym informowaniu mieszkańców o przedsięwzięciach i działaniach samorządu lokalnego. W tym celu wydawany jest biuletyn „Goniec Koźmiński” oraz wykupione stałe strony w miesięczniku „Echo Koźmina”.

2.3.5. Identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów gminy w sferze zagospodarowania przestrzennego należy zaliczyć:

- wzrost zanieczyszczenia powietrza w związku z brakiem lasów,
- wzrost hałasu w związku z planowanym wzmożeniem ruchu kołowego,
- brak obwodnicy Koźmina,
- częściowo nieutwardzone drogi gminne,
- zły stan techniczny części dróg gminnych i powiatowych
- brak chodników przy drogach gminnych,
- brak kanalizacji sanitarnej na wsiach.

2.4. Gospodarka

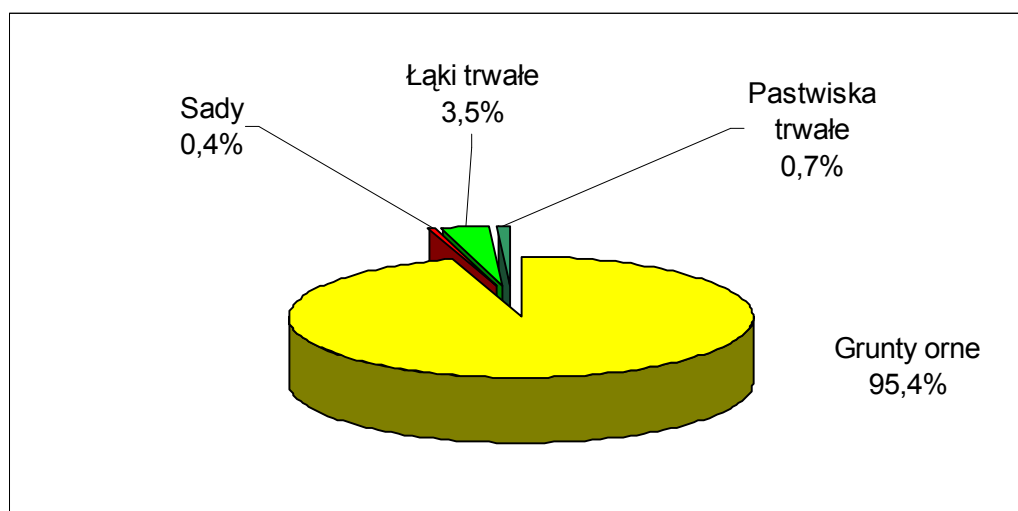
2.4.1. Główni pracodawcy

Rolnictwo

Biorąc pod uwagę strukturę zatrudnienia mieszkańców, dominującym sektorem gospodarczym i głównym „pracodawcą” jest rolnictwo. W 2003 roku na terenie gminy funkcjonowało 1.236 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni około 11 ha, a więc nieco mniejszej od średniej w krajach dawnej Unii Europejskiej.

Szczegółowe informacje na temat zagospodarowania użytków rolnych zaprezentowano na Wykresie 2.4. W użytkach rolnych dominują grunty orne, które stanowią ponad 95% powierzchni użytków rolnych.

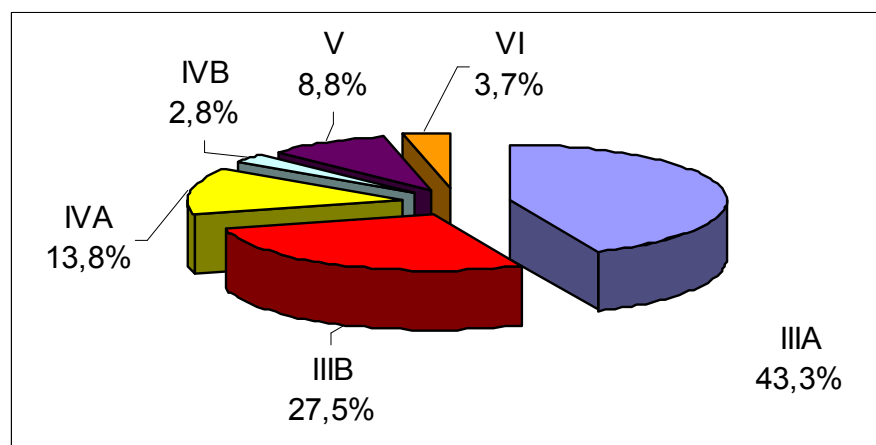
Wykres 2.4. Struktura użytków rolnych w gminie Koźmin Wlkp.

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Łąki i pastwiska zajmują w sumie nieco ponad 4% powierzchni użytków rolnych, a sady tylko 0,4%. Na opłacalność prowadzenia gospodarki rolnej oddziałuje rodzaj klasy bonitacyjnej gleby. Klasy bonitacyjne gruntów ornych zaprezentowano na Wykresie 2.5.

Wykres 2.5. Klasy bonitacyjne gruntów ornych w gminie Koźmin Wlkp.

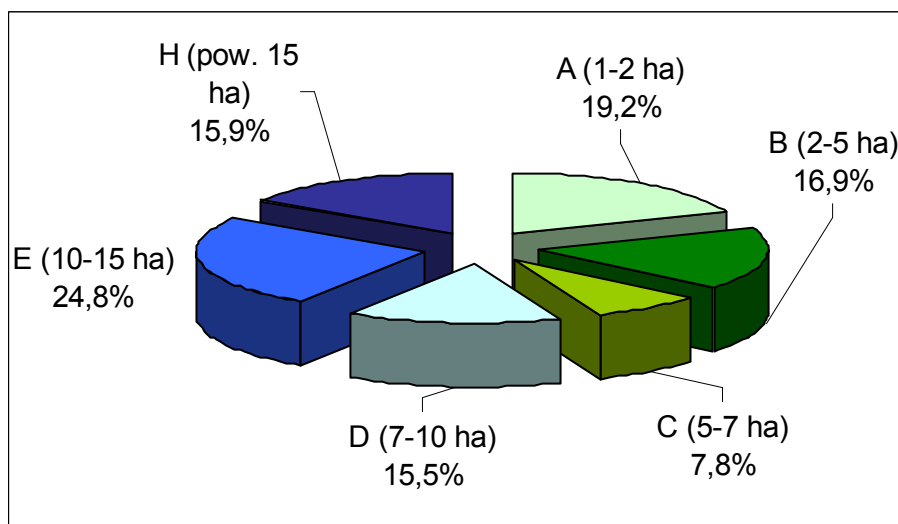

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Z danych wynika, że w gminie zdecydowanie dominują grunty klasy IIIa oraz IIIb, które zaliczane są do gleb bardzo dobrych. Grunty w tych klasach stanowią łącznie ponad 70% powierzchni gruntów ornych. Prawie 14% powierzchni użytków ornych stanowią gleby klasy IVa. Niewiele ponad 12% stanowią grunty najłabsze klasy V i VI.

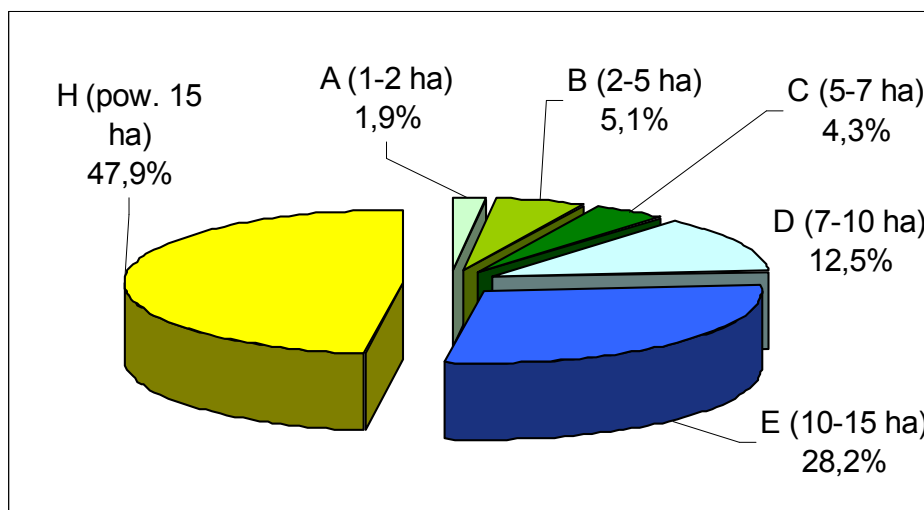
Gospodarstwa rolne, zlokalizowane na terenie, gminy charakteryzują się zróżnicowaną wielkością. Informacje na temat wielkości gospodarstw rolnych zaprezentowano na Wykresach 2.6 oraz 2.7.

Wykres 2.6. Odsetek gospodarstw rolnych według wielkości

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Wykres 2.7. Odsetek powierzchni gospodarstw rolnych w gminie Koźmin Wlkp.

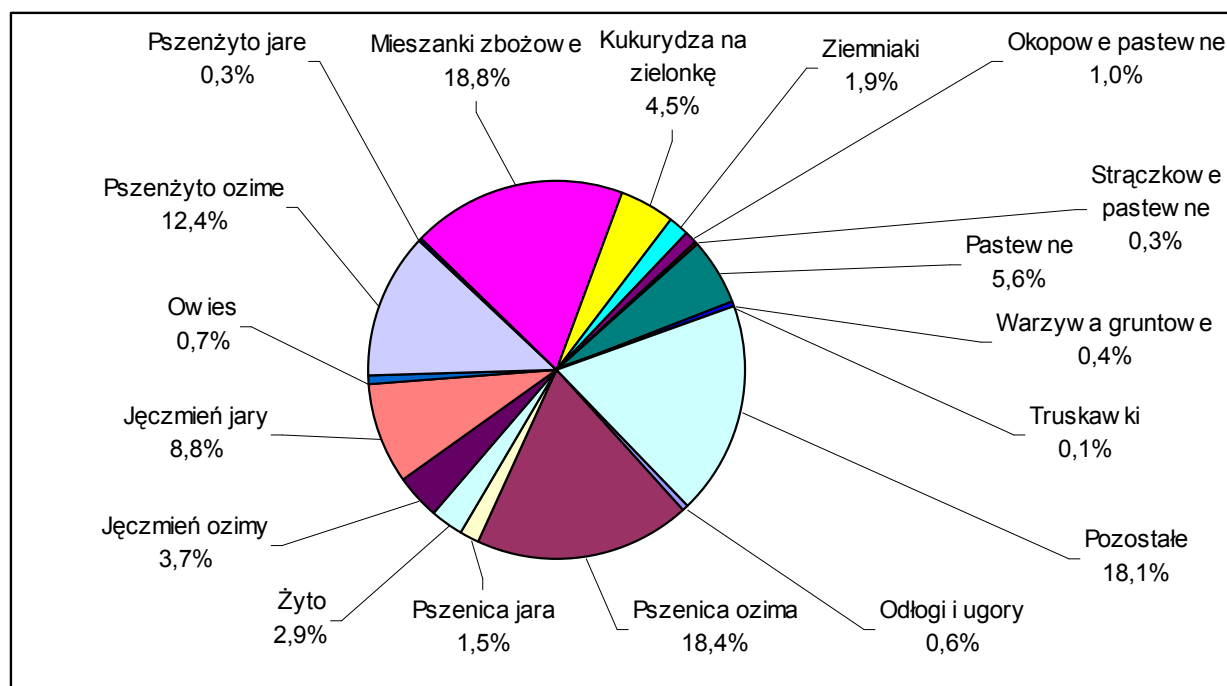

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

W gminie dominują gospodarstwa małe o areale od 1 do 5 ha. Gospodarstwa te stanowią około 36% liczby gospodarstw, ale zajmują zaledwie około 7% łącznej powierzchni gospodarstw. Dużych gospodarstw, o powierzchni powyżej 15 ha, jest w gminie 196. Ich łączna powierzchnia wynosi około 48% powierzchni wszystkich gospodarstw. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie wynosi nieco ponad 10 ha i jest podobna do średniej dla województwa wielkopolskiego.

Na Wykresie 2.8 przedstawiono strukturę upraw gospodarstw rolnych.

Wykres 2.8. Struktura upraw gospodarstw rolnych

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Bardzo dobre klasy bonitacyjne gleb umożliwiają produkcję pszenicy, jęczmienia jarego, pszenżyta ozimego, mieszanek zbożowych, kukurydzy. Wysoki wskaźnik bonitacji gleb predysponuje je do produkcji „zdrowej żywności”.

Ponadto w gminie prowadzi się intensywną hodowlę bydła (ponad 7.000 sztuk w 2003 r.) oraz trzody chlewnej (prawie 60.000 sztuk).

Podmioty gospodarcze

W gminie nie występują duże zakłady przemysłowe, jest natomiast wiele drobnych podmiotów gospodarczych. Najważniejszych pracodawców przedstawiono w Tabeli 2.5.

Tabela 2.5. Najwięksi pracodawcy w gminie Koźmin Wlkp.

Nazwa podmiotu	Rodzaj działalności	Szacunkowe zatrudnienie
ADPAL P.P.H.U.	Produkcja: świece i znicze, galanteria	117
MECH-ROL-PLAST	Produkcja: tacki polistyrenowe, płyty z polistyrenu ekstrudowanego TERMOPIAN XPS, pianka podłogowa XE, boazeria PCV, parapety wewnętrzne	56
Nasycałnia podkładów	Usługi: handel węglem i drewnem, nasycanie drewna, podkłady kolejowe	63
LEGE Sp. z o.o.	Produkcja: opakowania, kartony	40
GS „SCH”	Handel: art. spożywcze i piekarnicze	36
Spółdzielnia Mleczarska	Produkcja: art. spożywcze, sery, nabiał, mleko	43
HENMAR P.P.H.U.	Produkcja: wózki widłowe, maszyny, kabiny	38

LOTOS	Produkcja: ozdoby chinkowe	28
TAGO P.P.H.U.	Produkcja: elementy z tworzyw sztucznych	22
BARTESKO	Mechanika: kabiny rolnicze	21
F. Naglak P.P.U.	Mechanika: kabiny rolnicze	21
COMPAN P.H.U.	Produkcja: środki chemiczne (czyszczące)	12
GMW P.H.U.	Budownictwo: okna i drzwi	15
Przeds. Zbożowo-Młynarskie	Produkcja: mąka	15
PPH ARTIS	Produkcja: świece ozdobne	8

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

2.4.2. Struktura podstawowych branż na terenie gminy

Informacje na temat liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie zamieszczono w Tabeli 2.6.

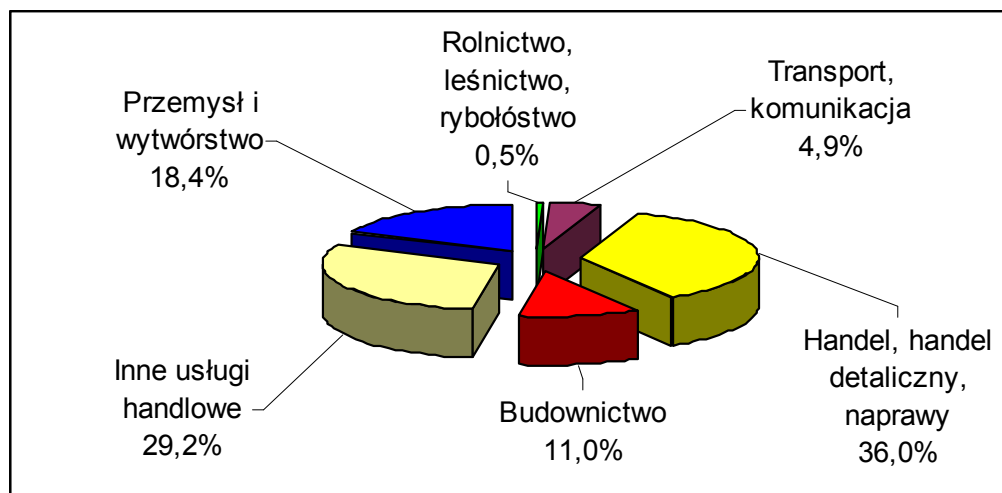
Tabela 2.6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie według branż

Wyszczególnienie	Lata				
	1999	2000	2001	2002	2003
Rolnictwo, leśnictwo	4	4	5	5	5
Transport, komunikacja	53	59	53	49	46
Handel, handel detaliczny, naprawy	277	314	318	332	339
Budownictwo	90	104	104	107	104
Inne usługi handlowe	277	282	271	271	275
Przemysł i wytwórstwo	119	148	173	173	173
Podmioty gospodarcze RAZEM:	820	911	924	937	942

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Z przedstawionych danych wynika, że w poszczególnych latach zwiększała się liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie. W 2003 roku liczba tych podmiotów wynosiła 942 i była o 15% większa niż w roku 1999. Działalność gospodarcza dotyczy przede wszystkim tzw. innych usług handlowych (29% wszystkich podmiotów). Około 36% podmiotów gospodarczych koncentruje swoją działalność na handlu detalicznym oraz naprawach. W stosunku do 1999 roku znacząco wzrósł udział podmiotów, zajmujących się działalnością przemysłową i wytwórczą. Podmioty te stanowią ponad 18% ogółu podmiotów, zarejestrowanych w Urzędzie Miasta i Gminy. W 2003 roku na 1.000 mieszkańców gminy przypadało 66,7 podmiotów gospodarczych (zarejestrowanych w gminie).

Informacje na temat podstawowych branż działalności gospodarczej w 2003 roku zobrazowano na Wykresie 2.9.

Wykres 2.9. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie w 2003 roku

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

2.4.3. Rynek pracy

Informacje na temat aktywności ekonomicznej mieszkańców przedstawiono w Tabeli 2.7.

Około 44% ludności miasta i gminy Koźmin Wlkp. jest biernych zawodowo. Ludność bierną zawodowo stanowią osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym tygodniu nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały lub poszukiwały, ale nie były gotowe do jej podjęcia w badanym tygodniu i następnym. Dominującą część tej grupy stanowi ucząca się młodzież, która za kilka lat wejdzie na rynek pracy. Władze gminy powinny skoncentrować się na pozyskiwaniu nowych inwestorów, którzy w przyszłości stworzyliby nowe miejsca pracy.

Tabela 2.7. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia (stan w dniu 20 maja 2002 roku)

Wykształcenie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Nieustalony status	Współczynnik aktywności zawodowej	Współczynnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
		w %							
Ogółem	11 006	6 140	5 091	1 049	4 842	24	55,9	46,4	17,1
Wyższe	632	529	493	36	101	2	84,0	78,3	6,8
Średnie	2 967	2 097	1 810	287	864	6	70,8	61,1	13,7
Zasadnicze zawodowe	3 482	2 590	2 071	519	884	8	74,6	59,6	20,0
Podstawowe ^{a)}	3 920	924	717	207	2 993	3	23,6	18,3	22,4
Nieustalone	5	-	-	-	-	5	-	-	-

Uwaga: a) Podstawowe ukończone, nieukończone i bez wykształcenia szkolnego

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp., Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 16, s. 28.

Współczynnik aktywności zawodowej, czyli procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności danej kategorii, wynosi w gminie 55,9%. Największą aktywność zawodową

wykazują osoby z wykształceniem wyższym, najniższą – z wykształceniem podstawowym. Współczynnik zatrudnienia w gminie wynosi 46,4%. Oznacza on udział osób pracujących w liczbie ludności ogółem (lub w ludności danej grupy). Część mieszkańców, dzięki rozwiniętej komunikacji dojeżdża do pracy poza teren gminy. Im wyższe wykształcenie tym wyższy wskaźnik zatrudnienia. Oba wskaźniki różnią się wysokością, gdyż nie wszyscy aktywni zawodowo są zatrudnieni.

Więcej nt. bezrobocia w punkcie 2.5.1. niniejszego opracowania.

2.4.4. Identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów gminy w sferze gospodarki można zaliczyć:

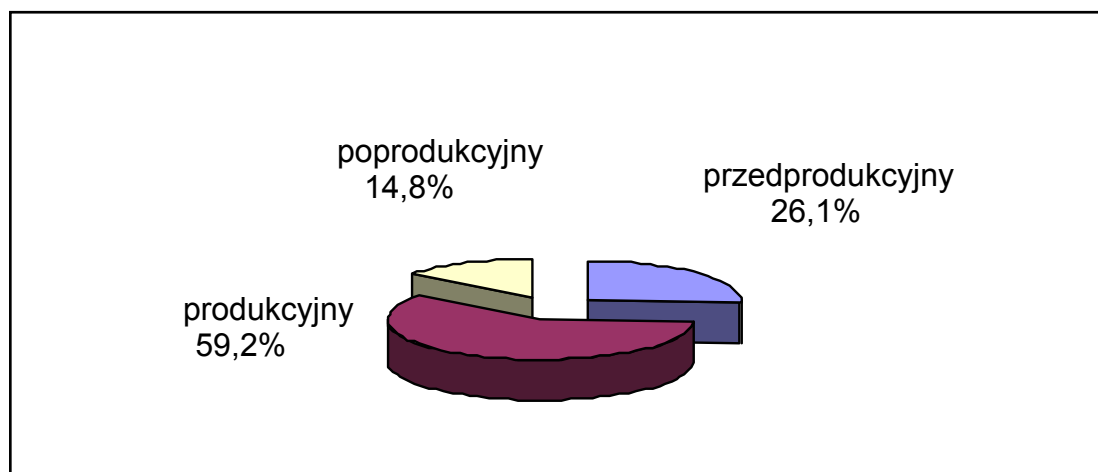
- stosunkowo niewielki rozwój innych dziedzin gospodarki, poza dobrze rozwijającym się rolnictwem,
- zbyt mała liczba firm przetwórstwa rolnego.
- konieczność podnoszenia kwalifikacji osób aktywnych zawodowo, szczególnie z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym,
- konieczność doskonalenia i podwyższania kwalifikacji osób z wykształceniem średnim.

2.5. Sfera społeczna

2.5.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu

Za zaliczeniem gminy do gminy ludzi młodych przemawia wysoki odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym. Informacje na ten temat przedstawiono na Wykresie 2.10.

Wykres 2.10. Ludność gminy w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny²

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp., Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 2, s. 17.

Udział ludności w wieku produkcyjnym wynosi ponad 59%, podczas gdy średnia krajowa ludności w wieku produkcyjnym nie przekracza 61%. Warto podkreślić, że 5.456 osób, a więc około 66,7% ludności w wieku produkcyjnym, zaliczane są do tzw. ludności mobilnej (mężczyźni i kobiety w wieku 18–44 lata), zdolnej do zmiany miejsca zamieszkania i wykonywanego zawodu. Jednocześnie gmina jest rozwojowa, gdyż 26% jej ludności jest w wieku przedprodukcyjnym. Ta grupa wiekowa stanowi kapitał ludzki na przyszłe lata. Niecałe 15% stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym.

Taka struktura ludności oddziałuje zarówno na dochody, jak i wydatki budżetowe. Niezbędne jest ponoszenie nakładów finansowych na stwarzanie dogodnych warunków rozwoju dla osób młodych. Trzeba też stwarzać szansę podjęcia w przyszłości zatrudnienia w gminie i pozostania w niej.

W Tabeli 2.8 zamieszczono informacje na temat ludności gminy z uwzględnieniem płci i wykształcenia. Strukturę ludności powyżej 13 roku życia z uwzględnieniem poziomu wykształcenia zobrazowano także na Wykresie 2.11.

Z danych wynika, że tylko 5,5% mieszkańców powyżej 13 roku życia ma wykształcenie wyższe. Podobny odsetek zakończył edukację na poziomie średnim ogólnokształcącym. Nieco ponad 3% mieszkańców zakończyło edukację na poziomie policealnym. Podobnie jak w skali całego powiatu, jak również województwa, w strukturze ludności dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym. Wskaźniki te są jednak wyższe niż dla całego powiatu i województwa. Około 2% ludności nie ukończyło szkoły podstawowej (nie ma wykształcenia). Niski poziom wykształcenia często znajduje odzwierciedlenie w niskim poziomie kwalifikacji zawodowych i powoduje trudności ze znalezieniem pracy. Warto podkreślić, że

² Do grupy ludności w wieku produkcyjnym zaliczono mężczyzn w wieku 18–64 lat oraz kobiety w wieku 18–59 lat.

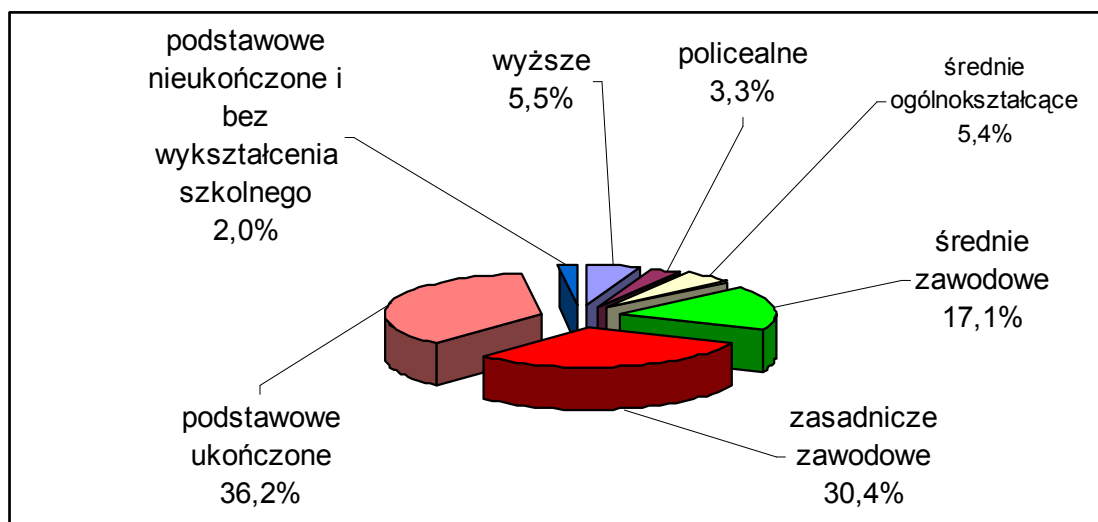
poziom wykształcenia kobiet jest wyższy niż mężczyzn. Niestety, także więcej kobiet niż mężczyzn ma wykształcenie podstawowe.

Tabela 2.8. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci (stan na 20 maja 2002 roku)

Grupy wieku	Ogółem	Poziom wykształcenia								
		wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalony
				razem	ogólnokształcące	zawodowe				
OGÓŁEM	11.463	632	380	2.587	624	1.963	3.482	4.143	234	5
19 lat i mniej	1.802	-	-	109	67	42	148	1.411	134	-
20-29	2.089	159	107	790	190	600	816	202	14	1
30-39	1.764	184	64	539	72	467	784	188	3	2
40-49	1.975	124	122	553	91	462	843	330	2	1
50-59	1.532	97	58	346	119	227	510	515	6	-
60-64	589	35	13	79	31	48	140	314	7	1
65 lat i więcej	1.712	33	16	171	54	117	241	1.183	68	-
Wiek nieustalony	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MĘŻCZYŹNI	5.542	266	114	1.072	189	883	2.328	1.662	99	1
KOBIETY	5.921	366	266	1.515	435	1.080	1.154	2.481	135	4

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp., Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 4, s. 18.

Wykres 2.11. Ludność gminy Koźmin Wlkp. według poziomu wykształcenia

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp., Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 4, s. 18.

W Tabeli 2.9 przedstawiono ludność według głównego źródła utrzymania. Z danych wynika, że własne źródło utrzymania posiada około 62% mieszkańców gminy. Pozostali są na czyimś utrzymaniu, dotyczy to przede wszystkim dzieci i młodzieży. Podstawowym źródłem utrzymania dla 40% mieszkańców gminy jest praca najemna. Ponad 18% mieszkańców utrzymuje się z pracy

w swoim gospodarstwie rolnym. 3.380 mieszkańców zadeklarowało utrzymywanie się z pracy na własny rachunek.

Tabela 2.9. Ludność według głównego źródła utrzymania (stan na 20 maja 2002 roku)

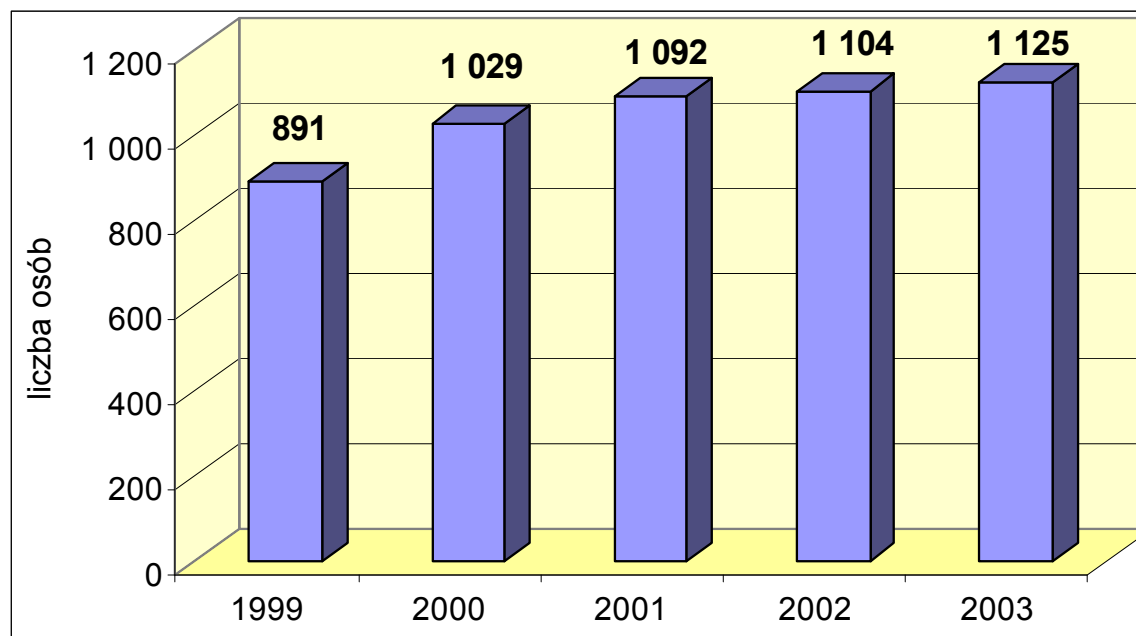
Wyszczególnienie	Ogółem	Utrzymujący się z:							nie ustalono
		pracy lub najmu				pozostałych źródeł			
		razem	najemnej	na rachunek własny lub z dochodów z najmu		razem	w tym:		
				razem	w tym w swoim gospodarstwie rolnym		emerytury	renty	
Ogółem	13.812	8.954	5.574	3.380	2.532	4.836	1.958	1.964	22
Posiadający własne źródło utrzymania	8.611	4.765	2.957	1.808	1.412	3.846	1.728	1.495	-

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp., Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 7, s. 21.

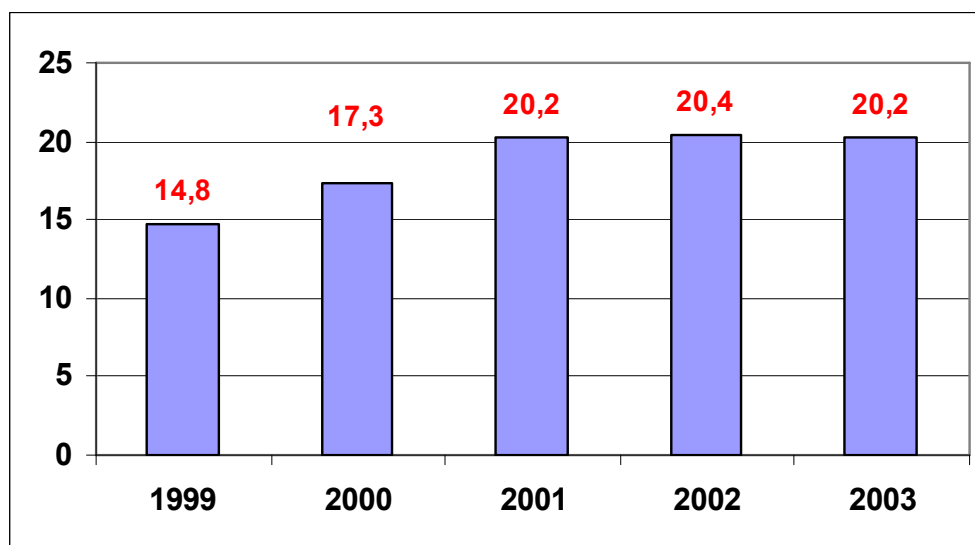
Bezrobocie

Poziom bezrobocia w gminie Koźmin Wlkp. od kilku lat utrzymuje się na poziomie podobnym do średniej krajowej. Na koniec roku 2003 stopa bezrobocia na terenie gminy kształtowała się na poziomie 20,2%. Do roku 2001 stopa bezrobocia dynamicznie rosła, a od tego czasu utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Wykres 2.12. Liczba osób bezrobotnych w gminie Koźmin Wlkp. w latach 1999-2003

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

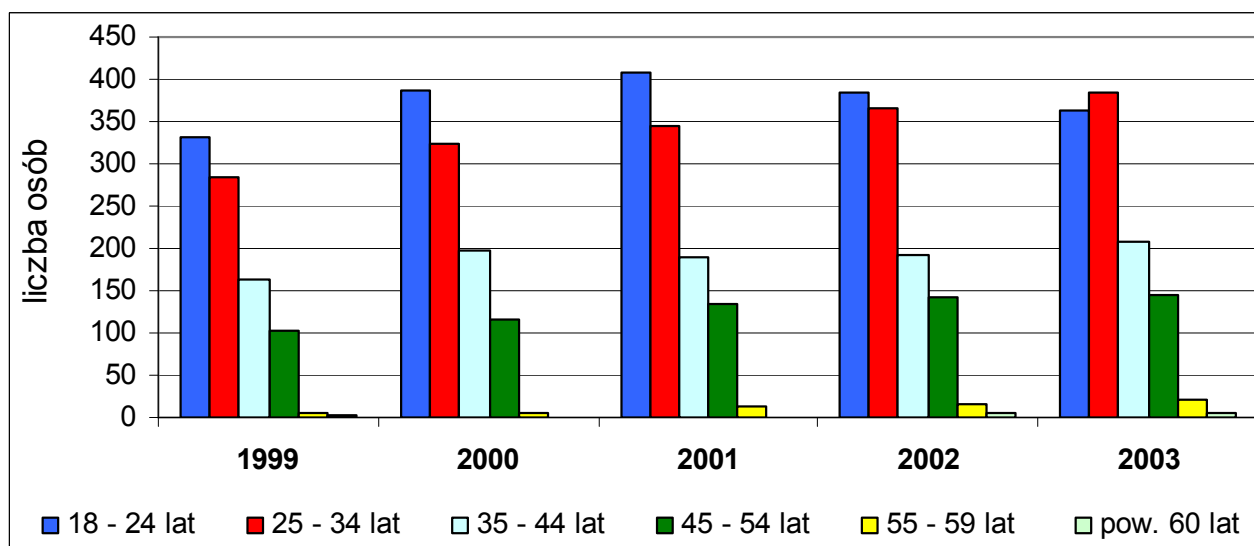
Wykres 2.13. Stopa bezrobocia w gminie Koźmin Wlkp. w latach 1999-2003 (stan na 31 XII)

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Dokładna analiza bezrobocia przeprowadzana jest według następujących kryteriów:

- wieku bezrobotnych,
- czasu pozostawania na bezrobociu,
- wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych,
- stażu pracy bezrobotnych.

a) Struktura wiekowa osób bezrobotnych

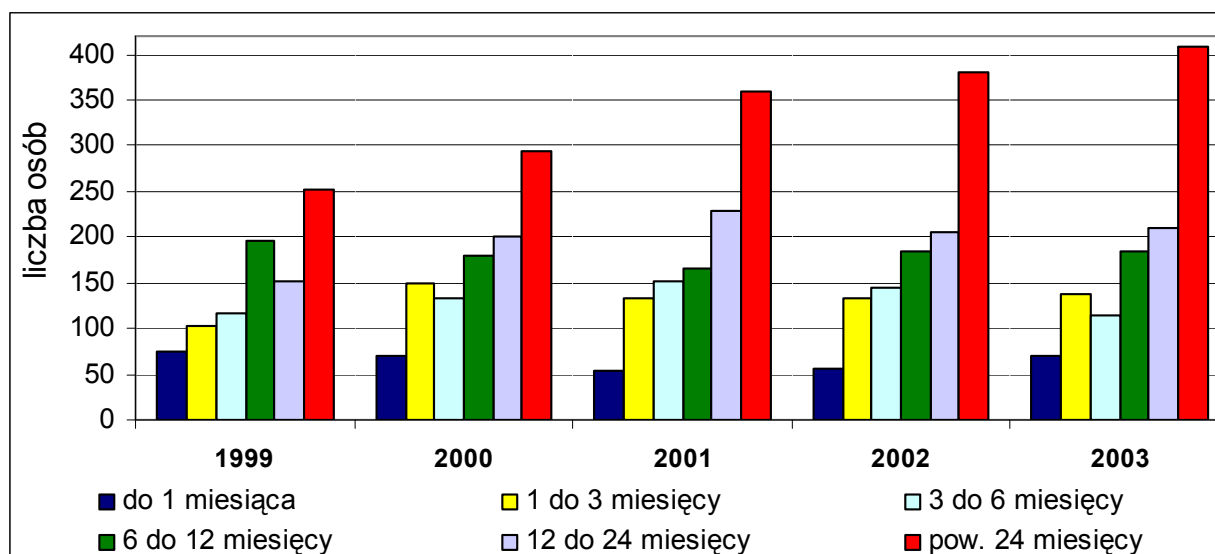
Wykres 2.14. Struktura wiekowa osób bezrobotnych

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

W ciągu ostatnich 5 lat proporcje między grupami wiekowymi osób bezrobotnych uległy zmianom. Od roku 2002 spada liczba osób bezrobotnych w wieku do 24 lat. Przewidywalnie – osoby te, nie podejmując zatrudnienia, sukcesywnie przechodzą do kolejnej grupy wiekowej osób bezrobotnych. W niewielkim stopniu wzrasta również liczba osób bezrobotnych powyżej 35 roku życia.

b) Czas pozostawania na bezrobociu

Wykres 2.15. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu

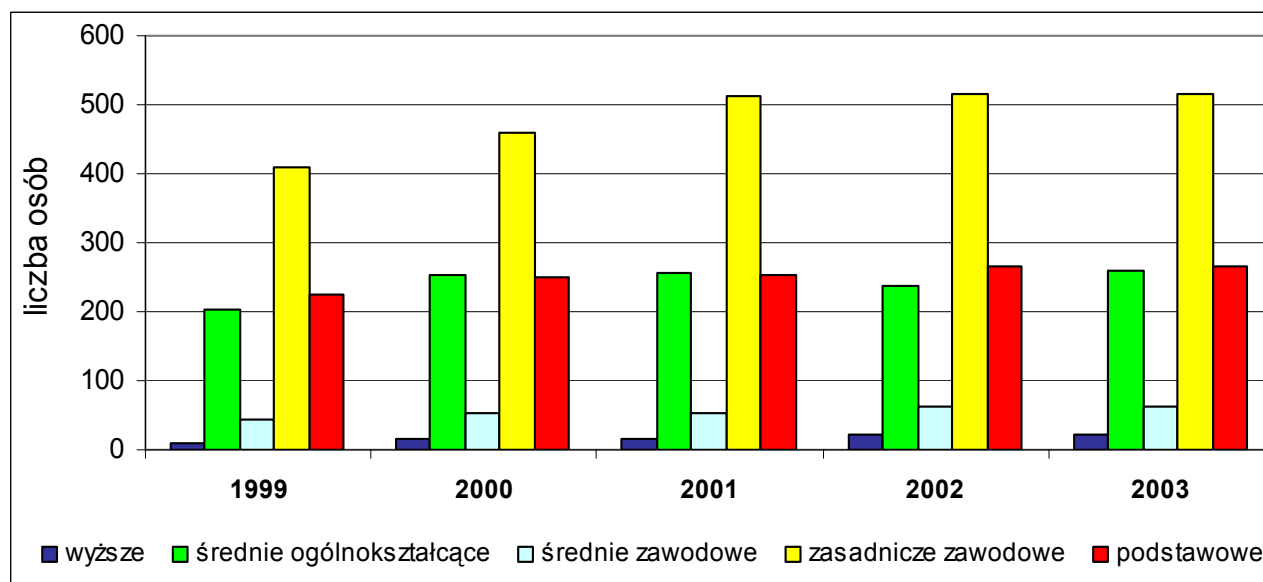

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Niepokojącym zjawiskiem jest dynamiczny wzrost liczby długotrwale bezrobotnych - powyżej 24 miesięcy. Podczas gdy w 1999 roku było ich jeszcze 251, to w 2003 roku już 408. Są oni niestety najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych. Jest to jednak typowa struktura jak w większości gmin w Polsce.

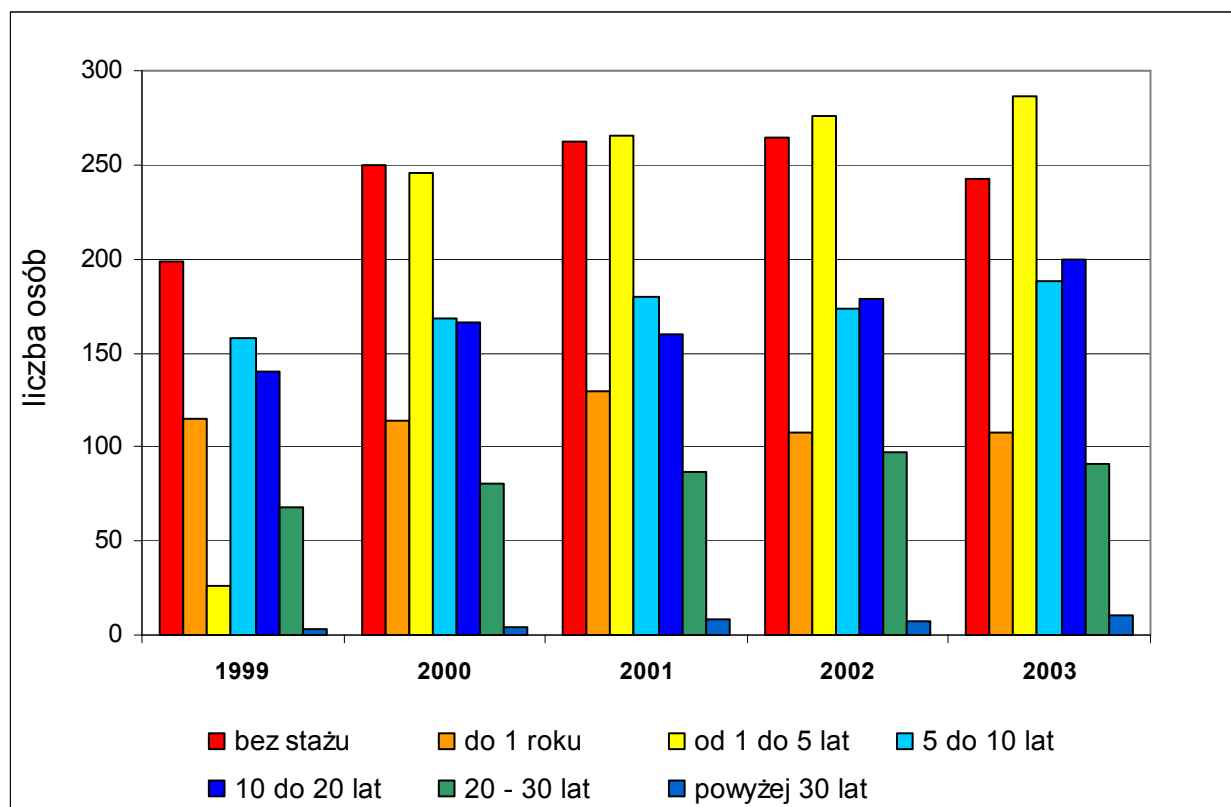
c) Wykształcenie zarejestrowanych osób bezrobotnych

Wykres 2.16. Struktura bezrobotnych według wykształcenia

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych można zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym. Najmniej jest bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz średnim zawodowym. Sytuacja taka świadczy o celowości zdobywania wykształcenia.

d) Staż pracy osób bezrobotnych**Wykres 2.17. Struktura bezrobotnych według stażu pracy**

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Analizując rynek bezrobotnych według kryterium stażu pracy okazuje się, że najliczniejsza jest grupa osób, które wcale nie pracowały oraz, które zdołały przepracować od 1 do 5 lat. Liczna jest również grupa osób ze stażem do 1 roku.

2.5.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Pod hasłem „jakość życia” rozumiemy ogół warunków życia ludności w gminie. Składają się na to i warunki mieszkaniowe, i poziom wyposażenia w usługi, i rynek pracy, ale także jakość środowiska przyrodniczego oraz poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Warunki mieszkaniowe, rynek pracy i poziom usług wiążą się nierozdzielnie z demografią – rozwojem ludnościowym gminy, we wszystkich jego aspektach.

Zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków sanitarnych**Gazownictwo****Usuwanie odpadów**

Sytuację w tych aspektach życia przedstawiono w punkcie 2.3.2. niniejszego opracowania.

Sytuacja mieszkaniowa

Najważniejsze dane dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie zestawiono w Tabeli 2.10.

Tabela 2.10. Sytuacja mieszkaniowa w gminie

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zamiesz- kane stale ¹⁾	Przeznaczone do czasowego lub sezonowego zamieszkania (jako drugie mieszkania)		Wykorzys- tywane wyłącznie do prowadze- nia działalności gospod.	Niezamieszkane (wolne)		
			zamieszka- ne czasowo	Niezamie- szkane		przezna- czone do stałego zamiesz- kania	przezna- czone do rozbiórki, opuszczo- ne	o nieust- alony m przez na czeni- u
OGÓŁEM	3705	3507	32	4	1	140	21	-
stanowiące własność:								
Osób fizycznych	2908	2751	22	4	1	111	19	-
Spółdzielni mieszkaniowych	527	518	2	-	-	7	-	-
Gminy	137	128	3	-	-	6	-	-
Skarbu Państwa	37	32	1	-	-	4	-	-
Zakładów pracy	82	69	3	-	-	8	2	-
Pozostałych podmiotów	14	9	1	-	-	4	-	-
Nieustaloną	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp.,
Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 19, s. 30.

Z informacji podanych w tabeli wynika, że w strukturze własnościowej mieszkań zdecydowanie dominują mieszkania, należące do osób fizycznych. Stanowią one 78,4% wszystkich budynków mieszkalnych. W gminie jest rozwinięte budownictwo spółdzielcze. Z kolei własnością komunalną gminy jest 137 mieszkań.

Położenie gminy oraz istniejące uzbrojenie terenu przeciętnie zachęcają do inwestowania w budownictwo mieszkaniowe. Mimo to, warto zauważyć, że w 2003 roku wydano 18 pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych, a do użytku oddano aż 45 domów jednorodzinnych. Może to świadczyć zarówno o stosunkowo dobrej sytuacji finansowej mieszkańców. Sytuacja taka jest korzystna dla gminy, ponieważ poszerza się tzw. baza podatkowa (m.in. rośnie powierzchnia nieruchomości do opodatkowania).

Wyposażenie mieszkań w instalacje

W Tabeli 2.11. przedstawiono zbiorcze informacje, dotyczące wyposażenia mieszkańców w instalacje.

Dane zaprezentowane w tabeli potwierdzają wcześniejsze obserwacje, dotyczące rozwoju poszczególnych sieci instalacyjnych. Ponad 97% mieszkańców w gminie ma dostęp do wodociągu, 88,5% do ustępu spłukiwanego, a 90% do łazienki. Największym problemem jest nie korzystanie z sieci kanalizacyjnej i gazowej przez mieszkańców wsi.

Tabela 2.11. Mieszkania zamieszkałe stale według wyposażenia w instalacje oraz ludność w tych mieszkaniach (stan w dniu 20 maja 2002 roku)

WYSZCZEGÓLNIENIE m - mieszkania l - ludność	Ogółem	W tym mieszkania wyposażone w					
		wodociąg			ustęp splukiwany		
		razem	z sieci	lokalny	razem	z odprowadzeniem do sieci	do urządzenia lokalnego
OGÓŁEM	3 539	3 391	2 964	427	3 010	1 486	1 524
w tym zamieszkałe stale							
mieszkania	3 507	3 365	2 943	422	2 996	1 475	1 521
ludność	13 688	13 336	11 515	1 821	12 108	5 142	6 966

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp.,
Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 24, s. 37.

WYSZCZEGÓLNIENIE m - mieszkania l - ludność	Ogółem	W tym mieszkania wyposażone w:					
		łazienkę	ciepłą wodę bieżącą			gaz	
			razem	ogrzewaną		z sieci	z butli
			poza miesz- kaniem	w miesz- kaniu			
OGÓŁEM	3 539	3 042	2 651	10	2 641	1 751	1 667
w tym zamieszkałe stale							
mieszkania	3 507	3 029	2 641	10	2 631	1 737	1 659
ludność	13 688	12 315	10 675	35	10 640	5 838	7 556

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp.,
Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 25, s. 38.

WYSZCZEGÓLNIENIE m - mieszkania p - powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Ogółem		Centralne ogrzewanie			
			zbiorowe	indywidualne	Piece	Inne
OGÓŁEM	m	3 539	580	1927	1 018	14
	p	314 995	29 309	218 690	65 975	1 021

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych 2002. Gmina miejsko-wiejska Koźmin Wlkp.,
Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2003, tabl. 26, s. 40.

Transport

Przez gminę przebiega linia kolejowa zelektryfikowana Koźmin - Jarocin - Września - Gniezno. Na linii tej kursują 4 pociągi osobowe dziennie. Na terenie gminy znajduje się stacja kolejowa w Koźminie Wlkp.

Mimo ograniczania skali przewozów transportu drogowego, przez miasto i gminę Koźmin Wlkp. ciągle przebiega wiele linii autobusowych, zarówno lokalnych, jak i regionalnych, zapewniając dobrą dostępność wszystkich miejscowości w gminie.

Oświata

Podstawową bazę oświatową gminy tworzą Przedszkola Publiczne w Koźminie Wlkp. i Borzęcizkach, dwie szkoły podstawowe w mieście oraz 4 szkoły wiejskie z oddziałami przedszkolnymi, a także Gimnazjum.

W 1999 r. oddano do użytku nowy budynek szkolny przy ul. Kopernika, w którym usytuowane zostało Gimnazjum im. Zjednoczonej Europy, a w 2001 r. usytuowany przy nim zespół sal sportowych. Absolwenci Gimnazjum mogą kontynuować naukę w dwóch koźmińskich szkołach średnich.

Pierwszą placówką tego typu jest Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Wielkopolskich, które swą 130-letnią historię wywodzi z połączonych dwóch prywatnych szkół działających w mieście w II połowie XIXw. – Wyższej Szkoły dla Chłopców i Wyższej Szkoły Miejskiej dla Dziewcząt. Obecne lokum Liceum to dawna siedziba władz powiatowych przy ul. Boreckiej. Przy Liceum działa Średnie Studium Zawodowe dla Pracujących. Liceum prowadzi własny program autorski w zakresie informatyki. Koźmińskie Liceum może się pochwalić nowoczesnym Centrum Informacji Multimedialnej.

Drugą szkołą średnią jest Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych mieszczący się w koźmińskim zamku. Tradycja szkół w koźmińskim zamku jest jeszcze dłuższa, gdyż pierwszą szkołą – Ewangelickie Seminarium Nauczycielskie – władze pruskie otworzy już w 1855 r. Po odzyskaniu niepodległości zostało ono przekształcone w Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie, zlikwidowane w 1932 r. Wówczas do zamku przeniesiono istniejącą w Koźminie od 1867 r. Szkołę Ogrodniczą. Po II wojnie światowej na jej bazie utworzono Technikum Rachunkowości Rolnej, przemianowane w 1976 r. na Zespół Szkół Rolniczych. Obecnie w skład Zespołu wchodzi następujące typy szkół: Liceum Ekonomiczne, Technikum Rolnicze, Liceum Agrobiznesu, Policealne Studium Zawodowe, Zasadnicza Szkoła Rolnicza.

W roku 2001 w odrestaurowanym Pałacyku na Lipowcu swą placówkę otworzyła Wielkopolska Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna. Tym samym Koźmin Wlkp. stał się jednym z najmniejszych miast w Polsce posiadających szkołę wyższą. Szkoła oferuje wyższe studia zawodowe (dienne i zaoczne) na kierunkach: administracja publiczna i administracja gospodarcza oraz szeroki zakres studiów podyplomowych.

Syntetyczną informację na temat przedszkoli w gminie zaprezentowano w Tabeli 2.12.

Tabela 2.12. Podstawowe dane o przedszkolach w gminie Koźmin Wlkp.

PRZEDSZKOLA	Publiczne Przedszkole w Koźminie Wlkp.	Publiczne Przedszkole w Borzęcizkach
Liczba miejsc	195	35
Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola (średnia w danym roku)	198	28
w tym liczba dzieci w wieku lat 6	71	14
Liczba oddziałów dla dzieci	8	2
Liczba etatów przeliczeniowych dydaktycznych	13,7	2,05
Liczba etatów przeliczeniowych pracowników administracji i obsługi	13	1,2
Wydatki z budżetu przedszkola ogółem	808 792	106 836

Średnia liczba dzieci na 1 oddział	24,8	14,0
Średnia liczba dzieci w przedszkolu na 1 nauczyciela (1 etat przeliczeniowy)	14,5	13,7
Utrzymanie 1 -go przedszkolaka (w stos. do całości wyd. budżetu przedszkola)	4 085	3 816

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Łączna liczba miejsc w przedszkolach wynosi 230 i są one prawie w pełni obsadzone. Z danych statystycznych wynika, że warunki nauczania w przedszkolach są dość dobre. Roczny koszt utrzymania jednego dziecka wynosi około 4 tys. zł.

Podstawowe informacje na temat szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego przedstawiono w Tabeli 2.13.

Tabela 2.13. Podstawowe dane o szkołach podstawowych i gimnazjum w gminie Koźmin Wlkp.

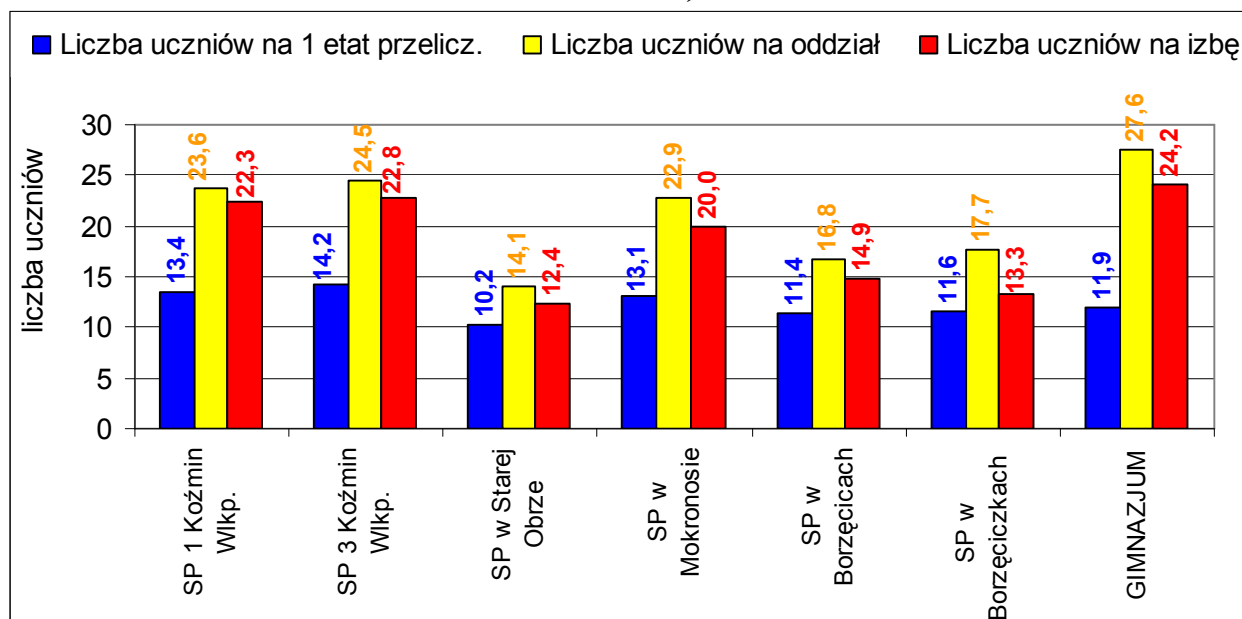
Szkoły	SP 1 Koźmin Wlkp.	SP 3 Koźmin Wlkp.	SP w Starej Obrze	SP w Mokronosie	SP w Borzęcicach	SP w Borzęczkach	GIMNAZJUM
Liczba uczniów ogółem, stan w dniu 1.09.2003	402	319	99	160	134	106	580
w tym liczba dzieci w oddziałach "0"	3	23	23	23	32	0	0
Liczba nauczycieli dydaktycznych w etatach przeliczeniowych (wraz z nauczycielami w oddziałach "0")	30	22,5	9,67	12,19	11,72	9,1	48,66
Liczba oddziałów	17	13	7	7	8	6	21
Liczba pomieszczeń do nauczania	18	14	8	8	9	8	24
w tym: pracownie przedmiotowe	2	1	1	1	1	1	4
Świetlica	0	1	1	1	1	1	3
Stołówka	0	1	0	1	0	0	1
Gabinet stomatologiczny / lekarski	1	0	1	1	1	0	1
Sala gimnastyczna	2	0	0	1	1	0	3
Biblioteka	1	1	1	1	1	1	1
Liczba książek w bibliotece	10 648	16 335	3 868	6 030	2 657	4 400	2 739
Liczba wypożyczeń w ciągu roku	7 327	6 079	1 721	1 645	1 689	2891	2 011
Liczba uczniów biorących udział w olimpiadach przedmiotowych	50	0	2	20	0	1	39
Liczba uczniów - laureatów olimpiad przedmiotowych	15	0	0	0	0	0	0
L. godz. zajęć rozszerzających ofertę szkoły i finans. z budżetu gminy miesięcznie	7	0	0	8	0	0	24
Budżet szkoły: wydatki ogółem (wraz z oddziałami "0")	1 349 221	879 242	463 705	662 933	509 567	458 351	1 682 009

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Liczba uczniów na 1 nauczyciela i na 1 oddział są korzystne z punktu widzenia warunków nauczania, przy czym nieco korzystniejsze są na wsiach. W gminie nie ma konieczności

nauczania w systemie 2-zmianowym. W ujęciu graficznym dane te zostały przedstawione poniżej.

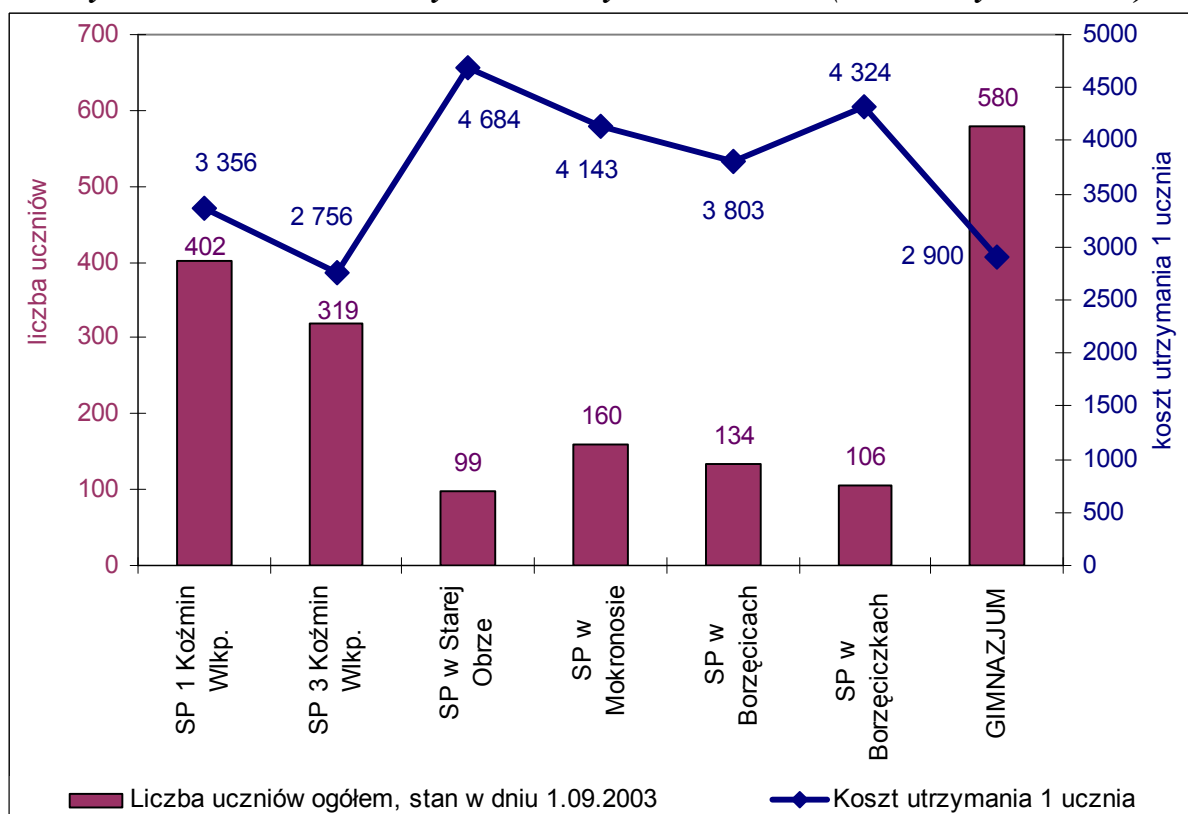
Wykres 2.18. Liczba uczniów na 1 etat przeliczeniowy, 1 oddział i 1 izbę szkolną (rok szkolny 2003/2004)

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Liczba uczniów w danej szkole przesądza o kosztach jej funkcjonowania, przeliczonych na 1 ucznia, co obrazuje kolejny wykres.

Wykres 2.19. Wielkość szkoły a koszt utrzymania 1 ucznia (rok szkolny 2003/2004)

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Z powyższych danych wynika, że zdecydowanie najwyższe koszty utrzymania ucznia występują w najmniejszych szkołach: w Starej Oborze oraz Borzęcizkach. Dążąc do zwiększenia efektywności zarządzania usługami oświatowymi oraz do zapewnienia jak najlepszych warunków nauczania, Rada Miejska w najbliższych latach będzie musiała podjąć decyzję odnośnie dalszego funkcjonowania placówek na wsiach. Do tego celu niezbędne będą odpowiednie analizy urodzeń dzieci w poszczególnych miejscowościach, wraz z prognozą zapotrzebowania na oddziały szkolne w przyszłości.

Kultura

Gminny Zespół Instytucji Kultury i Kultury Fizycznej jest głównym animatorem życia kulturalnego w Koźminie Wlkp. W jego skład wchodzi: Ośrodek Kultury z salą widowiskowo-kinową na 200 osób, w której działa kino „Mieszko”, Biblioteka Publiczna oraz basen kąpielowy.

Ośrodek Kultury skupia liczne zespoły amatorskiego ruchu artystycznego i koła zainteresowań. Spośród zespołów działających przy Ośrodku najdłuższe tradycje ma chór mieszany im. Czesława Czypickiego założony w 1889r. przez swego patrona. Czesław Czypicki (1855-1926) - koźmiński adwokat był jednocześnie współzałożycielem i pierwszym prezesem Związku Polskich Kół Śpiewaczych na Wielkie Księstwo Poznańskie. Jego osobę upamiętnia tablica na budynku Ośrodka Kultury odsłonięta 6 lutego 2000 r.

Ponadto przy Ośrodku działają: Kapela „Znad Orli”, Zespół Folklorystyczny „Koźminianki”, dwie formacje orkiestry dętej, młodzieżowe „Studio Piosenki” oraz dziecięcy zespół „Do-Re-Mi”. W strukturze Ośrodka funkcjonują również koła zainteresowań o charakterze plastycznym, instrumentalnym i wokalnym oraz Koło Miłośników Muzyki Country i Folk. Ofertę zespołów artystycznych uzupełnia działający przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Zespół Taneczny „Koźminianie”.

Niezapomnianych wrażeń dostarcza udział w obchodzonym corocznie w miesiącu czerwcu festynie pod nazwą „Dni Koźmina”, któremu towarzyszą koncerty, turnieje sportowe i wiele innych atrakcji. Tradycją już stał się udział w uroczystościach licznej grupy mieszkańców oraz zespołów muzycznych z zaprzyjaźnionej holenderskiej gminy Drimmelen. Okres wakacji to czas cyklicznych koncertów organizowanych w ramach Zamkowego Festiwalu Muzycznego i prezentujących rozmaite gatunki muzyczne: od country poprzez folk, reggae, rock po hip hop i funky. W sierpniu koźminianie uroczą obchodzą Święto Patrona miasta i gminy – św. Wawrzyńca. Uroczystościom towarzyszy Festiwal Muzyki Religijnej.

Ważniejsze cykliczne imprezy kulturalne:

- Koźmińskie Spotkania Jasełkowe – styczeń,
- Koźmińskie Spotkania Chóralne – maj,
- Dni Koźmina – czerwiec,
- Maraton Muzyki Tanecznej – trzydniowy przegląd zespołów muzyki tanecznej połączony z zabawą dla wszystkich – czerwiec,
- Zamkowy Festiwal Muzyczny – lipiec-sierpień
- Święto Patrona Miasta i Gminy połączone z Festiwalem Muzyki Religijnej – sierpień,
- Dziki Zachód w Koźminie – rodzinna impreza poświęcona kulturze Indian połączona z koncertem gwiazd muzyki country – sierpień,

Działalność kulturalno – oświatowa Bibliotek

Główna siedziba Biblioteki znajduje się w Koźminie Wlkp. w kamienicy przy Starym Rynku 22. Biblioteka posiada również 4 filie (w Borzęcicach, Mokronosie, Starej Obrze i w Koźminie Wlkp. na Osiedlu Tysiąclecia) oraz punkt biblioteczny w Staniewie. Podstawowe łączne dane o bibliotece przedstawiono w tabeli.

Tabela 2.14. Podstawowe dane o bibliotece

Biblioteka Publiczna	2003
Liczba pracowników	7
Liczba woluminów ogółem	55 923
Liczba pozyskanych woluminów w danym roku	772
Liczba zarejestrowanych czytelników ogółem	3 160
Liczba wypożyczeń w danym roku	73 659
Budżet placówki – suma wydatków rocznie	228 185
Zakupy książek w zł	6 040

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Rola Biblioteki Publicznej w szerzeniu kultury polega na propagowaniu czytelnictwa, nie tylko poprzez udostępnienie księgozbioru, ale także organizację konkursów literackich i lekcji bibliotecznych. Oprócz działalności czytelniczej prowadzi wypożyczalnię kaset video (1.380 pozycji), usługi kserograficzne i promocyjną sprzedaż książek i wydawnictw regionalnych.

Biblioteka Publiczna w Koźminie Wlkp. jest organizatorem wielu imprez o charakterze kulturalno – oświatowym. W 2003 roku odbyły się m.in.:

- VIII edycja konkursu wiedzy o ziemi koźmińskiej,
- Wieczór poezji ks. Jana Twardowskiego,
- „A jednak człowiek” – montaż poetycko – muzyczny poświęcony twórczości Jana Pawła II,
- aktywne włączenie się do akcji „Cała Polska czyta dzieciom” z udziałem władz lokalnych i innych miejscowych osobistości,
- Wieczory poezji dla seniorów.

Ogółem w 2003 roku w Bibliotece odbyło się

- 5 prelekcji i odczytów,
- 50 lekcji bibliotecznych,
- 2 konkursy lokalne,
- 4 wieczory literackie,
- 1 spotkanie z regionalistą,
- 29 wystaw,
- 10 edycji krzyżówki literackiej.

Sport

Koźmin Wlkp. posiada atrakcyjne warunki do rekreacyjnego uprawiania sportu. Do dyspozycji mieszkańców i gości pozostają boiska, korty tenisowe i sale sportowe, otwarty basen pływacki. W 2001 r. oddano do użytku pełnowymiarową halę sportową z widownią na 300 osób

umożliwiająca nie tylko codzienne treningi, ale i organizację zawodów w piłce ręcznej, halowej piłce nożnej, siatkówce i koszykówce o randze ogólnopolskiej oraz dwie sale sportowe przy Gimnazjum im. Zjednoczonej Europy. W kompleksie tym przewidziane jest również miejsce pod budowę krytego basenu. Mieszkańcy Koźmina i sąsiednich miejscowości korzystają w sezonie letnim z basenu kąpielowego położonego w Koźminie, wśród ładnie ukształtowanej i zadbanej zieleni. Przy basenie usytuowane jest boisko do siatkówki plażowej.

W gminie działają następujące kluby sportowe:

- Koźmiński Klub Sportowy „Biały Orzeł” - powstał 20 czerwca 1926 r. Od początku dominującą dyscypliną, jaką uprawiano w klubie była piłka nożna i z nią związane są największe sukcesy w postaci awansów na kolejne szczeble rozgrywek. Najbardziej doniosłym z nich był awans do IV ligi wywalczony w roku 2000. Obecnie oprócz sekcji piłkarskiej w klubie funkcjonuje sekcja tenisa stołowego, która uczestniczy w rozgrywkach ligi okręgowej.
- Integracyjny Klub Sportowy „Spartakus”. Inną dyscyplinę sportu – tenis ziemny - propaguje Wielkopolski Integracyjny Klub Sportowy „Spartakus”, który jako jeden z nielicznych w kraju zrzesza również osoby uprawiające tenis na wózkach. Zawodnicy klubu mają na swoim koncie złote medale Mistrzostw Polski i udane starty w reprezentacji narodowej. Klub jest organizatorem corocznych Ogólnopolskich Turniejów Tenisa na Wózkach „Masters” rozgrywanych na kortach leszczyńskiego „Akwawitu”. Klub posiada 3 korty tenisowe, w tym jeden malowniczo położony w miejskim parku.
- Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „FARA”. Dużymi sukcesami w kilku dyscyplinach sportowych – piłce nożnej, koszykówce i tenisie stołowym – może się pochwalić młodzież zrzeszona w Parafialnym Uczniowskim Klubie Sportowym „FARA”. Drużyny tego klubu kilkakrotnie zajmowały czołowe lokaty w ogólnopolskich zawodach klubów parafialnych, organizując jednocześnie Ogólnopolski Halowy Turniej Piłki Nożnej o Laur Świętego Wawrzyńca. Tenisiści stołowi Klubu uczestniczą w rozgrywkach ligi okręgowej.

W poszczególnych miejscowościach gminy działają drużyny piłkarskie, które w ramach zainaugurowanej w 1999 r. Ligi Gminnej rywalizują o Puchar Przewodniczącego Rady Miejskiej. Rozgrywki podzielone są na rundę jesienną i wiosenną.

Spośród licznych imprez sportowych organizowanych w Koźminie Wlkp. dwie mają międzynarodowy charakter z uwagi na starty zawodników zagranicznych. Pierwsza to Ogólnopolski Bieg Maćka – popularne zawody biegowe dla dzieci i młodzieży rozgrywane od 25 lat. Towarzyszący zawodom bieg główny na dystansie 10 km od lat gromadzi krajową czołówkę i licznych biegaczy zagranicznych.

Druga impreza o międzynarodowej obsadzie to Wyścig Kolarski o Puchar Trzech Miast. Zainicjowany przez Burmistrza Koźmina Wlkp. w 1999 r. wyścig na trasie Koźmin Wlkp. – Pogorzela – Borek Wlkp. bezpośrednio poprzedza Tour de Pologne i jest dla startujących w nim kolarzy ostatnim sprawdzianem formy.

Ważniejsze cykliczne imprezy sportowe:

- Otwarte Mistrzostwa Koźmina Wlkp. w tenisie stołowym – styczeń,
- Otwarte Mistrzostwa Koźmina Wlkp. w tenisie ziemnym – czerwiec,
- Otwarte Mistrzostwa Koźmina Wlkp. w pływaniu stylem dowolnym – lipiec,
- Otwarte Mistrzostwa Koźmina Wlkp. w siatkówce plażowej – lipiec,
- Wyścig kolarski o Puchar Trzech Miast – ostatnia sobota sierpnia lub pierwsza sobota września,
- Ogólnopolski Bieg Maćka – pierwsza sobota października.

Usługi dla ludności

Na terenie gminy znajdują się także inne placówki z zakresu obsługi ludności. Placówki te wymieniono w Tabeli 2.15.

Tabela 2.15. Placówki obsługi ludności w gminie Koźmin Wlkp.

Restauracje	4
Bary	12
Boiska sportowe	21 (w tym 10 szkolnych)
Stacje benzynowe	3
Sale gimnastyczne	5
Placówki pocztowe	3
Placówki bankowe	3
Bankomaty	2
Pływalnie	1
Dyskoteki	0
Stacje PKP	1
Świetlice	20
Sale OSP	3

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

W gminie znajdują się trzy placówki pocztowe oraz trzy oddziały banków. Z punktu widzenia rozwoju życia kulturalnego gminy ważnymi placówkami są także świetlice wiejskie, zorganizowane w pięciu miejscowościach, których jest aż 20. Życie kulturalne mieszkańców poszczególnych wiosek skupione jest także wokół trzech sal ochotniczych straży pożarnych.

Media

- **„Echo Koźmina”** - Lokalny miesięcznik wydawany od sierpnia 1990 r. Obecnie wydawcą miesięcznika jest Towarzystwo Miłośników Koźmina Wielkopolskiego.
- **„Szkice Koźmińskie”**- Półrocznik wydawany od 1988 r. przez Towarzystwo Miłośników Koźmina Wlkp. oraz Urząd Miasta i Gminy Koźmin Wlkp. Periodyk przybliża historię miasta, jego obiektów oraz związane z nim postacie.
- **„Nasza Gazeta”** - Miesięcznik Kulturalno – Informacyjny. Wydawany od 2003 r. przez Gminny Zespół Instytucji Kultury i Kultury Fizycznej w Koźminie Wlkp.
- **„Goniec koźmiński”** - Bezpłatny informator Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp. wydawany od czerwca 1991 r.
- Prasa o zasięgu powiatowym, wydawana w Krotoszynie to tygodniki: Informacje Regionalne oraz Rzecz Krotoszyńska.
- Telewizja kablowa – PROART z siedzibą w Ostrowie Wlkp. obejmuje swym zasięgiem osiedle mieszkaniowe przy ul. Tysiąclecia.

Ochrona zdrowia

System opieki zdrowotnej na obszarze miasta i gminy Koźmin Wlkp. jest stosunkowo dobrze rozwinięty; dotyczy to zarówno opieki podstawowej, jak i specjalistycznej. Na terenie miasta Koźmin Wlkp. znajdują się:

- przychodnia,
- szpital (dwa oddziały: Chorób Wewnętrznych i Chirurgiczny. Jest to jeden z najmniejszych szpitali w województwie),
- 3 apteki.

Większość lekarzy prowadzi praktykę w zakresie lecznictwa podstawowego – lekarze pierwszego kontaktu. Dodatkowo w przypadku dostępu do lecznictwa specjalistycznego dostępne są usługi w zakresie: chirurgii, stomatologii, ginekologii, chorób wewnętrznych, ortopedii i rehabilitacji ruchowej. Lekarze prowadzą praktykę w ramach Narodowego Funduszu zdrowia oraz prywatnie.

Bezpieczeństwo

W ostatnim okresie na terenie miasta i gminy Koźmin Wlkp. w stosunku do lat ubiegłych wystąpił spadek przestępstw, zwłaszcza o charakterze kryminalnym. Spowodowane jest to zatrzymaniem w latach poprzednich wielu przestępców. Zwiększona została częstotliwość i czas pobytu patroli zarówno na terenie miasta jak i gminy. Generalnie na terenie gminy Koźmin Wlkp. dominują przestępstwa drobne, gdzie straty nie przekraczają 1 tys. zł. W szkołach przeprowadza się spotkania związane z problematyką narkomanii. Koźmiński Komisariat Policji wyposażony jest w 3 radiowozy, radarowy miernik prędkości, czynione są starania zakupu alkomatu stacjonarnego dostosowanego do wymogów Unii Europejskiej.

Komisariat posiada 15 etatów policjantów oraz jednego psa. Komisariat swoim zasięgiem obejmuje gminę Koźmin Wielkopolski i gminę Rozdrażew.

Podstawowe dane na temat przestępczości w gminie w ciągu ostatnich 5 lat przedstawiono w tabeli.

Tabela 2.16. Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń w podziale na kategorie

	1999	2000	2001	2002	2003
Kradzieże	18	18	23	16	14
Kradzieże z włamaniem	49	32	26	37	14
Przestępstwa przeciwko życiu	5	9	6	5	6
Znęcanie się nad rodziną	2	1	0	7	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	1	3	13	11	25
Wykroczenia przeciwko ładu i porządkowi	0	0	81	154	101
Wykroczenia drogowe	177	326	510	505	535
Podejmowane interwencje domowe	186	192	174	182	160

Na terenie Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski jest zarejestrowanych 14 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w niżej wymienionych miejscowościach:

- Borzęcice
- Borzęciczki
- Czarny Sad
- Gałązki
- Gościejew
- Kaniew
- Koźmin Wielkopolski
- Lipowiec
- Mokronos
- Orla
- Staniew
- Stara Obra
- Wałków
- Wrotków.

Wśród OSP jest 5 jednostek typu „S” z tego 2 jednostki OSP Koźmin Wlkp. oraz OSP Czarny Sad są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Pozostałe jednostki są typu „M”. Jednostki zrzeszają 505 członków czynnych w tym 27 kobiet, ponadto jest 265 członków wspierających i 73 członków honorowych. Drużyn kobiecych na terenie gminy jest jedna, Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych jest 20 w tym 14 chłopięcych i 6 dziewczęcych. Ogółem na terenie gminy jest 7 samochodów pożarniczych w tym 3 lekkie i 4 średnie.

2.5.3. Grupy społeczne wymagające wsparcia

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W mieście i gminie Koźmin Wlkp. pomocy osobom potrzebującym udziela Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zorganizowany w formie jednostki budżetowej. Kierownik M-GOPS-u udziela świadczeń w ramach zadań zleconych, finansowanych z otrzymanej dotacji celowej z budżetu państwa oraz zadań własnych, finansowanych ze środków gminy. W Ośrodku zatrudnionych jest 11 pracowników, w tym: kierownik i 7 pracowników socjalnych.

Osoby i rodziny, korzystające z pomocy społecznej, poza trudną sytuacją finansową, borykają się również z innymi problemami. W Tabeli 2.17 zebrano informacje, dotyczące przyczyn udzielania pomocy oraz liczby rodzin i osób objętych pomocą.

Tabela 2.17. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną według powodów

Powód trudnej sytuacji życiowej	2003
niepełnosprawność	147
długotrwała choroba	218
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	114
ubóstwo	320
alkoholizm	53
bezrobocie	269
potrzeby ochrony macierzyństwa	51

sieroctwo	1
bezdomność	2
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3
narkomania	0
przemoc w rodzinie	4

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Z danych wynika, że podstawowym problemem, dotyczącym mieszkańców gminy jest ubóstwo, najczęściej wynikające z bezrobocia. 218 środowisk jest dotkniętych problemami spowodowanymi długotrwałą chorobą, a 147 niepełnosprawnością. Duży jest również udział rodzin z dysfunkcją społeczną w postaci bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W 2003 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizował przede wszystkim świadczenia, wypłacane w ramach zadań zleconych, głównie zasiłki okresowe i renty socjalne. W Tabeli 2.18. zestawiono informacje, dotyczące form pomocy społecznej, udzielanej w ramach zadań zleconych oraz wysokość poniesionych wydatków.

W ramach zadań zleconych, na podstawie wydanej decyzji, przyznano 533 świadczenia. Niektóre osoby są w tak trudnej sytuacji, że przysługuje im więcej niż jedna forma pomocy. Największą pozycją pod względem kosztów świadczeń zleconych były renty socjalne oraz zasiłki stałe.

Tabela 2.18. Rodzaje oraz koszty świadczeń wypłacanych w ramach zadań zleconych w 2003 roku

Rodzaj świadczenia	Liczba odbiorców	Koszty (w zł)
zasiłki stałe	20	97 812
zasiłki stałe wyrównawcze	20	48 435
gwarantowany zasiłek	11	33 899
zasiłki okresowe	58	17 471
renta socjalna do (31.09.2003)	74	248 828
macierzyński zasiłek okresowy	45	40 919
macierzyński zasiłek jednorazowy	38	7 638
klęska żywiołowa - susza	111	37 959
składki na ubezpieczenie społeczne	29	37 886
składki na ubezpieczenie zdrowotne	83	22 151
zasiłki rodzinne	7	4 253
zasiłki pielęgnacyjne	37	46 265

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

W Tabeli 2.19 zestawiono informacje, dotyczące świadczeń, wypłacanych w ramach zadań własnych.

Tabela 2.19. Rodzaje oraz koszty świadczeń wypłacanych w ramach zadań własnych w 2003 roku

Rodzaj świadczenia	Liczba odbiorców	Koszty
posiłki	339	91 353
usługi opiekuńcze	42	121 000
zasiłek celowy w wyniku zdarzenia losowego	1	1 000
zasiłki jednorazowe i w naturze	347	126 700

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

W ramach zadań własnych pomoc udzielana była w postaci zasiłków celowych lub pomocy w naturze (udzielenie posiłku). W rozpatrywanym roku usługami opiekuńczymi objęto 42 mieszkańców gminy. Wydatki na wymienione formy pomocy w ramach zadań własnych wyniosły 340 tys. zł.

Ponadto w 2003 roku wypłacono 3420 dodatków mieszkaniowych. Wydatki na ten cel wyniosły 412 924 zł, z czego około 55 % środków przekazano z budżetu gminy.

Pomoc społeczna, poprzez swoje działania, polegające na wsparciu materialnym, częściowo kompensuje negatywne skutki różnych patologii społecznych. Zauważalny jest jednak brak wyraźnych działań alternatywnych w stosunku do świadczeń pieniężnych, które motywowałyby osoby i środowiska do zmiany swoich postaw życiowych.

Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta i gminy

Na terenie miasta i gminy Koźmin Wlkp. działa kilka organizacji pozarządowych, które prowadzą działania skierowane na obszary problemowe, odczuwalne w środowisku mieszkańców. Celem funkcjonowania tych inicjatyw obywatelskich jest zaspokojenie specyficznych potrzeb mieszkańców, bądź podejmowanie problemów o małym zasięgu, które z tego powodu umykają uwadze i możliwościom realizacyjnym administracji publicznej. Organizacje pozarządowe opierają się w znacznej mierze na nieodpłatnej, wolontarystycznej pracy członków, są rzecznikiem interesów różnych grup społecznych, niosą pomoc potrzebującym, udzielają rady i wsparcia. Do organizacji pozarządowych na terenie gminy należą:

- ZHP,
- Oddział PTTK,
- Koźmińska Fundacja Ochrony Zdrowia,
- Towarzystwo Miłośników Koźmina Wielkopolskiego,
- Klub AA,
- OSP,
- KGW,
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Koźminie Wlkp.

2.5.4. Identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów społecznych gminy można zaliczyć:

- stosunkowo wysoką stopę bezrobocia,
- wysokie bezrobocie wśród młodzieży,
- niedostosowanie zawodowe potencjalnych pracowników do potrzeb rynku, przewaga podaży nad popytem w przypadku niektórych zawodów,
- ograniczony dostęp mieszkańców wsi do kanalizacji,
- obserwowaną bezradność życiową niektórych mieszkańców.

3. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE

3.1. Lista zadań, poprawiających sytuację społeczno-gospodarczą miasta i gminy Koźmin Wlkp.

3.1.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Do zmiany struktury gospodarczej gminy przyczynią się następujące działania:

- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w celu dywersyfikacji branż działalności wytwórczej,
- stworzenie warunków do rozwoju przetwórstwa płodów rolnych,
- wspieranie powstawania grup producentów rolnych.

3.1.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu

Utrzymaniu przyrodniczo-krajobrazowych walorów gminy sprzyjać będzie:

- częściowe zalesienie gleb o niskiej przydatności rolniczej.

3.1.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

Rozwojowi systemu komunikacji i infrastruktury będzie sprzyjać realizacja następujących zadań:

- poprawa jakości (nawierzchni i szerokości) dróg,
- budowa chodników dla pieszych i ścieżek rowerowych (lub ciągów pieszo-rowerowych).

3.1.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego

Dążąc do poprawy stanu środowiska naturalnego należy podjąć następujące działania proekologiczne:

- budowa kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich,
- promowanie produkcji czystej ekologicznie,
- zwiększenie lesistości gminy,
- rozwój systemu sortowania odpadów w miejscu ich powstawania,
- upowszechnienie systemu recyklingu surowców wtórnych (makułatury, szkła, tworzyw sztucznych, aluminium i in.),
- budowa przyłączy sieci gazowej na wsiach.

3.1.5. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

Poprawie warunków życia mieszkańców sprzyjać będzie:

- budowa i modernizacje dróg i chodników,
- budowa obwodnicy Koźmina Wlkp.,
- poprawa bezpieczeństwa, zwłaszcza drogowego.

3.1.6. Rozwój zasobów ludzkich

Istotnymi zadaniami z zakresu przeciwdziałania bezrobociu powinny być:

- pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości,
- zmiana form pomocy społecznej,
- szkolenia dla osób bezrobotnych,
- prowadzenie robót publicznych przez gminę,
- dokształcanie rolników z wykorzystaniem infrastruktury szkolnej.

3.2. Lista zadań do realizacji według hierarchii ważności

Z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta i gminy Koźmin Wlkp. na czoło zdecydowanie wybijają się następujące priorytety rozwojowe:

- budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach wiejskich,
- poprawa stanu sieci drogowej.

Hierarchizację zadań przyjętych do realizacji przeprowadzono dla zadań inwestycyjnych zidentyfikowanych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego, w tym przede wszystkim przewidzianych do możliwego współfinansowania z budżetu Unii Europejskiej. Zadania te są efektem wyboru dokonanego na podstawie zgłaszanych potrzeb, zidentyfikowanych przez władze oraz referat ds. inwestycji Urzędu Miasta i Gminy.

Selekcja zadań/inwestycji w gminie Koźmin Wlkp. odbywała się według trzech grup kryteriów syntetycznych, do których zaliczono: kryteria ogólne, kryteria szczegółowe oraz kryteria finansowe. Następnie kryteria syntetyczne podzielono na kryteria elementarne, ułatwiające dokonanie oceny:

I grupa „kryteria ogólne” obejmuje pięć kryteriów elementarnych:

1. *Konieczność realizacji inwestycji*, wynikająca z podjętych decyzji, zarządzeń, przepisów, zobowiązań (podstawa prawna – ustawa, uchwała, rozporządzenie)
2. *Stan przygotowania zadania inwestycyjnego* (jeśli zadanie rozpoczęte - faza w jakiej proces inwestycyjny się znajduje, np. wykonane dokumentacje, uzyskanie wstępnych uzgodnień, pozwoleń, opinii, zakupienie gruntu pod zabudowę, rozstrzygnięcie przetargu, itp.)
3. *Powiązanie z innymi zadaniami inwestycyjnymi* (czy dana inwestycja jest uzależniona od realizacji innego zadania inwestycyjnego, czy powinna być realizowana po zakończeniu innych prac)
4. *Warunkowanie realizacji innego zadania* (czy dana inwestycja jest konieczna, aby wykonać inne zadanie)
5. *Zgodność z przyjętymi programami* (m.in. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego) i strategią rozwoju gminy/powiatu/województwa.

II grupa „kryteria szczegółowe” podzielona została na trzy kryteria elementarne:

6. *Zasięg oddziaływania inwestycji*
7. *Poparcie społeczne* (pozycja zadania w hierarchii mieszkańców, opinia mieszkańców na temat pilności, konieczności realizacji zadania)
8. *Korzyści z inwestycji*:
 - o charakterze społecznym (należy określić korzyści dla mieszkańców z realizacji zadania inwestycyjnego oraz zasięg terytorialny jej oddziaływania, np. liczba mieszkańców lub wielkość obszaru jaki zamieszkują beneficjenci)

- o charakterze gospodarczym (wpływ danej inwestycji na atrakcyjność inwestycyjną, wpływ na eliminację problemów, np. bezrobocia na terenie gminy)
- wpływ na środowisko naturalne pod kątem eliminacji problemów ekologicznych i spełniania wymagań prawnych

9. *Wpływ inwestycji na wzrost atrakcyjności miasta i gminy.*

III grupa „kryteria finansowe” obejmuje dwa kryteria o charakterze elementarnym:

10. *Źródła finansowania inwestycji* (rodzaj, jeśli istnieje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania to, z jakim stopniem pewności, czy istnieje możliwość współfinansowania i w jakim zakresie)
11. *Wpływ na budżet gminy* (wzrost dochodów i wydatków w związku z zakończeniem realizacji inwestycji i oddaniem obiektu do eksploatacji, chodzi o bezpośredni wpływ na budżet gminy, np. dodatkowe wpływy z opłat lokalnych, koszty dodatkowego zatrudnienia, zakupu wyposażenia, usług, itp.).

Ocenę kolejności realizacji poszczególnych inwestycji dokonano w oparciu o wzorcowy arkusz oceny inwestycji, zaprezentowany w Tabeli 3.1.

Tabela 3.1. Arkusz oceny inwestycji

OCENA ZADANIA INWESTYCYJNEGO			
KOD zadania			
Wydział / jednostka wnioskująca:			
Tytuł zadania:			
KRYTERIUM		WAGA	Punktacja
RODZAJ ZADANIA			
Obowiązkowe – wynika z ustaw, uchwał, rozporządzeń i zarządzeń		10	
Wynika z programu wyborczego		5	
Pozostałe		0	
STAN ZAAWANSOWANIA ZADANIA KONTYNUOWANEGO			
Zaawansowanie powyżej 80%		10	
Zaawansowanie 60-80%		8	
Zaawansowanie 40-60%		6	
Zaawansowanie 20-40%		4	
Zaawansowanie do 20%		2	
POWIĄZANIE Z INNYMI ZADANIAMI INWESTYCYJNYMI			
Powiązanie z inwestycją międzynarodową lub krajową		10	
Powiązanie z inwestycją regionalną		8	
Powiązanie z inwestycją powiatową		6	
Powiązanie z inwestycją lokalną		2	
Brak powiązania		0	
POWIĄZANIE Z INNYMI ZADANIAMI INWESTYCYJNYMI			
Zadanie warunkujące realizację zadania obowiązkowego		10	
Zadanie warunkujące realizację inwestycji z 3.1 lub 3.2		8	
Zadanie warunkujące realizację zadania kontynuowanego		6	
Zadanie warunkujące realizację innego zadania		4	
Zadanie uwarunkowane realizacją innego zadania		0	
ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIĄ I INNYMI PROGRAMAMI			
TAK		10	

NIE	0	
ZASIĘG ODDZIAŁYWANIA ZADANIA		
Oddziaływanie międzynarodowe i ogólnokrajowe	8	
Oddziaływanie regionalne	6	
Oddziaływanie powiatowe	5	
Oddziaływanie lokalne	1	
SKALA POPARCIA SPOŁECZNEGO (mierzona wg. przewidywanej liczby korzystających z rezultatów inwestycji, w porównaniu do innych inwestycji)		
Poparcie wysokie	10	
Poparcie średnie	7	
Poparcie niskie	3	
Reakcja społeczna obojętna	0	
Sprzeciw społeczny (oficjalnie demonstrowany)	-4	
BEZPOŚREDNIE EFEKTY REALIZACJI ZADANIA		
Społeczny	0-5	
Ekonomiczny	0-5	
Ekologiczny	0-5	
Inny	0-5	
WPLYW NA ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI MIASTA I GMINY (wizerunek, promocja, atrakcyjność turystyczna, itp.)	0-10	
SPODZIEWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
Środki bezzwrotne w wysokości powyżej 50% wartości zadania	20	
Środki bezzwrotne w wysokości od 10 % do 50% wartości zadania	15-20	
Środki preferencyjne	6	
Tylko środki własne lub komercyjne	0	
WPLYW INWESTYCJI NA BUDŻET MIASTA		
Inwestycja spowoduje wzrost dochodów Miasta	0-10	
Inwestycja spowoduje zmniejszenie wydatków budżetowych	0-10	
Inwestycja nie spowoduje ani wzrostu dochodów ani zmniejszenia wydatków	0-10	
Inwestycja spowoduje wzrost wydatków budżetowych	0-10	
	SUMA PUNKTÓW	
UZASADNIENIE/DODATKOWE UWAGI:		

Zgodnie z przyjętymi priorytetami (celami strategicznymi) gminy, do wykonywania w latach 2004 – 2007 w mieście i gminie Koźmin Wlkp. zaplanowano realizację następujących projektów i zadań inwestycyjnych:

1. BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ DLA WSI BORZĘCICE, STARA OBRA, SAPIEŻYN, WAŁKÓW
2. MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ GAŁĄZKI – WROTKÓW
3. MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ BIAŁY DWÓR – SZYMANÓW
4. MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ WE WSI GOŚCIEJEW
5. MODERNIZACJA DROGI GOŚCIEJEW – SUŚNIA
6. MODERNIZACJA DROGI WE WSI JÓZEFÓW

7. MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ SAPIEŻYN-WAŁKÓW
8. MODERNIZACJA DROGI NR 024 OBEJMUJĄCA ULICE: WIATRACZNA, CHEŁKOWSKIEGO, SYNORADZKIEGO
9. MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ WROTKÓW –SKAŁÓW
10. MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ W KANIEWIE, ORLI, STAREJ OBRZE I STANIEWIE
11. BUDOWA DROGI W TATARACH
12. MODERNIZACJA DROGI W POGORZAŁKACH WIELKICH
13. BUDOWA OBWODNICY - WYKUP GRUNTÓW
14. PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ GÓRECZKI – ZIMNOWODA
15. POZOSTAŁE INWESTYCJE DROGOWE
16. INWESTYCJE DROBNE NA LATA 2005-2007

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

4.1. Planowane projekty i/lub zadania inwestycyjne w okresie 2004-2007

Opis poszczególnych zadań w układzie: nazwa planowanego działania, określenie kryteriów kolejności realizacji, zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego, etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji, oczekiwane rezultaty, instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu, nakłady do poniesienia, przedstawiono w poniższych zestawieniach.

Zadanie 1Nazwa planowanego działania**BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ DLA WSI BORZĘCICE, STARA OBRA, SAPIEŻYN, WAŁKÓW**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 85 punktów. Realizacja zadania przewidziana jest na lata 2005-2007. Zadanie to jest zgodne z priorytetem I gminy – *budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach wiejskich*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

1. Przygotowanie dokumentacji projektowej: 2005 r.
2. Realizacja inwestycji: 2005-2007 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim oraz spółka Koźmińskie Usługi Komunalne.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.1. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 1

	Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Razem
1.	Środki własne	1 110 000	1 110 000	1 155 000	3 375 000
2.	Dotacje z funduszy unijnych – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 1.2. ZPORR / Fundusz Spójności	2 590 000	2 590 000	2 695 000	7 875 000
	RAZEM	3 700 000	3 700 000	3 850 000	11 250 000

Inwestycja jest planowana do realizacji na lata 2005-2007. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub Funduszu Spójności (w ramach związku międzygminnego). Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z ERDF zaplanowano na poziomie 70%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 30% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty

Wskaźniki służące do mierzenia efektów realizacji projektu w przypadku finansowania z funduszy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Produktu:

- Długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej 16,7 / km
- Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej 4,1 / km
- Długość wybudowanych/zmodernizowanych przyłączy (przykanalików) 6,7 / km
- Liczba wybudowanych/zmodernizowanych przyłączy (przykanalików) 336 / szt.
- Liczba wybudowanych przepompowni – 10 szt.

Rezultatu:

- Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej 336 / szt.
- Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy 16,7 / km
- Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej / ha
- Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków 336 / szt.

Oddziaływania:

- Ilość ścieków odprowadzonych/oczyszczonych (w okresie 1 roku) 5334/
m³/miesiąc
- Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej 1675/ szt.

Zadanie 2Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ GAŁĄZKI – WROTKÓW**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 79 punktów. Realizacja zadania przewidziana jest na rok 2006. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

1. Przygotowanie dokumentacji projektowej: 2005 r.
2. Realizacja inwestycji: 2006 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.2. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 2

	Wyszczególnienie	2006
1.	Środki własne	205 800
2.	Dotacje z funduszy unijnych – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 3.1. ZPORR	480 200
	RAZEM	686 000

Inwestycja jest planowana do realizacji na rok 2006. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z ERDF zaplanowano na poziomie 70%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 30% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty

Wskaźniki służące do mierzenia efektów realizacji projektu w przypadku finansowania z funduszy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Produktu:

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 1,73 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych 2 / szt.

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 3 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 50 000 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 3Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ BIAŁY DWÓR – SZYMANÓW**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 64 punkty. Realizacja zadania przewidziana jest na rok 2006. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

1. Przygotowanie dokumentacji projektowej: 2005 r.
2. Realizacja inwestycji: 2006 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.3. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 3

	Wyszczególnienie	2006
1.	Środki własne	244 800
2.	Dotacje z funduszy unijnych – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 3.1. ZPORR	571 200
	RAZEM	816 000

Inwestycja jest planowana do realizacji na rok 2006. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z ERDF zaplanowano na poziomie 70%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 30% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty

Wskaźniki służące do mierzenia efektów realizacji projektu w przypadku finansowania z funduszy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Produktu:

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 2 / km

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 2,5 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 11 000 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 4Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ WE WSI GOŚCIEJEW**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 49 punktów. Realizacja zadania przewidziana jest na rok 2005. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

1. Przygotowanie dokumentacji projektowej: 2005 r.
2. Realizacja inwestycji: 2005 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.4. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 4

	Wyszczególnienie	2005
1.	Środki własne	190 800
2.	Dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych lub z funduszy unijnych – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 3.1. ZPORR	82 000
	RAZEM	272 800

Inwestycja jest planowana do realizacji na rok 2005. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych lub Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z FOGR zaplanowano na poziomie 30%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 70% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty

Wskaźniki służące do mierzenia efektów realizacji projektu w przypadku finansowania z funduszy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Produktu:

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 0,62 / km

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 1,5 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 1 200 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 5Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI GOŚCIEJEW – SUŚNIA**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 58 punktów. Realizacja zadania przewidziana jest na rok 2006. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

1. Przygotowanie dokumentacji projektowej: 2005 r.
2. Realizacja inwestycji: 2006 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.5. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 5

	Wyszczególnienie	2006
1.	Środki własne	82 000
2.	Dotacje z funduszy unijnych – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 3.1. ZPORR	191 000
	RAZEM	273 000

Inwestycja jest planowana do realizacji na rok 2006. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z ERDF zaplanowano na poziomie 70%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 30% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty

Wskaźniki służące do mierzenia efektów realizacji projektu w przypadku finansowania z funduszy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Produktu:

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 1,4 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych 1 / szt.
- Długość wybudowanych chodników 0,35 / km
- Liczba wybudowanych przejść dla pieszych 1 / szt.

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 3 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 1 100 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 6Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI WE WSI JÓZEFÓW**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 48 punktów. Realizacja zadania przewidziana jest na rok 2006. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

1. Przygotowanie dokumentacji projektowej: 2005 r.
2. Realizacja inwestycji: 2006 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.6. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 6

	Wyszczególnienie	2006
1.	Środki własne	152 000
2.	Dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych lub z funduszy unijnych – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 3.1. ZPORR	65 000
	RAZEM	217 000

Inwestycja jest planowana do realizacji na rok 2006. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych lub Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z FOGR zaplanowano na poziomie 30%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 70% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty

Wskaźniki służące do mierzenia efektów realizacji projektu w przypadku finansowania z funduszy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Produktu:

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 1,0 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych 2 / szt.
- Długość wybudowanych chodników 0 / km
- Liczba wybudowanych przejść dla pieszych 2 / szt.

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 1,5 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 1 200 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 7Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ SAPIEŻYN-WALKÓW**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 58 punktów. Realizacja zadania przewidziana jest na rok 2005. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

1. Przygotowanie dokumentacji projektowej: 2004 r. (aktualnie wykonana)
2. Realizacja inwestycji: 2005 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.7. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 7

	Wyszczególnienie	2005
1.	Środki własne	204 000
2.	Dotacje z funduszy unijnych – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 3.1. ZPORR	476 000
	RAZEM	680 000

Inwestycja jest planowana do realizacji na rok 2005. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z ERDF zaplanowano na poziomie 70%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 30% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty

Wskaźniki służące do mierzenia efektów realizacji projektu w przypadku finansowania z funduszy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Produktu:

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 2,1 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych 2 / szt.
- Długość wybudowanych chodników 0,30 / km
- Liczba wybudowanych przejść dla pieszych 2 / szt.

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 3,5 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 2 500 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 8Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI NR 024 OBEJMUJĄCA ULICE: WIATRACZNA, CHEŁKOWSKIEGO, SYNORADZKIEGO**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 73 punkty. Zadanie jest realizowane w 2004 roku. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

Realizacja inwestycji: 2004 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.8. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 8

	Wyszczególnienie	2004
1.	Środki własne	421 563
2.	SAPARD	378 799
	RAZEM	800 362

Inwestycja jest realizowana w roku 2004. Gmina otrzymała na współfinansowanie tej inwestycji dotację z funduszu przedakcesyjnego SAPARD w wysokości 47% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty**Produktu:**

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 0,643 / km
- Długość wybudowanych utwardzonych poboczy 0,643 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych 2 / szt.
- Długość wybudowanych chodników 1,29 / km

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 1 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 43 000 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 9Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ WROTKÓW –SKAŁÓW**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 78 punktów. Zadanie jest realizowane w roku 2004. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

Realizacja inwestycji: 2004 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.9. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 9

	Wyszczególnienie	2004
1.	Środki własne	178 381
2.	SAPARD	164 803
	RAZEM	343 184

Inwestycja jest realizowana w roku 2004. Gmina otrzymała na współfinansowanie tej inwestycji dotację z funduszu przedakcesyjnego SAPARD w wysokości 48% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty**Produktu:**

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 1,73 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych 2 / szt.

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 3 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 50 000 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 10Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ W KANIEWIE, ORLI, STAREJ OBRZE I STANIEWIE**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie jest realizowane w 2004 roku. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

Realizacja inwestycji: 2004 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.10. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 10

	Wyszczególnienie	2004
1.	Środki własne	273 615
2.	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	47 500
	RAZEM	321 115

Inwestycja jest realizowana w roku 2004. Na realizację inwestycji gmina pozyskała dofinansowanie ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

Oczekiwane rezultaty**Produktu:**

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 1,915 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych 2 / szt.
- Długość wybudowanych chodników 0,36 / km
- Liczba wybudowanych przejść dla pieszych 2 / szt.

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 6 000 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 11Nazwa planowanego działania**BUDOWA DROGI W TATARACH**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie jest realizowane w 2004 r. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

Realizacja inwestycji: 2004 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.11. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 11

	Wyszczególnienie	2004
1.	Środki własne	110 000

Inwestycja jest realizowana w roku 2004, w całości ze środków własnych gminy.

Produktu:

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 0,80 / km

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 2 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 1 100 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 12Nazwa planowanego działania**MODERNIZACJA DROGI W POGORZAŁKACH WIELKICH**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 50 punktów. Realizacja zadania przewidziana jest na rok 2005. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

Realizacja inwestycji: 2005 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.12. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 12

	Wyszczególnienie	2005
1.	Środki własne	123 000
2.	FOGR / Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 3.1. ZPORR	52 800
	RAZEM	176 000

Inwestycja jest planowana do realizacji na rok 2005. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych lub Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z FOGR zaplanowano na poziomie 30%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 70% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty**Produktu:**

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 1,73 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych 2 / szt.

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci 3 min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) 50 000 / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 13Nazwa planowanego działania**BUDOWA OBWODNICY - WYKUP GRUNTÓW**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie otrzymało w procesie oceny inwestycji 78 punktów. Realizacja jest prowadzona w 2004 r. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

Realizacja inwestycji: 2004 r.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.13. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 13

	Wyszczególnienie	2004
1.	Środki własne	252 500

Inwestycja jest realizowana w 2004 roku i w całości finansowana z budżetu gminy.

Zadanie 14Nazwa planowanego działania**PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ GÓRECZKI – ZIMNOWODA**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Realizacja zadania przewidziana jest na rok 2005. Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

Realizacja inwestycji: 2005 r.

- podsypka piaskowa
- utwardzenie tłuczniem o grubości 15-20 cm
- położenie dywanika asfaltowego o grubości 4 cm
- wykonanie 4-rech mijanek.

Institucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.14. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 14

	Wyszczególnienie	2005
1.	Środki własne	151 000
2.	FOGR / Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach działania 3.1. ZPORR	340 000
	RAZEM	491 000

Inwestycja jest planowana do realizacji na rok 2005. Władze samorządowe zakładają możliwość finansowania omawianej inwestycji ze źródeł zewnętrznych - ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych lub Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z posiadanymi informacjami udział środków zewnętrznych z EFRR zaplanowano na poziomie 70%. Z kolei wkład własny gminy zaplanowano na poziomie 30% wartości inwestycji.

Oczekiwane rezultaty**Produktu:**

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych 1,7 / km
- Liczba wybudowanych zatok autobusowych / szt.

Rezultatu:

- Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci min.

Oddziaływania:

- Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) / szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z drogi – osób

Zadanie 15Nazwa planowanego działania**POZOSTAŁE INWESTYCJE DROGOWE**Określenie kryteriów kolejności realizacji

Zadanie to jest zgodne z priorytetem II gminy – *poprawa stanu sieci drogowej*.

Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego

Zadanie jest zgodne z założeniami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koźmin Wlkp.

Etapy działania wraz z przewidywanym czasem (harmonogramem) realizacji

Zadanie inwestycyjne będzie polegało na wykonaniu następujących działań:

Realizacja inwestycji: 2005-2007 r.

Institucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

We wdrażaniu zadania uczestniczy Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Nakłady do poniesienia

Tabela 4.15. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 15

	Wyszczególnienie	2005	2006	2007
1.	Środki własne	150 000	150 000	150 000

Na inwestycję będą składać się drobne inwestycje drogowe, prowadzone w latach 2005-2007, a nieuwzględnione wśród ww. zadań. Zostały one ujęte w tym miejscu planu, aby zbilansować coroczną wartość inwestycji.

Zadanie 16Nazwa planowanego działania**INWESTYCJE DROBNE NA LATA 2005-2007**Określenie kryteriów kolejności realizacji

W skład zadania weszły wszystkie pozostałe drobne inwestycje wykonane w 2004 roku. Mimo, iż zadanie to zostało już wykonane lub jest realizowane, zostało ono zamieszczone w Planie, aby nastąpiła zgodność kwot wydatkowanych na inwestycje w roku 2004.

W skład zadania weszły również wszystkie pozostałe inwestycje drobne do wykonania w latach 2005-2007, łącznie z zakupami inwestycyjnymi. Zadanie to zostało zamieszczone w Planie, aby nastąpiła przybliżona zgodność kwot wydatkowanych na inwestycje w kolejnych latach.

Nakłady do poniesienia**Tabela 4.16. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 16**

	Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
1.	Środki własne	42 666	50 000	50 000	50 000
2.	Dotacje zewnętrzne	9 300			
	RAZEM	51 966	50 000	50 000	50 000

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI, REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA

5.1. Powiązanie Planu Rozwoju Lokalnego z innymi dokumentami

5.1.1. Cele strategiczne rozwoju gminy Koźmin Wlkp.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp. jest kontynuacją działań, prowadzonych wcześniej. W ostatnich latach na terenie gminy prowadzono inwestycje przede wszystkim z zakresu wodociągowania wsi, budowy kanalizacji i oczyszczalni ścieków, budowy i modernizacji dróg oraz rozbudowy lokalnej infrastruktury społecznej, szczególnie szkół i urządzeń sportowych. Zadania zapisane w niniejszym Planie wpisują się doskonale jako kontynuacja dotychczasowych inwestycji, realizowanych przez samorząd. Działania te były zawsze zgodne z innymi inwestycjami podejmowanymi przez samorząd powiatowy i przyczyniały się do realizacji postulatów, zawartych w strategii województwa wielkopolskiego.

5.1.2. Cele strategiczne rozwoju województwa wielkopolskiego

Zadania, określone w Planie, są zbieżne ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego z 2000 roku (uchwała Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z 10 lipca 2000 roku nr XXVI/386/2000 w sprawie Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego). Do generalnych celów rozwoju województwa zaliczono:

- *zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższania poziomu życia*, ma to nastąpić m.in. przy zastosowaniu następujących działań:
 - zapewnienie warunków do satysfakcjonującego bytu materialnego, w tym: żywienia, mieszkania, przebywania w zdrowym środowisku, leczenia i wypoczynku
 - zapewnienie warunków rozwoju duchowego, w tym: kształcenia, kultury, podróży, dostępu do informacji, rozwoju różnych form aktywności społecznej
- *zwiększanie konkurencyjności gospodarki w stosunku do innych regionów Europy*, ma to nastąpić m.in. po zastosowaniu następujących działań:
 - rozwój w oparciu o oszczędne, racjonalne wykorzystywanie posiadanych zasobów i walorów
 - **przebudowa, a w znacznej części budowa nowego zaplecza infrastrukturalnego (szczególnie sieć drogowa).**

Cele te zostały uszczegółowione w poszczególnych programach strategicznych województwa.

W ramach Programu Wieś i Rolnictwo, dążąc do:

- istotnej poprawy jakości przestrzeni produkcyjnej i wzrostu wewnętrznej integracji władze województwa wspierają m.in.:
 - **programy sanitacji wsi** (zaopatrzenie w wodę, uzdatnianie, oczyszczanie ścieków, kanalizacja).

W ramach Programu Ochrona Środowiska w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego zapisano m.in. następujące działania:

- **uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez budowę i modernizację kanalizacji**
- rozbudowa sieci kanalizacyjnych w celu odciążenia dociążenia istniejących oczyszczalni ścieków
- budowa oczyszczalni wraz z kanalizacją obejmujących powyżej 2000 RLM z jednej lub kilku jednostek osadniczych.

Z powyższego wynika, iż realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp. znacząco przyczyni się do realizacji celów rozwoju Wielkopolski, do którego to regionu należy miasto i gmina Koźmin Wlkp.

5.2. Zgodność planowanych do realizacji w latach 2004–2007 zadań z priorytetami Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) jest jednym z sześciu programów operacyjnych, które posłużą do realizacji Narodowego Planu Rozwoju / Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (NPR/PWW). ZPORR rozwija cele NPR, określając priorytety i kierunki polityki regionalnej państwa w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Realizacja tej polityki w ramach ZPORR będzie współfinansowana z funduszy strukturalnych.

Celem ZPORR jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Wzrost konkurencyjności należy rozumieć jako oddziaływanie na zmiany struktury gospodarczej i poprawę sytuacji wszystkich regionów w Polsce względem regionów europejskich, w zakresie produktywności gospodarki, wydajności pracy, tworzenia i absorpcji innowacji, wykształcenia mieszkańców, dochodów ludności oraz ilości i jakości infrastruktury technicznej, a więc tych czynników, które decydują obecnie o sile gospodarek państw i regionów.

Przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów należy rozumieć jako podjęcie działań interwencyjnych w ograniczonej liczbie i przestrzennie grupie obszarów: wiejskich, koncentracji przemysłów restrukturyzowanych oraz degradacji społeczno-ekonomicznej przestrzeni miejskiej, poprzemysłowej i powojskowej, o najmniejszych możliwościach rozwojowych oraz najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Realizacja strategicznego celu ZPORR sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu, przekształceniom strukturalnym regionów, wzrostowi urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności oraz zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do najnowocześniejszych technologii społeczeństwa i podmiotów gospodarczych. Osiągnięcie wyżej wymienionego celu odbywać się będzie poprzez realizację poszczególnych priorytetów i działań programu.

Zgłaszany do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego projekt musi być zgodny z przynajmniej jednym z priorytetów i działań ZPORR. Wyróżniamy następujące priorytety, działania i poddziałania:

PRIORYTET 1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów

- Działanie 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego
 - Poddziałanie 1.1.1. Infrastruktura drogowa
 - Poddziałanie 1.1.2. Infrastruktura transportu publicznego
- Działanie 1.2. Infrastruktura ochrony środowiska
- Działanie 1.3. Regionalna infrastruktura społeczna
 - Poddziałanie 1.3.1. Regionalna infrastruktura edukacyjna
 - Poddziałanie 1.3.2. Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia
- Działanie 1.4. Rozwój turystyki i kultury
- Działanie 1.5. Infrastruktura Społeczeństwa Informacyjnego
- Działanie 1.6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach

PRIORYTET 2: Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach

- Działanie 2.1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnych rynków pracy i możliwości kształcenia ustawicznego
- Działanie 2.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych przez programy stypendialne
- Działanie 2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa
- Działanie 2.4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi
- Działanie 2.5. Promocja przedsiębiorczości
- Działanie 2.6. Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy

PRIORYTET 3: Rozwój lokalny

- Działanie 3.1. Obszary wiejskie
- Działanie 3.2. Obszary restrukturyzowane
- Działanie 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe, powojenne
 - Poddziałanie 3.3.1. Rewitalizacja obszarów miejskich
 - Poddziałanie 3.3.2. Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojennych
- Działanie 3.5. Lokalna infrastruktura społeczna
 - Poddziałanie 3.5.1 Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa
 - Poddziałanie 3.5.2 Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia
własnoręcznie przez osobę upoważnioną do składania wniosku

PRIORYTET 4: Pomoc techniczna

- Działanie 4.1. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR - wydatki limitowane
- Działanie 4.2. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR - wydatki nielimitowane
- Działanie 4.3. Działania informacyjne i promocyjne.

Gmina Koźmin Wlkp. w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej 2004-2007 zamierza podjąć kilka inwestycji, wpisujących się w priorytety i działania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Będą one ważnym czynnikiem pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze gminy, powiatu krotoszyńskiego oraz województwa wielkopolskiego. Dla samorządu gminy Koźmin Wlkp. najistotniejsze z punktu widzenia możliwości finansowania inwestycji ze środków unijnych wydają się działania w ramach priorytetu 3 oraz częściowo - jeśli chodzi o inne podmioty z obszaru gminy - w ramach priorytetu 2. Finansowanie budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich wpisuje się natomiast w Działanie 1.2 ZPORR. Szczegółowe działania, które planuje podjąć gmina i ubiegać się o współfinansowane w ramach regionalnej polityki strukturalnej Unii Europejskiej, zestawiono w Tabeli 5.1.

Tabela 5.1. Zgodność projektów gminy z priorytetami ZPORR

Numer i nazwa działania	Nazwa zadania	Lata			
		2004	2005	2006	2007
PRIORYTET 1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów					
1.2. Infrastruktura ochrony środowiska (zadania o wartości 1-10 mln euro)	BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ DLA WSI BORZĘCICE, STARA OBRA, SAPIEŻYN, WAŁKÓW		x	x	x
PRIORYTET 3: Rozwój lokalny					
3.1. Obszary wiejskie (zadania o wartości do 1 mln euro)	MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ GAŁĄZKI – WROTKÓW			x	
	MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ BIAŁY DWÓR – SZYMANÓW			x	
	MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ WE WSI GOŚCIEJEW		x		
	MODERNIZACJA DROGI GOŚCIEJEW – SUŚNIA			x	
	MODERNIZACJA DROGI WE WSI JÓZEFÓW			x	
	MODERNIZACJA DROGI GMINNEJ SAPIEŻYN-WAŁKÓW		x		
	MODERNIZACJA DROGI W POGORZAŁKACH WIELKICH		x		
	PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ GÓRECZKI - ZIMNOWODA		x		

Uwaga: x oznacza, że zadanie jest objęte Planem w danym roku.

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wykonanie zapisanych w Planie zadań pozwoli na rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej w gminie. Wpłynie to na poprawę środowiska naturalnego w gminie oraz powiecie. Dbanie o poprawę stanu środowiska jest niezbędne z punktu widzenia konieczności zachowania walorów środowiskowych i przyrodniczych województwa wielkopolskiego dla przyszłych pokoleń, co zostało zapisane w strategii jego rozwoju. Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej gminy powinno zwiększyć atrakcyjność prowadzenia działalności gospodarczej. Wpłynie to także na wzrost jakości życia mieszkańców.

Budowa dróg i ulic na terenie miasta i gminy przyczyni się do aktywizacji terenów zlokalizowanych na obszarze oddziaływania tych dróg. Powstanie, bowiem nowa zabudowa mieszkaniowa (budownictwo jednorodzinne) wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Spodziewany jest także rozwój aktywności gospodarczej i powstanie nowych podmiotów gospodarczych, tworzących nowe miejsca pracy.

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp. przedstawiono w syntetycznej formie w Tabelach 6.1. – 6.3.

Tabela 6.1. Oczekiwane wskaźniki produktu po realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Wskaźniki produktu	Zadanie numer													Zadania razem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	
Długość zmodernizowanych dróg gminnych														
Długość wybudowanych utwardzonych poboczy														
Liczba wybudowanych zatok autobusowych														
Długość wybudowanych chodników														
Liczba wybudowanych przejść dla pieszych														
Długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej														
Długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej														
Długość wybudowanych/ zmodernizowanych przyłączy (przykanalików)														
Liczba wybudowanych/ zmodernizowanych przyłączy (przykanalików)														
Liczba wybudowanych przepompowni														

Uwaga: Znakiem „x” oznaczono wskaźniki, które nie dotyczą danego zadania.

Tabela 6.2. Oczekiwane wskaźniki rezultatu po realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Wskaźniki rezultatu	Zadanie numer													Zadania razem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	
Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów														
Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci														
Nośność zmodernizowanych dróg														
Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej														
Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy														
Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarne														
Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków														

Uwaga: Znakiem „x” oznaczono wskaźniki, które nie dotyczą danego zadania.

Tabela 6.3. Oczekiwane wskaźniki oddziaływania po realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Wskaźniki oddziaływania	Zadanie numer													Zadania razem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	
Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku)														
Liczba mieszkańców korzystających z drogi														
Liczba utworzonych przedsiębiorstw (w okresie 2 lat)														
Ilość ścieków odprowadzonych/oczyszczonych (w okresie 1 roku)														
Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej														

Uwaga: Znakiem „x” oznaczono wskaźniki, które nie dotyczą danego zadania.

7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004–2006 (OBLIGATORYJNIE) I NA NASTĘPNE PLANOWANE LATA (FAKULTATYWNIE)

7.1. Metodyka opracowania

W opracowaniu części finansowej Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp. posłużono się programem **MAFI (Model Analizy Finansowo-Inwestycyjnej)** – programem do opracowywania wieloletniego planu finansowego i inwestycyjnego gminy, oceny zdolności kredytowej oraz analizy jej możliwości inwestycyjnych.

Program jest objęty prawem autorskim, którego właścicielem jest Stowarzyszenie „Partnerzy dla Samorządu” z Puszczykowa koło Poznania. Stowarzyszenie WOKiSS posiada od Stowarzyszenia „Partnerzy dla Samorządu” licencję na udostępnianie Programu osobom trzecim.

Program został stworzony w celu przeprowadzenia szybkiej oceny kondycji finansowej gminy. Ułatwia on tworzenie szczegółowych projekcji poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych, co prowadzi do opracowania prognoz budżetowych na przyszłe lata. Dzięki przyjętym rozwiązaniom program pozwala na przeprowadzenie szybkich symulacji zaciągania i spłaty kredytów na dowolnie przyjętych warunkach. Pozwala na opracowanie wieloletniego planu inwestycyjnego oraz na badanie wpływu realizacji poszczególnych inwestycji na przyszłe budżety gminy. Poszczególne inwestycje można bezpośrednio powiązać z kredytami bankowymi i określić zasadność ich realizacji po analizie sytuacji finansowej i określeniu źródeł finansowania inwestycji.

W przypadku prac nad PRL dla miasta i gminy Koźmin Wlkp., program MAFI posłużył do sporządzenia prognozy wolnych środków na inwestycje w perspektywie najbliższych 10 lat.

Metodykę zastosowaną w programie można przedstawić w następujący sposób:

$$\begin{array}{r}
 \text{Dochody} \\
 - \text{Wydatki bieżące} \\
 \hline
 = \text{WOLNE ŚRODKI} \\
 - \text{obsługa zadłużenia (raty + odsetki)} \\
 \hline
 = \text{WOLNE ŚRODKI NA INWESTYCJE} \\
 - \text{inwestycje} \\
 \hline
 = \text{WOLNE ŚRODKI PO INWESTYCJACH} \\
 \text{(nadwyżka/deficyt środków finansowych)} \\
 + \text{kredyty/pożyczki/obligacje} \\
 \hline
 = \text{ROZNY PRZEPIY W GOTÓWKI} \\
 + \text{stan środków pieniężnych na koniec roku poprzedniego} \\
 \hline
 = \text{SKUMULOWANY PRZEPIY W GOTÓWKI}
 \end{array}$$

Zastosowana metodyka obrazuje sytuację finansową gminy oraz pozwala na ocenę jej zdolności kredytowej i analizę możliwości inwestycyjnych. Odzwierciedla ona przepływ środków pieniężnych w kolejnych latach w sposób przypominający analizę przepływów gotówkowych („cash flow”), stosowaną w przedsiębiorstwach.

Bazę do obliczeń stanowią zweryfikowane dane, będące wynikiem dokładnej analizy danych historycznych, dotyczących wykonania budżetów gminy za ostatnich 5 lat z uwzględnieniem:

- poszczególnych źródeł dochodów budżetowych

- poszczególnych kategorii bieżących wydatków budżetowych (wydatki bieżące nie obejmują nakładów inwestycyjnych oraz obsługi zadłużenia w postaci spłaty rat i odsetek).

Na podstawie danych historycznych opracowane są założenia odnośnie kształtowania się poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych w kolejnych latach, w efekcie czego można policzyć wartość tzw. wolnych środków.

wolne środki = dochody - wydatki bieżące

Wolne środki to część budżetu gminy, która może zostać wykorzystana na spłatę zaciągniętych przez gminę kredytów/pożyczek oraz ewentualnie wyemitowanych obligacji. Pozostała część może być wykorzystana na finansowanie inwestycji.

Wartość wolnych środków oraz ich udział w dochodach gminy są podstawowymi miernikami jej kondycji finansowej. Im wielkości te są większe oraz im większy jest jej udział w dochodach gminy, tym w lepszej jest ona kondycji finansowej.

Po określeniu wartości wolnych środków można przystąpić do dalszej części analizy. Obejmuje ona obsługę kredytów i pożyczek. Po odjęciu obsługi zadłużenia od wolnych środków określona zostaje wielkość środków możliwych do wydatkowania przez gminę na program inwestycyjny w danym roku. Wartość ta w modelu finansowym została nazwana jako wolne środki na inwestycje.

wolne środki na inwestycje = wolne środki - obsługa zadłużenia

Wartość ta określa maksymalną kwotę, jaką gmina może wydać w kolejnych latach na realizację programu inwestycyjnego ze środków własnych. Gmina może realizować program inwestycyjny, przekraczając tę wartość, korzystając z nadwyżek finansowych z lat poprzednich oraz z zewnętrznych źródeł finansowania.

wolne środki po inwestycjach = wolne środki na inwestycje - wartość inwestycji

Wolne środki po inwestycjach wskazują na nadwyżkę bądź z reguły na niedobór środków pieniężnych na realizację założonego planu inwestycyjnego. Wartość ta, w zależności od tego, czy jest dodatnia, czy też ujemna, wskazuje na ewentualną potrzebę finansowania zewnętrznego, koniecznego do zrealizowania założonego programu inwestycyjnego. Gmina w zależności od tego, czy posiada środki finansowe z poprzednich lat, może zdecydować się na finansowanie takich inwestycji z nadwyżek z lat poprzednich, jak również może zaciągnąć kredyty, pożyczki, czy wyemitować obligacje.

Następnie do tak otrzymanej wartości dodawane są źródła finansowania założonego planu inwestycyjnego w postaci kredytów i pożyczek. W wyniku tej operacji otrzymujemy tzw. roczny przepływ gotówki.

roczne przepływy gotówki = wolne środki po inwestycjach + wartość kredytów pozyskanych w danym roku budżetowym

Wartość ta może przyjmować wartości zarówno dodatnie, jak i ujemne. Wartość dodatnia oznacza, że budżet został w pełni zrealizowany oraz jeśli gmina zaciągała kredyty, to ich kwota w pełni pokrywała niedobory konieczne do realizacji zadań inwestycyjnych. Wartość ujemna mówi o tym, że budżet nie został w pełni zrealizowany, a ewentualne kredyty, jakie gmina zaciągnęła, nie w pełni pokryły niedobory. Wystąpienie ujemnej wartości rocznych przepływów

gotówki netto nie oznacza, że gmina znajduje się, bądź znajdowała się w złej sytuacji. Kategoria ta określa płynność finansową gminy bez uwzględniania nadwyżek z lat poprzednich.

Rzeczywistą płynność finansową odzwierciedla skumulowany stan środków pieniężnych na koniec roku - wartość ta jest sumą rocznego przepływu gotówki oraz kwoty skumulowanej z roku poprzedniego.

Wartość skumulowanego stanu środków pieniężnych określa stan środków finansowych, pozostających w kasie oraz na rachunkach bankowych gminy, skorygowany o wielkość należności i zobowiązań, wynikających z realizacji dochodów i wydatków budżetowych w danym roku (nie zaliczonych do dochodów i wydatków w latach następnych). Jest to tzw. nadwyżka kasowa, która jest miernikiem płynności finansowej gminy.

Skumulowany stan gotówki na koniec okresu określa płynność finansową gminy i może być porównywany do skumulowanej wartości „cash flow” w analizie przepływów pieniężnych przedsiębiorstw. Taka interpretacja sytuacji finansowej gminy oznacza, że wartość tej kategorii w kolejnych latach powinna być większa od zera. Zważywszy na korektę należności i zobowiązań gminy, wartość ta powinna być na tyle duża, aby wystarczyła na pokrycie zobowiązań, jakie wystąpią w pierwszych dniach nowego roku budżetowego.

Wysokie roczne przyrosty skumulowanego stanu gotówki oznaczają kumulowanie się niewykorzystanych środków. Daje to możliwość realizacji zadań, których nie planowano w analizie, a które mogą się okazać konieczne do realizacji w przyszłości. Z drugiej strony sytuacja taka zapewnia możliwość realizacji założonego planu w przypadku zmniejszenia się planowanych dochodów budżetowych, bądź też zwiększenia planowanych wydatków bieżących. Jest to tzw. „margines bezpieczeństwa” przy tworzeniu wieloletniego planu finansowego i inwestycyjnego.

7.2. Założenia do prognozy dochodów i wydatków bieżących gminy Koźmin Wlkp.

1) Dochody są prognozowane w następującym podziale

Tabela 7.1. Podział dochodów

Podatki i opłaty lokalne
Podatek rolny
Podatek leśny
Podatek od nieruchomości
Podatek od środków transportowych
Podatek od posiadania psów
Opłaty lokalne
Podatek od spadków i darowizn
Wpływy z karty podatkowej
Opłata skarbową
Odsetki od nieterminowych wpłat
Opłata eksploatacyjna
Podatek od czynności cywilno-prawnych
Udziały w podatkach budżetu państwa
Podatek dochodowy od osób fizycznych
Podatek dochodowy od osób prawnych

Dochody z majątku Gminy
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątk.
Sprzedaż mienia, wyrobów i składników majątk.
Zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste
Sprzedaż akcji i udziałów/odsetki
Dobrowolne wpłaty ludności na inwestycje
Pozostałe dochody
Grzywny i kary pieniężne
Zezwolenia na sprzedaż alkoholu
Odsetki od środków na rachunkach bankowych
Spadki, zapisy i darowizny (nie na inwestycje)
Nadwyżki zakładów budżetowych
Wpływy z usług
Różne opłaty
Różne dochody
Różne rozliczenia i wpływy do wyjaśnienia
Opłata administracyjna za czynności urzędowe
Dywidendy i kwoty uzyskane ze zbycia praw majątkowych
Subwencje ogólne z budżetu państwa
Subwencja podstawowa (od 2004 RÓWNOWAŻĄCA)
Subwencja oświatowa
Subwencja rekompensująca (od 2004 WYRÓWNAWCZA)
Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące
Zlecone (par. 201)
Realizowane na podst. poroz. z org. admin. rząd. (par.202)
Na realizację własnych zadań bieżących (par. 203)
Realizowane na podstawie porozumień między j.s.t.
Środki pozyskane z innych źródeł (par. 270)
Środki na realizację inwestycji
Dotacje z budżetu państwa i samorządu wojewódzkiego
Środki pozabudżetowe

2) Wydatki są prognozowane w ramach poszczególnych działów w następującym układzie:

Tabela 7.2. Podział wydatków

Wydatki osobowe
Zakup materiałów i wyposażenia
Zakup usług remontowych
Zakup usług pozostałych
Dotacje przedmiotowe
Dotacje celowe
Zadania zlecone
Inwestycje

Wartość poszczególnych pozycji dochodów budżetowych w 2004 roku została przyjęta zgodnie z aktualną wiedzą. Ważnym elementem, wpływającym na trudność określenia faktycznego poziomu poszczególnych składników po stronie dochodów i wydatków, jest w roku 2004 nowa ustawa o finansach publicznych, która zmienia sposób naliczania poszczególnych dochodów oraz modyfikuje zakres wydatków samorządu gminnego. W chwili obecnej, bez doświadczeń wynikających z realizacji tej ustawy w jednym chociaż roku budżetowym, założenia dokonane poniżej mogą się okazać nieco różne od wykonania budżetu w grudniu roku 2004, jednak model niniejszy jest dynamiczny i może zostać w każdej chwili aktualizowany.

Do prognozy wartości dochodów i wydatków bieżących na przyszłe lata, objęte Planem, w zdecydowanej większości poszczególnych pozycji dochodów i wydatków (bez wydatków inwestycyjnych) posłużono się indeksowaniem wartości przewidzianych do uzyskania w roku 2004 o wartość przewidywaną inflacji w kolejnych latach.

Wydatki na zadania inwestycyjne nie podlegają prognozowaniu podobnie jak inne pozycje budżetu, lecz były szacowane w ramach dalszej części procesu planowania – w fazie opracowywania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż do 2010 roku gmina Koźmin Wlkp. będzie spłacać pożyczki i kredyty, zaciągnięte we wcześniejszych latach. Obsługa (raty kapitałowe + odsetki) „historycznego” zadłużenia wyniesie:

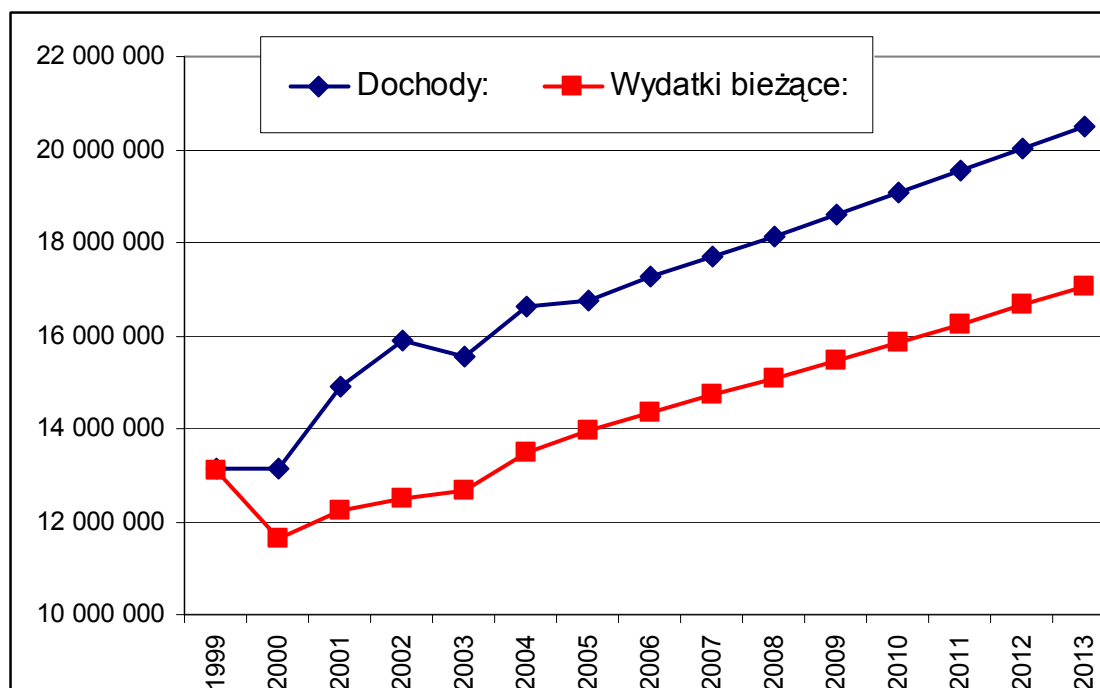
- w 2004 r.: 1.773.883 zł
- w 2005 r.: 937.500 zł
- w 2006 r.: 619.800 zł
- w 2007 r.: 598.900 zł
- w 2008 r.: 588.500 zł
- w 2009 r.: 582.000 zł
- w 2010 r.: 148.400 zł.

W tym momencie Planu nie uwzględniono kolejnych zobowiązań, które gmina będzie zaciągać po to, aby finansować inwestycje ponad poziom wynikający z dostępnych, własnych środków budżetowych, gdyż po analizie planów inwestycyjnych gminy na najbliższe lata okazało się, iż będzie ona w stanie realizować zakładane inwestycje (lub finansować wkład własny w przypadku ubiegania się o dotacje zewnętrzne) z własnych wolnych środków.

7.3. Wyniki prognozy dochodów i wydatków bieżących gminy na lata 2004-2013

Na podstawie przyjętych założeń powstała prognoza dochodów i wydatków gminy Koźmin Wlkp. na lata 2004-2013. Dla przejrzystości i ciągłości w prezentowanych tabelach i wykresach uwzględniono również dane za lata 1999-2003.

Wykres 7.1. przedstawia kształtowanie się wielkości dochodów i wydatków bieżących w budżecie gminy w latach 1999-2013.

Wykres 7.1. Dochody i wydatki bieżące gminy Koźmin Wlkp. w latach 1999-2013 (w zł)

Wzrost dochodów i wydatków w latach 1999-2003 cechowała duża zmienność. Różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi była w niektórych latach stosunkowo wysoka, co powodowało generowanie pewnych środków własnych na inwestycje.

Tabela 7.3. przedstawia dokładne wartości dochodów ogółem oraz wydatków bieżących w budżecie gminy w latach 1999-2013.

Tabela 7.3. Dochody i wydatki bieżące gminy Koźmin Wlkp. w latach 1999-2013 (w zł)

Rok	Dochody	Wydatki bieżące
1999	13 133 762	13 096 386
2000	13 160 949	11 630 214
2001	14 924 660	12 217 803
2002	15 891 208	12 484 475
2003	15 541 968	12 651 508
2004	16 620 938	13 465 974
2005	16 773 799	13 937 283
2006	17 274 013	14 355 402
2007	17 703 364	14 714 287
2008	18 143 448	15 082 144
2009	18 594 534	15 459 197
2010	19 056 897	15 845 677
2011	19 530 820	16 241 819
2012	20 016 590	16 647 865
2013	20 514 505	17 064 061

Należy jednak pamiętać, że od 2004 roku dochody mogą znacząco wzrosnąć, gdyż w prognozie dochodów nie uwzględniono środków zewnętrznych, otrzymanych na inwestycje. W planie inwestycyjnym będą one wiązane z konkretnymi zadaniami inwestycyjnymi.

7.4. Prognoza wolnych środków w budżecie gminy Koźmin Wlkp. w latach 2004-2013

Wynikiem prognozy dochodów i wydatków bieżących jest szacunek dwóch wartości:

- wolnych środków, czyli różnicy pomiędzy dochodami ogółem i wydatkami bieżącymi w kolejnych latach
- wolnych środków na inwestycje, czyli wolnych środków pomniejszonych o kwoty obsługi istniejącego już zadłużenia.

W całym okresie prognozy 2004-2013 zarówno dochody, jak i wydatki bieżące gminy będą wzrastały, generując wolne środki w wysokości od około 3,15 mln zł w 2004 roku do około 3,45 mln zł w roku 2013. Coroczny wzrost kwoty wolnych środków w kolejnych latach będzie spowodowany zakładaną minimalnie większą dynamiką wzrostu dochodów niż wydatków bieżących. Łącznie w latach 2004-2013 kwota wolnych środków wyniesie około 31,4 mln zł, z czego w latach 2004-2010, 5,25 mln zł będzie musiało być przeznaczonych na spłatę dotychczasowych zobowiązań.

Wykres 7.2. Wolne środki w budżecie gminy Koźmin Wlkp. w latach 1999-2013 (w zł)

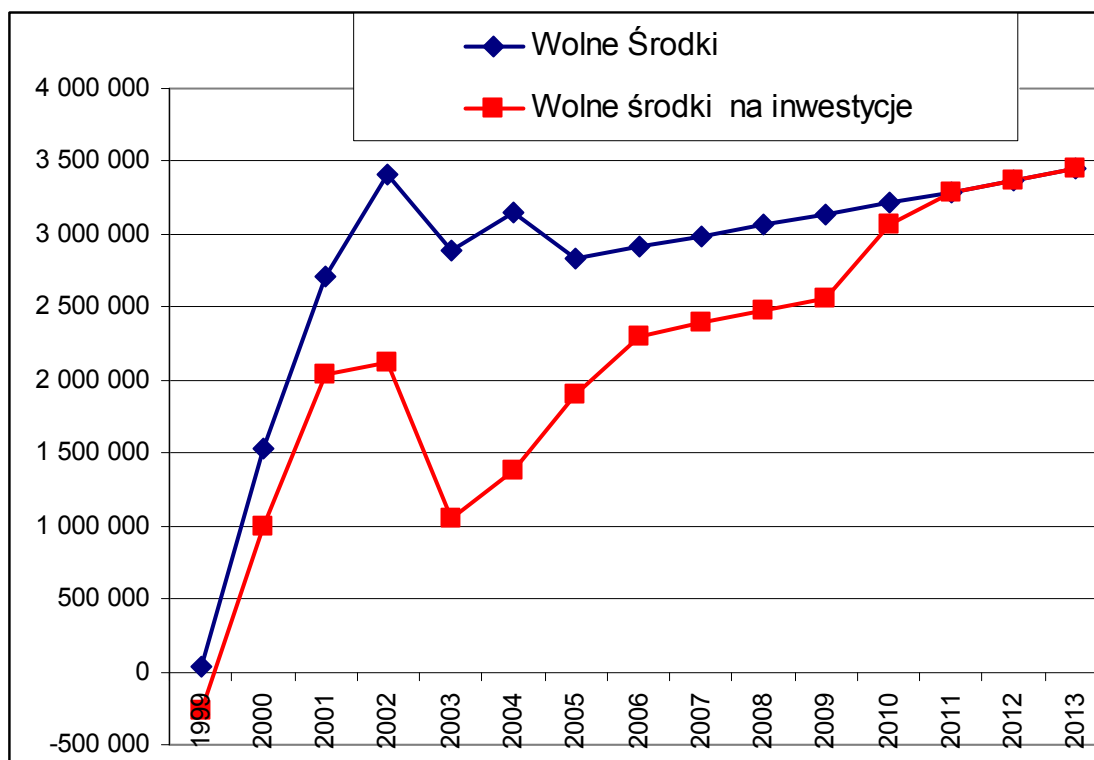

Tabela 7.4. Wolne środki w budżecie gminy w latach 1999-2013 (w zł)

Lata	Wolne środki	Wolne środki na inwestycje
1999	37 376	-272 311
2000	1 530 735	999 823
2001	2 706 857	2 042 809
2002	3 406 733	2 122 999
2003	2 890 460	1 053 723
2004	3 154 964	1 381 081
2005	2 836 516	1 899 016
2006	2 918 612	2 298 812
2007	2 989 077	2 390 177
2008	3 061 304	2 472 804
2009	3 135 336	2 553 336
2010	3 211 220	3 062 820
2011	3 289 000	3 289 000
2012	3 368 725	3 368 725
2013	3 450 444	3 450 444

Wartość wolnych środków w latach 1999-2003 wyniosła w sumie 10,5 mln zł. W tym czasie poczyniono inwestycje, których poziom znacznie przekroczył poziom wolnych środków, co spowodowało konieczność wysokiego zadłużenia. W okresie tym wartość inwestycji wyniosła ponad 15 mln zł, podczas gdy kwota wolnych środków na inwestycje wyniosła 6 mln zł. Inwestycje zostały więc sfinansowane zarówno z wolnych środków, jak również z zaciągniętych zobowiązań.

W latach 1999-2003 budżet gminy był w rosnącym stopniu obciążony spłatami zobowiązań (raty + odsetki) – łącznie była to kwota 4,6 mln zł.

Chcąc realizować ewentualne inwestycje powyżej kwoty wolnych środków na inwestycje w poszczególnych latach, gmina będzie musiała je finansować z kredytów, pożyczek, obligacji i środków bezzwrotnych. Poziom zadłużenia budżetu gminy, mierzony procentowym wskaźnikiem rocznej obsługi zadłużenia do rocznych dochodów, jak również wskaźnikiem wielkości długu do rocznych dochodów nie będzie tu znaczącym ograniczeniem możliwości zaciągania zobowiązań, których spłata miałaby przypaść na lata 2005-2013. We wszystkich latach prognozy sytuacja jest na tyle bezpieczna, iż na realizację inwestycji (a tym bardziej na finansowanie tzw. wkładu własnego przy korzystaniu ze środków zewnętrznych) będzie możliwe zaciąganie zobowiązań.

Z powyższego wynika, że **Gmina znajduje się w stosunkowo korzystnej sytuacji finansowej, ponieważ:**

- **ma możliwość zaciągania dalszych zobowiązań,**
- **kwoty wolnych środków na inwestycje mogą służyć bezpośrednio finansowaniu inwestycji,**
- **kwoty wolnych środków na inwestycje mogą służyć do spłacania zaciąganych w przyszłości większych zobowiązań,**
- **kwoty te mogą stanowić niezbędny wkład własny przy ubieganiu się o dotacje na zadania inwestycyjne oraz środki pomocowe Unii Europejskiej.**

7.5. Zestawienie wydatków inwestycyjnych i źródeł ich finansowania

Metodykę zastosowaną w procesie planowania inwestycyjnego można przedstawić w następujący sposób:

$$\begin{aligned}
 & \text{Saldo pieniężne na początku roku 2004} \\
 & + \text{ Wolne środki prognozowane w punkcie 7.4. PRL} \\
 \hline
 & = \text{WOLNE ŚRODKI} \\
 & - \text{ obsługa istniejącego już zadłużenia (raty + odsetki)} \\
 & = \text{WOLNE ŚRODKI NA INWESTYCJE} \\
 & \quad - \text{ inwestycje} \\
 \hline
 & = \text{WOLNE ŚRODKI PO INWESTYCJACH} \\
 & \quad (\text{nadwyżka/deficyt środków finansowych}) \\
 & \quad + \text{ kredyty/pożyczki/obligacje} \\
 & +/- \text{ koszty / zyski związane z utrzymaniem/użytkowaniem zrealizowanych} \\
 & \quad \text{inwestycji} \\
 \hline
 & = \text{SALDO PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK KOLEJNEGO ROKU}
 \end{aligned}$$

Podstawowym założeniem w procesie planowania inwestycji jest otrzymanie w wyniku tego procesu dla pozycji „SALDO PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK KOLEJNEGO ROKU” wartości większych lub równych zeru, czyli takiej sytuacji, w której gmina kończy rok finansowy dodatnim saldem na koncie. Oczywiście musi do tego dojść w wyniku podjęcia decyzji o wielkości inwestycji, realizowanych w danym roku i wielkości zaciąganych kolejnych zobowiązań kredytowych, przy założeniu, że wielkość zaciągniętych zobowiązań kredytowych nie przekracza dozwolonych limitów i jest rozsądna z punktu widzenia zarządzania finansami gminy.

W Tabeli 7.5. przedstawiono zestawienie inwestycji, przewidzianych do wykonania w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.

Tabela 7.5. Zestawienie inwestycji wg lat i źródeł finansowania

Wyszczególnienie	Razem	2004	2005	2006	2007
Inwestycje ogółem	17 340 927	1 879 127	5 519 800	5 892 000	4 050 000
finansowane z:					
Środki własne	6 607 325	1 278 725	1 979 000	1 994 600	1 355 000
Dotacje zewnętrzne (w tym fundusze strukturalne i Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych)	10 733 602	600 402	3 540 800	3 897 400	2 695 000

Z przedstawionej tabeli wynika, iż faktyczne nakłady na realizację inwestycji są zdecydowanie większe niż własne możliwości finansowe gminy Koźmin Wlkp. Jest to spowodowane tym, że zaplanowane działania inwestycyjne są realizowane nie tylko ze środków własnych, ale w dużej mierze przy założeniu finansowania zewnętrznego w nadchodzących latach, przede wszystkim z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Po dokonaniu prognozy możliwości finansowych budżetu gminy okazało się, że istnieje możliwość realizacji wszystkich zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego inwestycji. Dodatni stan środków pieniężnych na koniec każdego roku jest osiąganym bez konieczności zaciągania kredytów. Ewentualne zadłużenie powstanie w przypadku braku zakładanego

dofinansowania zewnętrznego, a mimo to chęci realizacji poszczególnych inwestycji w całości ze środków własnych.

Pożyczki i kredyty wpływają na wielkość zadłużenia gminy i definiują takie wskaźniki, jak wskaźnik zadłużenia i wskaźnik obsługi zadłużenia. W przypadku gminy Koźmin Wlkp. pozostają one jednak na bezpiecznym poziomie.

Już istniejące zobowiązania zostały ujęte w Tabeli 7.6. Ich wpływ na całość budżetu gminy i wskaźniki zadłużenia zaprezentowano w Tabelach 7.7. i 7.8. oraz na Wykresach 7.3. - 7.6., zamieszczonych poniżej.

Tabela 7.6. Zestawienie istniejących kredytów i pożyczek

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
transze	0	860 000	4 840 000	3 050 000	0	0	0	0	0	0	0	0
kwota na początku roku	1 058 600	1 357 850	1 191 850	5 622 250	7 706 250	6 108 000	4 223 000	2 468 000	1 888 000	1 308 000	728 000	148 000
stan na koniec roku	757 850	1 191 850	5 622 250	7 706 250	6 108 000	4 223 000	2 468 000	1 888 000	1 308 000	728 000	148 000	0
raty kapitałowe	300 750	426 000	409 600	966 000	1 598 250	1 645 000	855 000	580 000	580 000	580 000	580 000	148 000
odsetki	8 937	104 912	254 448	317 734	238 487	128 883	82 500	39 800	18 900	8 500	2 000	400
umorzenie	0	0	0	0	0	240 000	900 000	0	0	0	0	0

Tabela 7.7. Projekcja przepływów finansowych

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody:	13 133 762	13 160 949	14 924 660	15 891 208	15 541 968	17 221 340	20 314 599	21 171 413	20 398 364	18 143 448	18 594 534	19 056 897	19 530 820	20 016 590	20 514 505
Subwencje, dotacje, środki pozabudż.	1 038 494	7 073 351	8 158 866	8 986 247	8 937 023	10 047 029	12 948 614	13 587 448	12 627 299	10 180 607	10 435 122	10 696 000	10 963 400	11 237 485	11 518 422
Subwencje ogólne	1 038 494	5 534 229	6 562 269	6 904 772	7 459 630	7 308 001	7 563 781	7 790 694	7 985 462	8 185 098	8 389 726	8 599 469	8 814 456	9 034 817	9 260 688
Dotacje na zadania bieżące	0	1 419 122	1 353 989	1 606 461	1 357 360	2 138 626	1 844 033	1 899 354	1 946 837	1 995 508	2 045 396	2 096 531	2 148 944	2 202 668	2 257 735
Środki na realizację inwestycji	0	120 000	242 608	475 014	120 033	600 402	3 200 800	3 897 400	2 695 000	0	0	0	0	0	0
dotacje zewn., w tym z funduszy UE	0	40 000	150 000	25 014	106 033	600 402	3 540 800	3 897 400	2 695 000	0	0	0	0	0	0
środki pozabudżetowe	0	80 000	92 608	450 000	14 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dochody własne gminy	12 095 268	6 087 598	6 765 794	6 904 961	6 604 945	7 174 311	7 365 986	7 583 965	7 771 064	7 962 841	8 159 412	8 360 897	8 567 420	8 779 105	8 996 083
Podatki i opłaty lokalne	6 087 851	2 909 070	3 508 256	3 798 421	3 734 841	3 942 054	4 080 026	4 202 427	4 307 487	4 415 175	4 525 554	4 638 693	4 754 660	4 873 527	4 995 365
Udziały we wpływach z PIT i CIT	0	2 281 365	2 305 056	2 111 060	1 789 486	2 439 793	2 525 186	2 600 941	2 665 965	2 732 614	2 800 929	2 870 953	2 942 726	3 016 295	3 091 702
Dochody z majątku gminy	0	252 749	397 606	582 325	430 279	449 253	405 551	414 717	422 585	430 650	438 916	447 389	456 074	464 975	474 100
Pozostałe dochody	6 007 417	644 414	554 876	413 155	650 339	343 211	355 223	365 880	375 027	384 403	394 013	403 863	413 960	424 309	434 916
Wydatki bieżące:	13 096 386	11 630 214	12 217 803	12 484 475	12 651 508	13 465 974	13 937 283	14 355 402	14 714 287	15 082 144	15 459 197	15 845 677	16 241 819	16 647 865	17 064 061
Wydatki osobowe	8 316 208	6 453 417	6 484 738	6 682 142	7 172 877	7 398 557	7 657 506	7 887 232	8 084 412	8 286 523	8 493 686	8 706 028	8 923 679	9 146 771	9 375 440
Zakup materiałów i wyposaż.	694 296	399 681	370 595	724 387	547 089	642 499	664 986	684 936	702 059	719 611	737 601	756 041	774 942	794 316	814 174
Zakup usług remontowych	1 153 262	1 840 088	763 811	362 733	262 083	133 185	137 846	141 982	145 531	149 170	152 899	156 721	160 639	164 655	168 772
Zakup usług pozostałych	2 932 620	1 846 437	3 046 178	2 894 041	3 161 327	3 224 043	3 336 885	3 436 991	3 522 916	3 610 989	3 701 263	3 793 795	3 888 640	3 985 856	4 085 502
Dotacje przedmiotowe	0	13 000	430 800	492 300	491 344	481 180	498 021	512 962	525 786	538 931	552 404	566 214	580 369	594 879	609 751
Dotacje celowe	0	0	0	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zadania zlecone	0	1 077 591	1 121 681	1 327 872	1 016 788	1 586 510	1 642 038	1 691 299	1 733 581	1 776 921	1 821 344	1 866 878	1 913 550	1 961 388	2 010 423
Wolne Środki	37 376	1 530 735	2 706 857	3 406 733	2 890 460	3 755 366	6 377 316	6 816 012	5 684 077	3 061 304	3 135 336	3 211 220	3 289 000	3 368 725	3 450 444
Obsługa zadłużenia	309 687	530 912	664 048	1 283 734	1 836 737	1 773 883	937 500	619 800	598 900	588 500	582 000	148 400	0	0	0
raty kapitałowe	300 750	426 000	409 600	966 000	1 598 250	1 645 000	855 000	580 000	580 000	580 000	580 000	148 000	0	0	0
odsetki od kredytów/pożyczek	8 937	104 912	254 448	317 734	238 487	128 883	82 500	39 800	18 900	8 500	2 000	400	0	0	0
Wolne środki na inwestycje	-272 311	999 823	2 042 809	2 122 999	1 053 723	1 981 483	5 439 816	6 196 212	5 085 177	2 472 804	2 553 336	3 062 820	3 289 000	3 368 725	3 450 444
Inwestycje	0	2 226 294	7 016 347	4 789 127	1 309 324	1 879 127	5 519 800	5 892 000	4 050 000	0	0	0	0	0	0
Środki własne	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	1 278 725	1 979 000	1 994 600	1 355 000	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki preferencyjne	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty komercyjne	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dotacje zewnętrzne (w tym strukturalne)	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	600 402	3 540 800	3 897 400	2 695 000	0	0	0	0	0	0
Wolne środki po inwest.	-272 311	-1 226 471	-4 973 538	-2 666 128	-255 601	102 356	-79 984	304 212	1 035 177	2 472 804	2 553 336	3 062 820	3 289 000	3 368 725	3 450 444
Kredyty/pożyczki otrzymane	0	860 000	4 840 000	3 050 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Roczne przepływy gotówki netto	-272 311	-366 471	-133 538	383 872	-255 601	102 356	-79 984	304 212	1 035 177	2 472 804	2 553 336	3 062 820	3 289 000	3 368 725	3 450 444
Stan środków pieniężnych na koniec roku					0	102 356	22 372	326 584	1 361 761	3 834 565	6 387 901	9 450 721	12 739 722	16 108 447	19 558 891

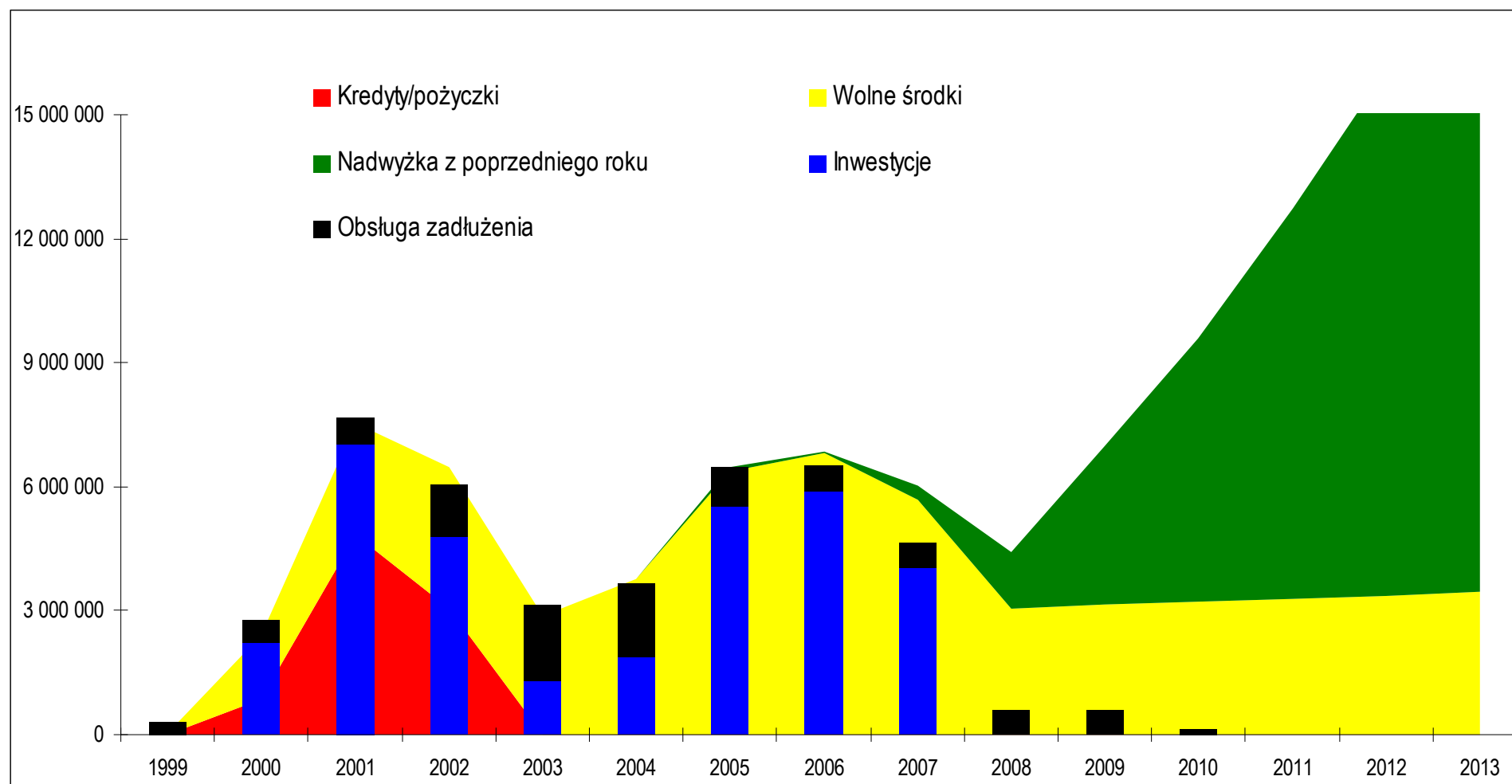
Tabela 7.8. Wskaźniki przepływów finansowych

WSKAŹNIKI	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obsługa obsługi zadłużenia do dochodów (max 15%)	4,0%	4,4%	8,1%	11,8%	10,3%	4,6%	2,9%	2,9%	3,2%	3,1%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Wskaźnik długu do dochodów (max 60%)	9,1%	37,7%	48,5%	39,3%	24,5%	12,1%	8,9%	6,4%	4,0%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Dynamika dochodów	0,2%	13,4%	6,5%	-2,2%	10,8%	18,0%	4,2%	-3,7%	-11,1%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Dynamika dochodów własnych	-49,7%	11,1%	2,1%	-4,3%	8,6%	2,7%	3,0%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Dynamika wydatków bieżących	-11,2%	5,1%	2,2%	1,3%	6,4%	3,5%	3,0%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Roczne przepływy gotówki jako % dochodów	-2,8%	-0,9%	2,4%	-1,6%	0,6%	-0,4%	1,4%	5,1%	13,6%	13,7%	16,1%	16,8%	16,8%	16,8%
Stan środków pien. na koniec roku jako % dochodów	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,1%	1,5%	6,7%	21,1%	34,4%	49,6%	65,2%	80,5%	95,3%
Stan środków pien. na koniec roku jako % doch. wł.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,3%	4,3%	17,5%	48,2%	78,3%	113,0%	148,7%	183,5%	217,4%
Wolne środki jako % dochodów	11,6%	18,1%	21,4%	18,6%	21,8%	31,4%	32,2%	27,9%	16,9%	16,9%	16,9%	16,8%	16,8%	16,8%
Wolne środki jako % dochodów własnych	25,1%	40,0%	49,3%	43,8%	52,3%	86,6%	89,9%	73,1%	38,4%	38,4%	38,4%	38,4%	38,4%	38,4%
Inwestycje jako % dochodów	16,9%	47,0%	30,1%	8,4%	10,9%	27,2%	27,8%	19,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje jako % dochodów własnych	36,6%	103,7%	69,4%	19,8%	26,2%	74,9%	77,7%	52,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje jako % wolnych środków	145,4%	259,2%	140,6%	45,3%	50,0%	86,6%	86,4%	71,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje jako % wydatków ogółem	15,9%	36,0%	27,2%	9,2%	12,1%	28,2%	29,0%	21,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Obsługa zadłużenia jako % inwestycji	23,8%	9,5%	26,8%	140,3%	94,4%	17,0%	10,5%	14,8%						
Obsługa zadłużenia jako % wolnych środków	34,7%	24,5%	37,7%	63,5%	47,2%	14,7%	9,1%	10,5%	19,2%	18,6%	4,6%	0,0%	0,0%	0,0%

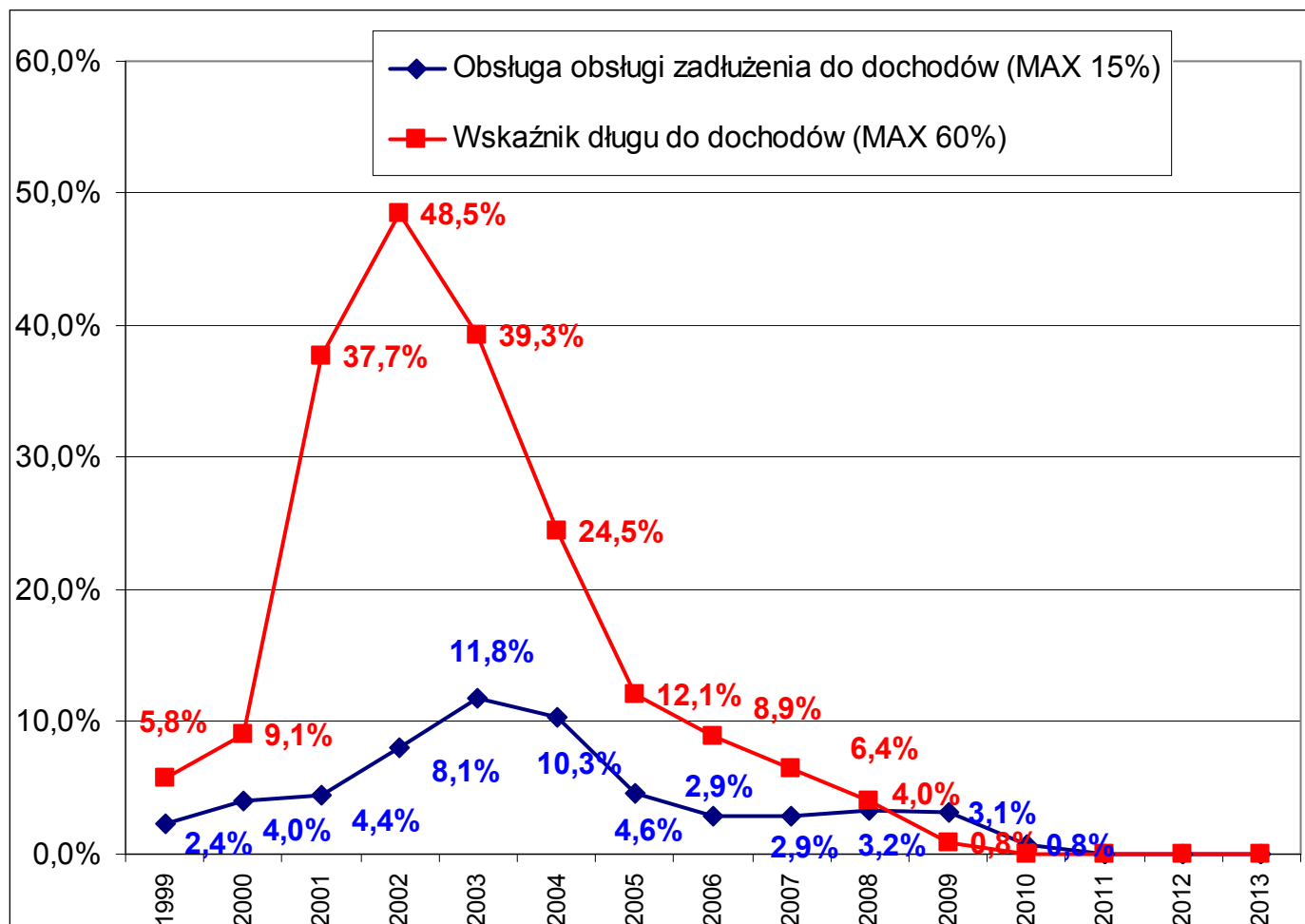
Tabela 7.9. Wartości rzeczywiste oraz maksymalne odnoszące się do obsługi zadłużenia oraz kwoty zadłużenia w stosunku do dochodów

	dochody (wraz ze środkami zewnętrznymi)	obsługa zadłużenia rzeczywista	obsługa zadłużenia maksymalna	wskaźnik obsługi zadłużenia	wykorzystanie w %	zadłużenie rzeczywiste	zadłużenie maksymalne	wskaźnik długu do dochodów	wykorzystanie w %
1999	13 133 762	309 687	1 970 064	2,4%	15,7%	757 850	7 880 257	5,8%	9,6%
2000	13 160 949	530 912	1 974 142	4,0%	26,9%	1 191 850	7 896 569	9,1%	15,1%
2001	14 924 660	664 048	2 238 699	4,4%	29,7%	5 622 250	8 954 796	37,7%	62,8%
2002	15 891 208	1 283 734	2 383 681	8,1%	53,9%	7 706 250	9 534 725	48,5%	80,8%
2003	15 541 968	1 836 737	2 331 295	11,8%	78,8%	6 108 000	9 325 181	39,3%	65,5%
2004	17 221 340	1 773 883	2 583 201	10,3%	68,7%	4 223 000	10 332 804	24,5%	40,9%
2005	19 974 599	937 500	2 996 190	4,7%	31,3%	2 468 000	11 984 760	12,4%	20,6%
2006	21 171 413	619 800	3 175 712	2,9%	19,5%	1 888 000	12 702 848	8,9%	14,9%
2007	20 398 364	598 900	3 059 755	2,9%	19,6%	1 308 000	12 239 018	6,4%	10,7%
2008	18 143 448	588 500	2 721 517	3,2%	21,6%	728 000	10 886 069	4,0%	6,7%
2009	18 594 534	582 000	2 789 180	3,1%	20,9%	148 000	11 156 720	0,8%	1,3%
2010	19 056 897	148 400	2 858 535	0,8%	5,2%	0	11 434 138	0,0%	0,0%
2011	19 530 820	0	2 929 623	0,0%	0,0%	0	11 718 492	0,0%	0,0%
2012	20 016 590	0	3 002 489	0,0%	0,0%	0	12 009 954	0,0%	0,0%
2013	20 514 505	0	3 077 176	0,0%	0,0%	0	12 308 703	0,0%	0,0%

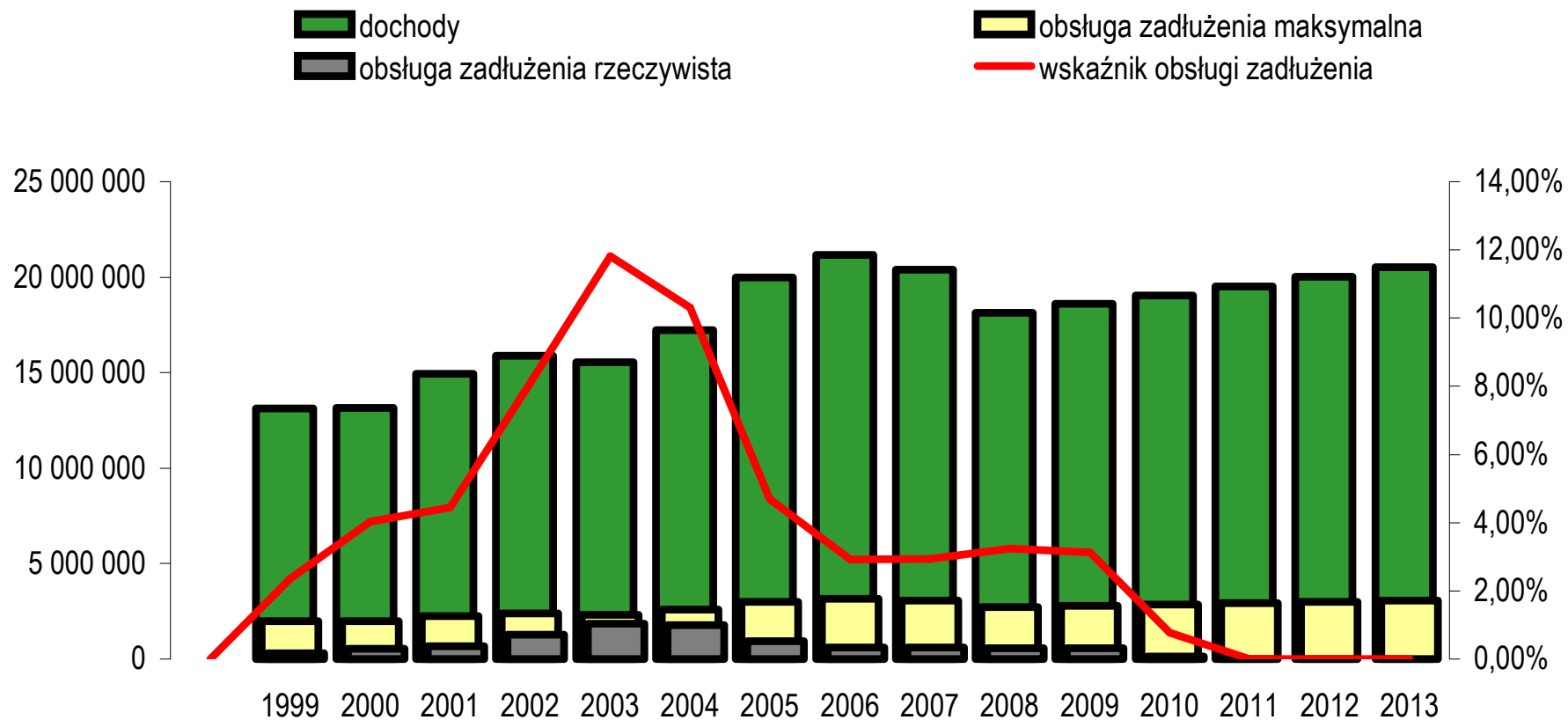
Wykres 7.3. Analiza możliwości inwestycyjnych i zdolności kredytowej gminy Koźmin Wlkp.

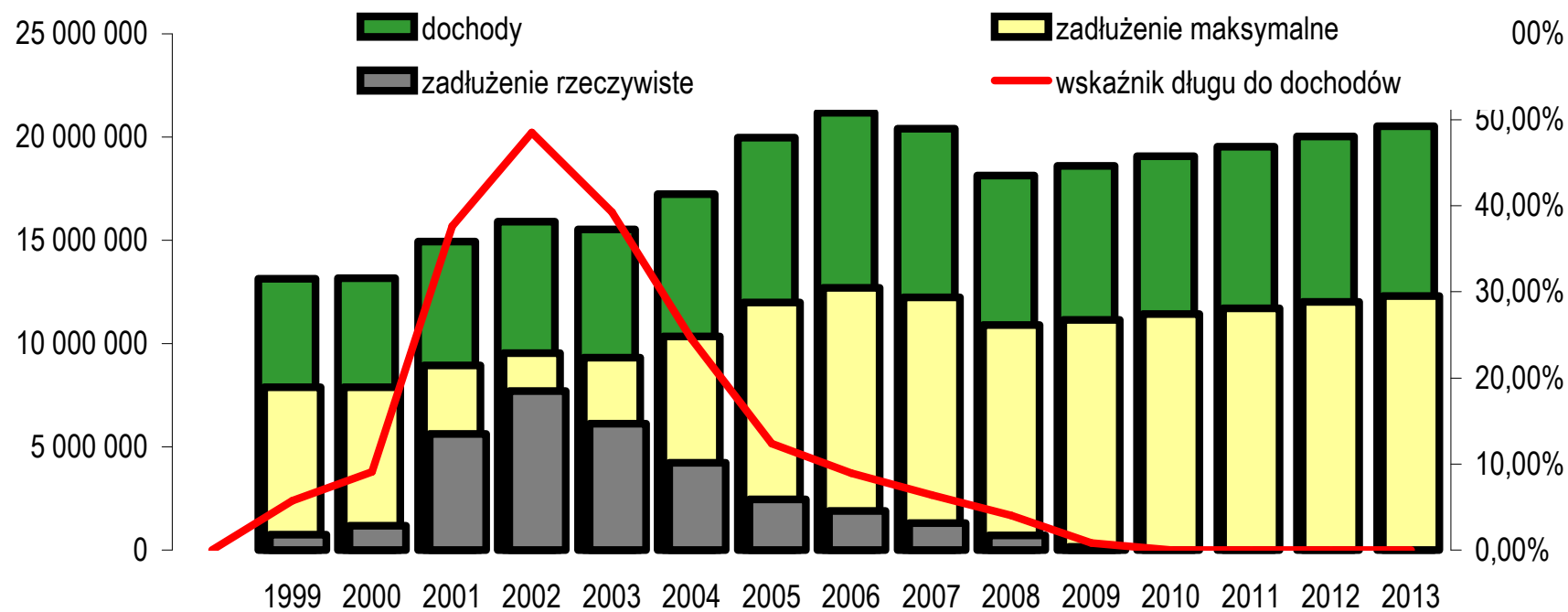
Wykres 7.4. Wskaźnik obsługi zadłużenia i wskaźnik długu

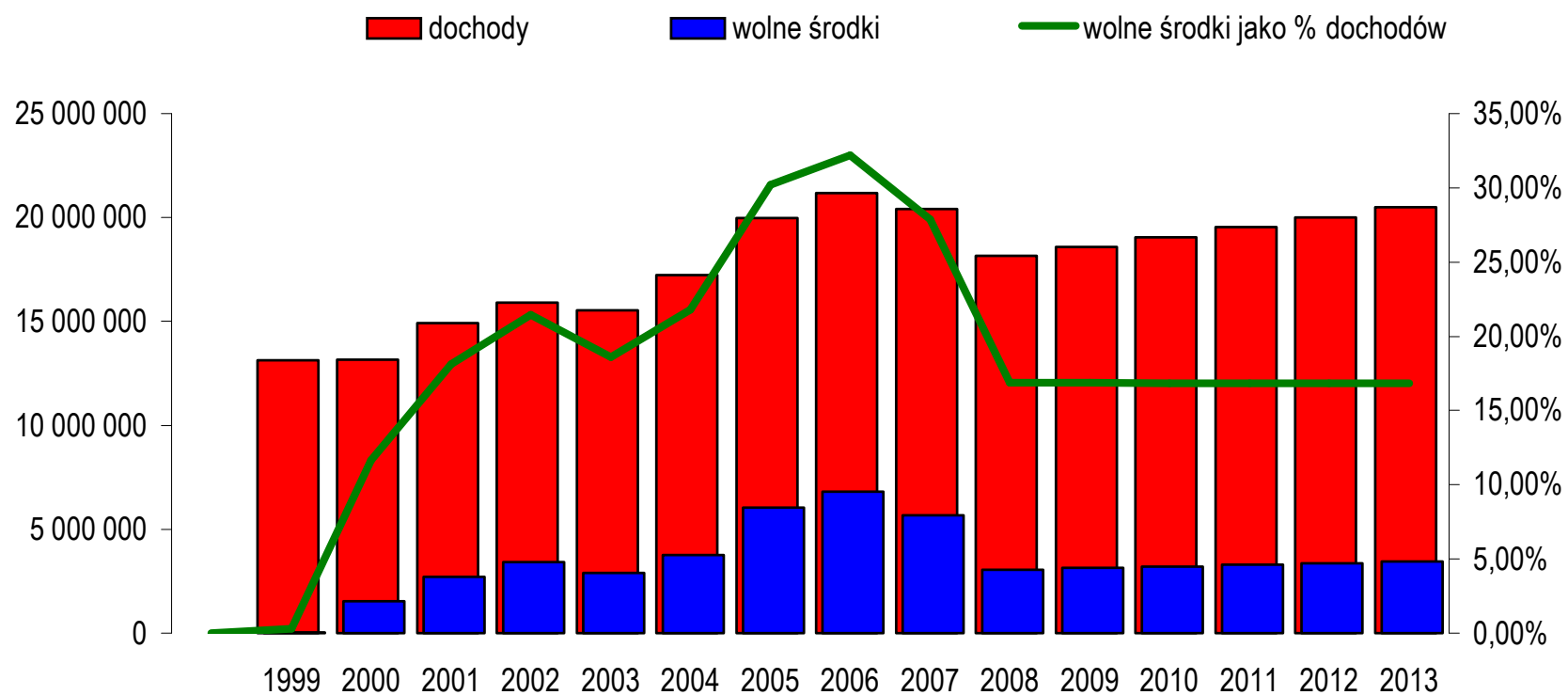
Wykres 7.5. Rzeczywista oraz maksymalna obsługa zadłużenia w stosunku do dochodów

Wykres 7.6. Rzeczywista oraz maksymalna kwota zadłużenia na koniec roku w stosunku do dochodów

Wykres 7.7. Wskaźniki wolnych środków

8. SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania *Planu Rozwoju Lokalnego* Gminy Koźmin Wlkp. jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie – beneficjentów, korzystających ze środków finansowych funduszy strukturalnych – obowiązek przestrzegania zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu ramowym nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 roku.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia. Korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych, wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym, głównie za sprawą odmiennych zasad wykorzystania danych środków finansowych.

8.1. Instytucja Zarządzająca Planem Rozwoju Lokalnego

Zadaniem Zespołu jest opracowanie *Planu Rozwoju Lokalnego* oraz przygotowanie raportów z jego realizacji i jego aktualizacji w latach kolejnych. Powołano także Pełnomocnika ds. rozwoju lokalnego, którego zadaniem będzie koordynacja prac. Funkcję pełnomocnika pełni Jarosław Ratajczak – zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski.

Funkcję Instytucji Zarządzającej i Koordynującej realizację *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Koźmin Wlkp.* pełni specjalnie powołany zespół pracowników Urzędu Gminy w Koźminie oraz przedstawiciela Rady Miejskiej - Komisja do spraw rozwoju lokalnego (powołana zarządzeniem Nr 41/04 z dnia 31 sierpnia 2004 roku). W skład Komisji wchodzi:

- Jarosław Ratajczak – Przewodniczący – będący jednocześnie pełnomocnikiem ds. rozwoju lokalnego
- Janusz Burdziąg – Członek
- Stanisław Jurga – Członek
- Krzysztof Marciniak – Członek
- Marciniak Mariusz – Członek
- Nikodem Robakowski - Członek

Do udziału w posiedzeniach Komisji zapraszani będą partnerzy społeczno-gospodarczy.

Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje między innymi:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji *Planu*
- zapewnienie zgodności realizacji *Planu* z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach *Planu*
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji *Planu*
- opiniowanie *Planu Rozwoju Lokalnego* przygotowanego przez Zespół Zadaniowy, powołany Zarządzeniem Burmistrza Nr 41/04 i rekomendowanie go Radzie Miejskiej do przyjęcia uchwałą
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania *Planu* (monitoring), zbieranie informacji do jego oceny oraz rocznego raportu o nieprawidłowościach
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji *Planu*.

Do właściwej oceny *Planu* Instytucja Zarządzająca może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji. Do udziału w posiedzeniach Komisji mogą być zapraszani przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego oraz członkowie zespołu zadaniowego.

8.2. Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego

Urząd Miasta i Gminy w Koźminie, jako instytucja wdrażająca *Plan Rozwoju Lokalnego*, jest odpowiedzialny za:

- kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych – beneficjentów pomocy
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i z zapisami w *Planie*
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

9.1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji *Planu Rozwoju Lokalnego* posiada Burmistrz gminy Koźmin Wlkp. oraz Rada Miejska. Instytucja Zarządzająca współpracuje z Burmistrzem, Zastępcą Burmistrza oraz Skarbnikiem, których główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w *Planie* oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia spóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

9.2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Skuteczność *Planu Rozwoju Lokalnego* będzie poddawana bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Burmistrza gminy Koźmin Wlkp. oraz Radę Miejską przy pomocy wskaźników postępu realizacji i oceny skuteczności wdrażanych projektów, określonych w poszczególnych programach operacyjnych i w wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej pt.: „Wskaźniki do projektów realizowanych w ramach ZPORR”.

9.3. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów, służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu miasta i gminy Koźmin Wlkp.
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach
- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie gminy
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym
- zapewnienie współpracy z instytucjami, zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie *Planu Rozwoju Lokalnego* w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia
- wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i technologii, m.in. takich jak: Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami, uczestniczącymi w realizacji *Planu Rozwoju Lokalnego*.

Wszelkie działania podejmowane w ramach *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Koźmin Wlkp.* będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych w kwestii informacji oraz użytych instrumentów w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności. Grupami docelowymi Planu są:

- społeczeństwo – bezpośredni beneficjent – kształtowanie i informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy, co przyczyni się do poparcia dla inwestycji
- beneficjenci to osoby, instytucje lub grupy społeczne, bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy:

- jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego
- podmioty, będące jednostkami podległymi samorządowi gminnemu, bądź realizujące zadania jednostki samorządu terytorialnego
- podmioty gospodarcze
- organizacje zrzeszające przedsiębiorców
- organizacje pozarządowe
- inne organizacje społeczne
- media.

Szczególnie istotną jest potrzeba kształtowania pozytywnego wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Koźmin Wlkp. Za jego pośrednictwem należy kształtować świadomość w zakresie istnienia oraz możliwości pozyskania środków dla jednostek samorządu terytorialnego, a od tego uzależnione jest wykorzystanie pomocy w ramach funduszy strukturalnych, płynących z Unii Europejskiej.

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją *Planu Rozwoju Lokalnego*, będą stosowane zamiennie m.in. następujące środki i instrumenty:

- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie inicjatyw z wykorzystaniem środków unijnych
- informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów – dbanie o przekazywanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z terenu gminy Koźmin Wlkp. – odpowiedzialnych za spełnienie wymogów w tym zakresie
- serwisy internetowe – to szybkie i ogólnodostępne źródło informacji na temat możliwości pozyskania pomocy unijnej, zaś dla opinii publicznej będzie to kompleksowe źródło informacji o osiągnięciach *Planu Rozwoju Lokalnego* i wsparciu ze środków Unii Europejskiej dla gminy Koźmin Wlkp.
- publikacje, broszury informacyjne – pozwalają w łatwy, przystępny i atrakcyjny sposób przekazywać wiedzę o Unii Europejskiej i dostępnej pomocy, a także o roli instytucji samorządowych w zarządzaniu tą pomocą
- współpraca z mediami – publikacje prasowe, wiadomości w lokalnej telewizji oraz rozgłoszeniach radiowych oraz ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji *Planu Rozwoju Lokalnego* w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej.

SPIS TABEL

Tabela 2.1. Struktura ludności według grup wiekowych i płci w 2003 roku.....	10
Tabela 2.2. Długość różnych kategorii dróg w gminie Koźmin Wlkp.	14
Tabela 2.3. Składniki mienia komunalnego gminy.....	18
Tabela 2.4. Wybrane informacje na temat gospodarowania mieniem komunalnym gminy.....	18
Tabela 2.5. Najwięksi pracodawcy w gminie Koźmin Wlkp.....	25
Tabela 2.6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie według branż.....	26
Tabela 2.7. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia (stan w dniu 20 maja 2002 roku).....	27
Tabela 2.8. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci (stan na 20 maja 2002 roku).....	30
Tabela 2.9. Ludność według głównego źródła utrzymania (stan na 20 maja 2002 roku).....	31
Tabela 2.10. Sytuacja mieszkaniowa w gminie.....	35
Tabela 2.11. Mieszkania zamieszkałe stale według wyposażenia w instalacje oraz ludność w tych mieszkaniach (stan w dniu 20 maja 2002 roku).....	36
Tabela 2.12. Podstawowe dane o przedszkolach w gminie Koźmin Wlkp.....	37
Tabela 2.13. Podstawowe dane o szkołach podstawowych i gimnazjum w gminie Koźmin Wlkp.	38
Tabela 2.14. Podstawowe dane o bibliotece.....	41
Tabela 2.15. Placówki obsługi ludności w gminie Koźmin Wlkp.....	43
Tabela 2.16. Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń w podziale na kategorie.....	44
Tabela 2.17. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną według powodów.....	45
Tabela 2.18. Rodzaje oraz koszty świadczeń wypłacanych w ramach zadań zleconych w 2003 roku.....	46
Tabela 2.19. Rodzaje oraz koszty świadczeń wypłacanych w ramach zadań własnych w 2003 roku.....	46
Tabela 3.1. Arkusz oceny inwestycji.....	50
Tabela 4.1. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 1.....	54
Tabela 4.2. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 2.....	56
Tabela 4.3. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 3.....	57
Tabela 4.4. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 4.....	58
Tabela 4.5. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 5.....	59
Tabela 4.6. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 6.....	60

Tabela 4.7. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 7	61
Tabela 4.8. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 8	62
Tabela 4.9. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 9	63
Tabela 4.10. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 10	64
Tabela 4.11. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 11	65
Tabela 4.12. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 12	66
Tabela 4.13. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 13	67
Tabela 4.14. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 14	68
Tabela 4.15. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 15	69
Tabela 4.16. Nakłady do poniesienia na realizację zadania 16	70
Tabela 5.1. Zgodność projektów gminy z priorytetami ZPORR	73
Tabela 6.1. Oczekiwane wskaźniki produktu po realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.	76
Tabela 6.2. Oczekiwane wskaźniki rezultatu po realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.	77
Tabela 6.3. Oczekiwane wskaźniki oddziaływania po realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Koźmin Wlkp.	78
Tabela 7.1. Podział dochodów	81
Tabela 7.2. Podział wydatków	82
Tabela 7.3. Dochody i wydatki bieżące gminy Koźmin Wlkp. w latach 1999-2013 (w zł)	84
Tabela 7.4. Wolne środki w budżecie gminy w latach 1999-2013 (w zł)	86
Tabela 7.5. Zestawienie inwestycji wg lat i źródeł finansowania	87
Tabela 7.6. Zestawienie istniejących kredytów i pożyczek	88
Tabela 7.7. Projekcja przepływów finansowych	89
Tabela 7.8. Wskaźniki przepływów finansowych	90
Tabela 7.9. Wartości rzeczywiste oraz maksymalne odnoszące się do obsługi zadłużenia oraz kwoty zadłużenia w stosunku do dochodów	91

SPIS WYKRESÓW

Wykres 2.1. Struktura powierzchni w gminie Koźmin Wlkp.	8
Wykres 2.2. Przyrost naturalny w gminie Koźmin Wlkp.	9
Wykres 2.3. Struktura własności gruntów w gminie Koźmin Wlkp.	17
Wykres 2.4. Struktura użytków rolnych w gminie Koźmin Wlkp.	23
Wykres 2.5. Klasy bonitacyjne gruntów ornych w gminie Koźmin Wlkp.	23
Wykres 2.6. Odsetek gospodarstw rolnych według wielkości.....	24
Wykres 2.7. Odsetek powierzchni gospodarstw rolnych w gminie Koźmin Wlkp.	24
Wykres 2.8. Struktura upraw gospodarstw rolnych	25
Wykres 2.9. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie w 2003 roku	27
Wykres 2.10. Ludność gminy w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny.....	29
Wykres 2.11. Ludność gminy Koźmin Wlkp. według poziomu wykształcenia	30
Wykres 2.12. Liczba osób bezrobotnych w gminie Koźmin Wlkp. w latach 1999-2003.....	31
Wykres 2.13. Stopa bezrobocia w gminie Koźmin Wlkp. w latach 1999-2003 (stan na 31 XII)..	32
Wykres 2.14. Struktura wiekowa osób bezrobotnych.....	32
Wykres 2.15. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu.....	33
Wykres 2.16. Struktura bezrobotnych według wykształcenia	33
Wykres 2.17. Struktura bezrobotnych według stażu pracy	34
Wykres 2.18. Liczba uczniów na 1 etat przeliczeniowy, 1 oddział i 1 izbę szkolną (rok szkolny 2003/2004)	39
Wykres 2.19. Wielkość szkoły a koszt utrzymania 1 ucznia (rok szkolny 2003/2004).....	39
Wykres 7.1. Dochody i wydatki bieżące gminy Koźmin Wlkp. w latach 1999-2013 (w zł).....	84
Wykres 7.2. Wolne środki w budżecie gminy Koźmin Wlkp. w latach 1999-2013 (w zł)	85
Wykres 7.3. Analiza możliwości inwestycyjnych i zdolności kredytowej gminy Koźmin Wlkp.	92
Wykres 7.4. Wskaźnik obsługi zadłużenia i wskaźnik długu	93
Wykres 7.5. Rzeczywista oraz maksymalna obsługa zadłużenia w stosunku do dochodów.....	94
Wykres 7.6. Rzeczywista oraz maksymalna kwota zadłużenia na koniec roku w stosunku do dochodów	95
Wykres 7.7. Wskaźniki wolnych środków	96